

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

Nič več žrtev!

Kmetijstvo v naši državi drago plačuje zaradi tiste podrejene vloge, h kateri so ga desetletja prisilile vladne sile. Tem je tudi zaradi napačnih ocen naprednejših strank, uspelo instrumentalizirati večino kmetov v Italiji in jih podrediti izkoriščanju industrijskega monopola.

Ta podrejena vloga je od kmetičkih delavskih ljudi zahtevala prekomerno veliko žrtve, družbeno zapostavljenost je prisilila in se sili mnoge kmete, da zapuščajo zemljo, povzročila pa je tudi huda neravnovesja in v družbenem in gospodarskem razvoju italijanske države, kar je bil osnovni vzrok za današnjo krizo! Namesto močnega gospodarstva imamo danes hudo krizo kmetijstva ter zastajanje ali celo propadanje industrije! Zgovoren dokaz je deficit italijanske države v plačilni bilanci s tujino: v lanskem letu je znašal 18.000 milijard lir, od katerih odpade 6.000 milijard samo za kmetijske proizvode!

Če se ozremo na položaj v naši pokrajini, se zlahka prepričamo, da stanje našega gospodarstva in našega kmetijstva še posebej ni nič boljše; lahko celo trdimo, da je položaj še hujši kot v drugih delih države. Vzroke za tako stanje moramo iskati v brezbrzičnosti in nerazumevanju pristojnih javnih oblasti, katerih posegi so vse preveč ne učinkoviti, razpršeni in počasni!

Propadanju kmetijstva na Tržaškem pa je prav gotovo v prvi vrsti botrovala politična volja, ki v vsej povojni dobi nikoli ni bila naklonjena interesom slovenske narodnostne skupnosti, h kateri pripada ogromna večina tržaških kmetov. V tem kontekstu naj omenimo zlasti politični položaj v naši pokrajini, ki ga v zadnjem času označujejo neupravičeni preobrti v razmerju sil ter huda šovinistična reakcija. Te sile močno po-
pogujejo krajevni politični položaj in jim je zaradi različnih političnih računov žal tudi uspelo stru-
mentalizirati in upočasniti poziti-
vne premike demokratičnih in poli-
tičnih sil! Naša zaskrbljenost za-
radi nastalega političnega položaja
je danes še toliko večja, ker se
je ta razvil prav v trenutku, ko
je zahtevala po zakonitosti glo-
balne zaščite naše narodnostne
skupnosti postala z naše strani
in s strani nam bolj naklonjenih po-
litičnih sil odločnejša in ko je po-
stala stvar notranje zakonodaje
italijanske države!

V zadnjem času pa moramo z
vesnično zaskrbljenostjo ugotoviti
še, da so javne oblasti postale
mnogo bolj stroge do naših zahtev
in stališč, za mnoge primere pa si
dovoljujejo trditi, da so postale
celo nestrpne. Tak primer je kri-
vična razsoda tržaškega prizne-
ga sodišča, ki je hotelo »zgodno-
kaznovati slovenske kmete iz Vi-
žolev in okolice, zaradi mirne pro-
testne manifestacije proti neupra-
vičenemu zaprtju železniškega pre-
hoda. Še hujši primer nestrpnosti
pa je brutalen razlastitveni postop-
ek na Kolonovcu, kjer so poli-
cijske sile nastopile proti našim
kmetom, ki so branili svoje ži-
vojenjske pravice do dela in do ob-
stojanja pred neupravičenimi urbi-
stičnim posegom. Nikoli dotlej v
vsem povojnem času nam niso je-
mali zemlje tako, da bi nas fi-
zično izganjali z nje in nam gro-
zili z lisicami in zaporom.

Čeprav je ogromna večina kme-
tov v tržaški pokrajini slovenske
narodnosti, nimajo možnosti, da
bi se polnopravno izražali v mate-
rijski in v vseh uradni in organi-
zi, nas morajo biti na razpolago
in jim služiti. Tudi to kaže na od-
nos oblasti do našega kmeta. Niti
niso oblasti čutile potrebe, da bi
za boljše delo v korist krajevnega
kmetijstva postavile na čelo teh-
ničnih služb in uradov, kot so po-
krajinsko kmetijsko nadzorništvo,
gostarsko nadzorništvo in še dru-
ge, strokovnjake, ki bi obvladali
slovenski jezik. Prav tako našim
kmetom ni še zagotovljena prisot-
nost v vseh organih in ustanovah,
ki na katerikoli način odločajo o
uporabi teritorija in o družbenem
in gospodarskem razvoju.

Težak položaj v katerem se da-
nes nahajajo naše kmetijstvo in po-
drejena vloga, na katero je prisil-
jeno tudi v okviru naše stvarnosti,
nas morata upravičeno zaskr-
bljati. Prepričani smo namreč, da
je skrajni čas, da se stvari korek-
tno spremenijo.

Tržaški kmetje zato odločno zahtevamo:

SREČEN KONEC NAJDALJŠE UGRABITVE V ZGODOVINI CIVILNEGA LETALSTVA

Trije pakistanski gusarji so se v Damasku predali sirskim oblastem in izpustili talce

Do zadnjega je bila usoda potnikov ugrabljenega pakistanskega letala na nitki, ker libijski predsednik Geda fi ni držal dane obljube

Zdravstveno osebje čaka na osvoboditev potnikov (Telefoto AP)

DAMASK — Na mednarodnem letališču v Damasku so trije pakistanski zračni gusarji sinoči ob 23.15 po krajnjem času izpustili potnike ugrabljenega pakistanskega letala in so se predali sirskim oblastem. Brez prelivanja krvi se je torej končala najdaljša ugrabitev v zgodovini civilnega letalstva.

Trinajst dolgih dni je trajalo jeništvo 102 potnikov in članov posadke, prav toliko poskusov pakistanskih oblasti, da bi brez prelivanja krvi rešile življenja potnikov. Pakistanski predsednik Zia Ul Hak je kot prvi v zgodovini klonil pred izsiljevanjem ugrabiteljev. Včeraj je dovolil, da 54 pakistanskih državljanov, sivejcev in političnih somišljenikov treh ugrabiteljev, zapustijo pakistansko ozemlje. Letalo je pristalo v Alepu, kjer so sirski oblasti preverile identiteto štirinajstih, kot so se dogovorile s tremi ugrabitelji. Z njimi je prisel tudi pakistanski minister za šolstvo, ki je takoj odpotoval v Damask, da bi prisostvoval končnim pogajanjem z ugrabitelji.

Sirski so nato vkrcali 54 Pakistancev na svoje potniško letalo, ki je odletelo proti libijskemu glavnemu mestu. Libijski voditelj Geda fi je namreč včeraj pristal, da iz »človekoljubnih razlogov« sprejme pakistanske jetnike in nu-

Umrl je Paolo Grassi

Včeraj je umrl Paolo Grassi, gledališčnik, literat, prvovrstni kulturni delavec, ki je s svojo osebnostjo omenil italijansko stvarnost v osnovnih postavkah obče-
loveskih vrednot umetniškega spona-
nija in utemeljevanja njegovega po-
slanstva. Bil je vseskozi predan
idealom poštenosti in službi lepega
in dobrega. Nenadna smrt je Paola
Grassija doletela v Londonu,
kjer se je v zadnjih dneh zdravljal za-
radi srčne bolezni. Bil je star 62 let.

V rojstnem Milanu se je že zgo-
daj posvetil gledališkemu delu,
najprej kot režiser in dramaturg,
nato kot kritik in naпослед kot or-
ganizator. Velik zagovornik narod-
nega gledališča, pojmovanega v
najboljšem ljudskem smislu, je
1947 skupaj s Strehlerjem ustanovil
slovito gledališče »Piccolo teatro
della città di Milano«. Tu je odlo-
čilo prispeval k uveljavitvi novega
koncepta javnopravnega gleda-
lišča, ki je v Italiji imelo do tedaj
skoraj izključno zasebni značaj.
S tem se je tudi uveljavila družbe-
nopolitična vloga gledališča, ki je
tako začelo rasti v zavesti celokup-
ne italijanske nacije kot ena
izmed temeljnih dobrin kulture. I-
talijo so tedaj pretresale hude kri-
ze povojne razparanosti, ostri spo-
radi med številnimi pristajali stare,
reakcionarne miselnosti in demo-
kratičnimi utemeljitelji duha nove
ustave. V tej napeti atmosferi je
Paolo Grassi s svojim gledališčem
oblikoval podoben socialno osveto-
čnega človeka, v moralnem in es-
tetskem pogledu napredno usmerje-
nega. Tako so se z odra milanskega
»Piccolo teatro« širile v svet
številne poslanice človeškega um-
etniškega izraza, od Salacrotte-
vih kritikov v noči vojnih grozot
in odpravnosti do nezadržnega poziva
za Maksima Gorkoga, od raz-
rešujočih razpletov usodnih »iger
mogočnikov« Williama Shakespeara
do Brechtovega krvavega obraču-
na s ekumensko družbo. Vmes se
je kot najpristnejši izraz italijanske
ljudskega bistva dvignil raz-
posajeni, igri, premeteni glas
Harlekina, sluge dveh gospodar-
jev, vedno tepenega, samo za spo-
znanje obdanega s tanci neskonč-
ne žalosti.

Ko se je Paolo Grassi mnogo
let za tem kot predsednik stalnih
gledališč Italije še zmeraj zamen
prizadeval za zakonsko ureditev
vseh gledališč, je 1965. v Rimu
na skupščini Vseitalijanskega zdru-
ženja gledališč ostro nastopil pro-
ti diskriminaciji gledališč sloven-
ske narodnostne skupnosti v Ita-
liji in zahteval njegovo priznanje.
»V omikani državi morajo načela
demokracije demokratično veljati
za vse enako!«

V dolgem boju za priznanje jav-
nopravnega statusa Slovenskega
stalnega gledališča in ustrezne
podpore s strani države je Paolo
Grassi vseskozi odigral pomembno
vlogo italijanskega prijatelja. Morda
se najbolj značilno za poznavanje
njegove osebnosti je bil nastop v
Trstu, kjer je pred leti na sedežu
AGIS prišlo do pomembnega se-
stanika o gledaliških vprašanjih
med krajevnimi oblastmi, predstavi-
niki vseh treh tržaških gledaliških
ustanov in generalnim direktorjem
ministrstva za turizem in priredit-
vanje. Ob tisti priložnosti so podeli
generalnemu direktorju posebno pri-
znanje za njegovo zvestoto Trstu,
vzoru italijanstva. Paolo Grassi je
nejevoljno in trdo delal, da njega
tako sklicevanje na italijanstvo
prav nič ne briga in priponil, da
na njegovi mizi zmeraj leži
taler Marije Terezije, kot opozo-
rilo na dobro administracijo, in v
isti sapi prisotne tudi opozorilo, da
traj izbruhnil v naftnem kompleksu
»Totals« pri Chateauroux. Go-
ri več ducatov rezervorjev, v
katerih je od 700 do 800 tisoč li-
trov nafte. Gasilec, ki so na
prizorišču požara prisilili trumo-
ni iz vse osrednje Francije, je
uspelo preprečiti eksplozije v pra-
znih rezervorjih. Glavno njho-
vo delo je sedaj preprečiti širje-
nje požara in zagotoviti varnost
prebivalstva. Do sedaj ni bilo no-
bene človeške žrtve, zgorelo je
preko 17 tisoč ton tekočih goriv,
dim pa se vidi v razdalji 40 ki-
lometrov.

FILIBERT BENEDETIČ

PERTINI V TURINU

TURIN — Uradni del obiska italijanskega predsednika Pertinija v Turinu se je začel v prefekturi, kjer je sprejel predstavnike krajevnih oblasti, med katerimi je bil tudi turinski nadškof kardinal Ballostrero, s katerim se je predsednik republike zadržal tudi v pogovoru na širi oči.

Zatem je Pertini sprejel 314 županov turinske pokrajine ter predstavnikov deželne, pokrajinske in občinskega sveta. Na sedež deželne odbora se je predsednik republike sestel tudi s svojci 15 žrtev terorizma, katerim je izrazil svojo solidarnost. »Globoha in tiha žalost teh ljudi,« je rekel Pertini, »je bila značilna za ta sestanek.«

Popoldne je obiskal razstavo kakih dvesto socialističnih, anarhističnih, republikanskih zastav in zastav raznih kmečkih zvez, ki so jih fašisti zaplenili in so jih pred kratkim odkrili v državnem arhivu. Na sedežu prefektura pa sta mu Giovanni Agnelli in direktor Stampe Fattori orisala maketo naselja, ki ga bo turinski časopis zgradil v kraju Lioni, na potresnem področju z denarjem, ki ga je navrgla nabiralna akcija.

PO SREČANJU V MONTECATINU IN ODGOVORU INDUSTRIJCEV

Zaostruje se načelni spopad med sindikati in Confindustrio

Spet v nevarnosti neposredna zdravniška oskrba: od 23. t. m. naprej direktna poravnava zdravniških uslug

RIM — Splošni zdravniki, včlanjeni v FIMNG (Federacija splošnih zdravnikov), »Condotto« in »SNAM« (Avtonomni sindikat italijanskih zdravnikov) bodo od 23. marca naprej za nedoloten čas in vsem državnem ozemlju nudili le posredno zdravniško pomoč, če v tem času ne bo postala izvršna vsedržavna enotna konvencija z besedilom, ki je bilo posredovano predsedniku republike.

Sklep za prehod na posredno zdravniško pomoč od 23. marca naprej so že navedene organizacije zdravnikov sprejele na včerajšnji seji. V posebni noti vsedržavni sveti poudarjajo, da so sindikati splošnih zdravnikov pričakovali, da bo prišlo do pozitivnega zaključka, toda v zadnjem trenutku so zvedeli, da so odborniki za deželno zdravstvo in predstavniki ANCI (Združenje italijanskih občin) zahtevali enostransko spremembo člena 38 pogodbe, ki je bila že podpisana. Zato so zdravniške organizacije sklenile, da bodo zahtevale spoštovanje te pogodbe, v nasprotnem primeru pa bodo prejele ustrezne ukrepe.

V Genovi pa se je sestel enotni sindikat italijanskih ambulantnih zdravnikov (SUMAI), ki je napovedal vsedržavno stavko treh zdravnikov za prihodnji ponedeljek in torek. SUMAI protestira, ker ni prišlo do pozitivnega zaključka pogajanj zaradi posega sindikalnih organizacij.

Medtem se nadaljuje polemika v sporu sindikatov in Confindustrie. CGIL trdi, da so zahteve sindikatov na srečanju v Montecatini-ju zelo nize, kot trdi Confindustria. CGIL pravzaprav pravi, da gre v primeru trditve Confindustrie za pravcato statistično goljufijo. Sindikati pravijo, da bodo stroški znašali le 300 milijard lir, medtem ko Confindustria trdi, da bodo dosegli 2.500 milijard lir v letošnjem letu. CGIL pravi, da

dlaga vseh teh računov sindikat zaključuje, da zvišanje obveznosti delodajalcev ne bo preseglo 300 milijard lir v letošnjem letu.

Sindikalske organizacije medtem tudi odgovarjajo odločno stališče Confindustrie v zvezi s srečanjem v Montecatiniju. Luciano Lama (CGIL) objavlja danes v listu »L'Unità« članek, v katerem napoveda stališče Confindustrie ter pripominja, da gre pri tem za skladnost stališč italijanskih industrijcev in vlade, ki je vnaprej pripravlja ugodne priložitosti za o-fenzivno industrijstvo. Med drugim Lama pravi, da gre v tej smeri skupuska kreditna politika, ki pe-
lja k recesiji italijanskega gospo-
darstva, v nasprotju s cilji La
Malfavega načrta. (vkr)

ORGANIZIRALA GA JE UNIJA ITALIJANOV

V Kopru 14. natečaj »Istria nobilissima«

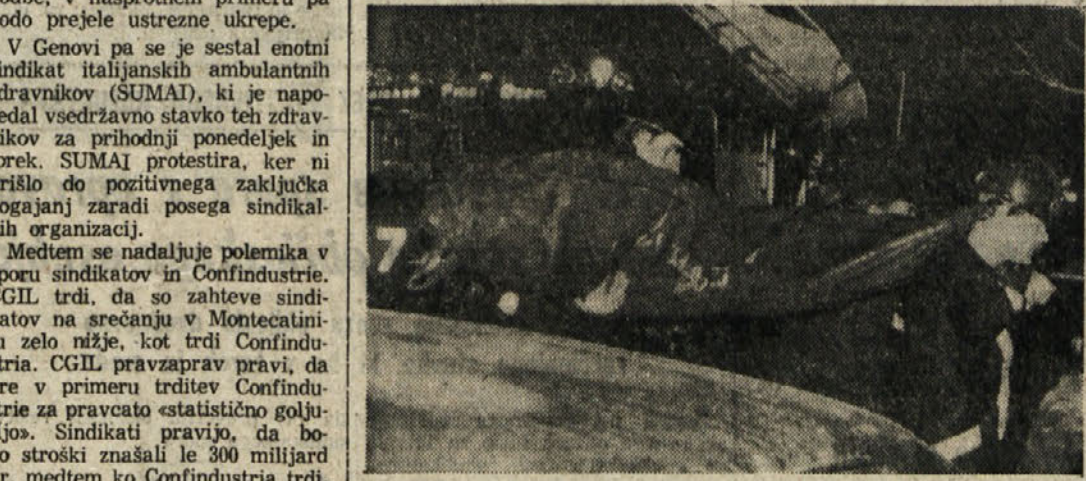
KOPER — V Kopru so se sestale žirije, ki bodo podelile nagrade za 14. izvedbo mednarodnega natečaja »Istria nobilissima«. Gre za najpomembnejšo kulturno - znanstveno manifestacijo, ki jo organizira Unija Italijanov za Istro in Reko skupaj s tržaško Ljudsko univerzo in katere namen je podpreti vsako obliko ustvarjalnosti italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji.

V žiriji so bili vedno prisotni tudi člani slovenske in hrvaške narodnosti, ki so tako prispevali k uveljavitvi tega natečaja in h kre-
pitvi medsebojnega spoštovanja in razumevanja. Letos so dosegli do-
kajšnje uspehe še zlasti na področju poezije, kjer je prvo nagrado
prejel Alessandro Damiani, pripovedništva, kjer je zmagal Claudio
Ugusci, medtem ko sta bila za gledališka dela nagradjena Giuseppe
Rota in Armando Crisafulli. Za novinarstvo so prejeli nagrado Romano
Farina, Aldo Bressan in Ennio Opassi, za likovno umetnost pa Gian-
franco Miksa in Maurizio Stipanov.

»Corriere della Sera« je objavil prejšnjo nedeljo na-
slovom »resnični tabujati pismo bralca, ki se je spo-
taknil ob nedavnem članku o Jugoslaviji« Pietra
Sormanija. Ni mu bilo všeč, da je časnikar podčrtal
vedno bolj razgibano in sproščeno pisanje jugoslovans-
kega tiska ter je poudaril, da je tako v Jugoslaviji
kakor v Italiji še danes, po tridesetih letih, izsiljevo
350 tisoč puljsko - dalmatinskih beguncem prepovedana
tema.

Avtor pisma gotovo ni obveščen niti o tem, kaj se o
problemu razpravlja v Italiji. Kajti sicer bi moral
vedeti, da je pred kratkim inštitut za zgodovino od-
porništa v Trstu izdal zajeto knjigo, naslovljeno »Zgo-
dovina neke izsiljeve«. Da tudi v Jugoslaviji argument
ni zapечат z devetimi pečati priča dejstvo, da je
knjiga imela, pa čeprav skromen in polemičen, odziv
v časopisju. Treba pa je z druge strani vendar reči, da
v naših in hrvaških zgodovinskih krogih ni prišlo do
tistega odjeka, ki edini lahko botruje plodnemu dialogu
in razjasnitvi stališč.

ZGOREL DOM CHICAŠKIH REVEŽEV

Iz »čebelnjaka izobčencev« so chikaški gasilci izveleki trupla zadušenih »gostov« (Telefoto AP)

CHICAGO — Dvajset mrtvih, du-
cat ranjenih in deset pogrešanih
oseb je tragičen obračun požara,
ki je izbruhnil v štirinadstropni
stavbi v največjem delu Chi-
caga.

Gasilci niso še ugotovili točnih
vzrokov požara, policija pa že
sumi, da ga je kdo podtaknil, saj
so plameni že po nekaj minutah
po izbruhu požara zajeli vso stav-
bo. Štirinadstropno poslopje je
bivši hotel »Royal Beach«, ki so
ga oblasti preuredile v enosobna
stanovanja, zavetišča za najrev-
nejše, ki jih je premamilo blišč
mesta in so prišli v Chicago iskati
srečo, ali bolje nesrečo, saj je le
redki »gost« dobil v mestu za-
poslitev.

Kot se to kaj rado zgodi v ZDA,
če so žrtve revni Indijanci in
črnci, ne bo oblasti ničče klical
na odgovornost, da so premalo
poskrbele za protipožarno varnost,
ko so hotel preuredile v »čebel-
njak izobčencev«.

V osrednji Franciji gori skladišče nafte

CHATEAUX-ROUX — Po vsej ver-
jetnosti bo še nekaj dni divjal
požar, ki je včeraj ob treh zju-
traj izbruhnil v naftnem kompleksu
»Totals« pri Chateauroux. Go-
ri več ducatov rezervorjev, v
katerih je od 700 do 800 tisoč li-
trov nafte. Gasilec, ki so na
prizorišču požara prisilili trumo-
ni iz vse osrednje Francije, je
uspelo preprečiti eksplozije v pra-
znih rezervorjih. Glavno njho-
vo delo je sedaj preprečiti širje-
nje požara in zagotoviti varnost
prebivalstva. Do sedaj ni bilo no-
bene človeške žrtve, zgorelo je
preko 17 tisoč ton tekočih goriv,
dim pa se vidi v razdalji 40 ki-
lometrov.

Sožitje mora biti plebiscit vsakega dne

In pendar si Slovenci in Hrvati pri vsej stvari ni-
mamo dosti čitati, kajti nikdar nismo gojili raznoro-
dovinskih in pregovornih načrtov, temveč smo vedno
poudarjali nujno sožitje in resničnega internacionalizma.
»V socialistični državi«, je poleti 1949 dejal Tito, pred-
stavnikom istrskih Italijanov, »ne more biti državljano-
prava in drugega razreda; vsi morajo biti istega raz-
reda in imeti iste pravice.«

Pred kratkim sem se na Poljskem zgrozil ob in-
formaciji, da so Nemci hoteli zaslužiti Poljake tako,
da so jim dovolili obiskovati samo osnovne in sre-
dne šole. Potem pa sem pomislil, da se je nam podilo
(in to ne v vsem času) še slabše, da so nam kratko
in malo vzeli vse šole in nam prepovedali v javnosti
govoriti svoj jezik.

Kako naj bi pritisk dveh desetletij (da fizičnega in
psihičnega pritiska celih stoletij pred fašistično ero-
niti ne omenjam) ne rodil odpora in tudi sovraštva?
Zakaj pričakovati od nas, da bomo po strašni zma-
goviti vojni v trenutku pozabili na vse storjene krivice

in se obnašali s hladnostjo in pravično urejenostjo av-
tomatov ali nadangelov? A zakaj, z druge strani, pre-
stavljati še danes izsiljeve, kakor da bi šlo za nasilen
izgon cele etnične skupine, podobno onemu, ki je dole-
tel Krimski Tatare ali Nemce z Volge pod Staltnom?

Jasno je, da je to najlažji način za podpihovanje
sovraštva, nerazumevanja, nespoštovanja — pač tiste-
ga odnosa do nas, ki je bil med večino italijanskih Istra-
nov in Dalmatincev tako zakoreninjen, da se med njimi
v času fašizma ni našel ničče, ki bi v imenu člove-
čanstva nastopil proti ducejevi raznarodovalni politici.
Ali ni morda ta molk, ta neobčutljivost, ta izključeni
odnos do Slovana tudi glavni vzrok izsiljeve?

Vprašanja, problemi, o katerih je treba govoriti,
kajti sožitje raste iz skupnega premagovanja starih spo-
rov, v prepričanju, da je lahko le sad jasnih odnosov
in dobre volje. Sožitje je pravzaprav plebiscit vsake-
ga dne.

JOŽE PIRJEVEC

NA TISKOVNI KONFERENCI NA STRANKINEM SEDEŽU

Komunisti včeraj formalno napovedali začetek krize v pokrajinski skupščini

Odpovedali bodo zunanjo podporo sedanemu štiristranskemu odboru - Kot alternativo predlagajo dosego sporazuma o skupnem programu med KPI, PSI, SSK, PRI, PSDI in radikalci, s katerim bi se nato soočili z LpT in KD

Komunisti so včeraj formalno napovedali začetek krize na pokrajinski skupščini, ki jo od lanskega septembra vodi štiristranski odbor PSI, KD, SSK, PSDI, kateremu je KPI nudila zunanjo podporo. Po zaključkih dvostranskega posvetovalnega, ki jih je delegacija KPI imela z vsemi krajevnimi strankami z izjemo fašistov in po obširni notranji razpravi, sta federalni komite in federalna nadzorna komisija potrdili negativno oceno delovanja občinskega odbora Liste za Trst, istočasno pa izrekli nezadovoljstvo nad delovanjem pokrajinskega odbora, ki ga po mnenju KPI močno pogojuje zavirajoča prisotnost KD.

O tem novem stališču KPI do pokrajinskega odbora in o njenih predlogih za drugačen način upravljanja tržaške občine in pokrajine, je bil govor na včerajšnji tiskovni konferenci, na kateri so pokrajinski tajnik Tonel, načelnika svetovalskih skupin na pokrajini in na občini Martone in Monfalcone ter drugi predstavniki stranknega pokrajinskega vodstva, izražajoč izjemo o sedanji krajevni politični stvarnosti, orisali novo strategijo stranke.

Zakaj so komunisti odpovedali podporo pokrajinskemu odboru? Najprej poudarjajo, da ni prišlo do uresničevanja sporazuma iz lanskega septembra med petimi strankami večine, da se ni izoblikovala alternativna linija do Liste za Trst ter da pet strank koalicijske ni znalo najti skupnega jezika na občini o velikih mestnih problemih. Padli so torej pogoji, da bi KPI lahko še naprej nudila zunanjo podporo taki koalicijski. Istočasno se zdi komunistom potrebno, da je treba preprečiti, da bi se nadaljevalo tako stagniranje v obeh največjih tržaških krajevnih ustanovah, kar bi gotovo večalo zmedo in povzročalo dvomnosti.

Zato KPI poudarja, da je treba spremeniti politični okvir in predlagati oblikovanje odborov, v katerih bi sodelovali tudi komunisti. Na tak način bi propadla osnovna ovira, ki jo predstavljajo prejudicialna zavora do komunistov, ki je glavna ovira demokratiziranemu razvoju mesta in reševanju konkretnih problemov prebivalstva. Na teh osnovah komunisti predlagajo program, ki sestoji iz petih točk, ki bi predvsem branili interese delavcev, produktivnih in najrevnejših slojev mesta. Program upošteva v nepopustljivih mejah pravice Slovencev, izvajanje mednarodnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, dosledne protifašistične pobude, industrijski in pristaniški razvoj, kompenzacijsko avtonomijo v okviru deželne enotnosti, poleg tega pa hoče načeti reševanje vseh večjih mestnih problemov.

Kaj pa predlaga KPI kot alternativo sedanemu načinu upravljanja na občini in na pokrajini? Po njenem predlogu bi se morale KPI, PSI, SSK, PSDI, PRI in radikalci spoznamati o skupnem programu demokratizacije, s katerim bi se nato soočili z Listo za Trst in s KD z namenom, da bi iskali sporazum o upravljanju občine in pokrajine z oblikovanjem trdnih vezi, v katerih bi seveda sodelovali tudi komunisti, ki bi predstavljale strategijo razvoja in sprememb v Trstu.

V kolikor pa bi ne bilo mogoče doseči sporazuma o programu in bi se še vedno ohranjala prejudicialna protikomunistična zavora — pravi KPI — bo stranka nadaljevala o pravičnem vlogu najbolj reprezentativne in enotne politične sile delavskega razreda in slovenske narodnostne skupnosti, ki si je v tržaški družbi postavila za cilj združevanje vseh družbenih, kulturnih in političnih sil, ki se hočejo boriti za

V PROSTORIH TRŽAŠKEGA SEJMIŠČA

Ljubitelji si lahko še danes ogledajo sejem «NAUTICAMP 81»

Ob priliki sejma je bilo v tem tednu precej prireditev in predavanj o morju in čolnih

Danes se v prostorih tržaškega sejmišča zaključuje razstava čolnov in potrebščin za kampiranje «NAUTICAMP 81». Za ljubitelje morja je torej to zadnja letošnja priložnost, da si ogledajo številne modele gliserjev, jadric pa kamperjev in rulot.

V okviru sejma je bilo pred dnevi v sejni dvorani tržaškega sejmišča srečanje, na katerem so razpravljali o varnosti plovbe. Številnim poslušalcem, med katerimi je bil tudi predsednik deželne sveta Mario Colli, so prof. Stanner, prof. Zennaro in kapitan Napp razložili osnovna pravila, ki se jih morajo držati lastniki čolnov, ki v prostem času izberejo morsko pot. Gre torej za amaterske ali nedeljske mornarje, ki pa morajo zaradi osebne varnosti in varnosti drugih vseeno upoštevati določena pravila, da se prijeten izlet ne spremeni v nevarno dogodivščino. Govorniki so najprej poudarili, da morajo tudi politični kapitani poznati osnovne meteorološke pojave in to neglede na, s kakšnim plovilom razpolagajo. Nadalje se morajo nedeljski mornarji zavedati, da je njihova plovba podrejena istim zakonom in pravilom, ki urejajo pomorski promet po ključnih mornarjev. Kapitan Piero Napp pa je v svojem posegu dajal

Miljski župan o slovenski manjšini

V dvorani miljskega občinskega sveta bo v torek ob 11. uri tiskovna konferenca, na kateri bo župan Willy Bordon orisal odzive, ki ga je imel pri političnih, kulturnih in socialnih silah njegovega plovila. Nadalje se morajo nedeljski mornarji zavedati, da je njihova plovba podrejena istim zakonom in pravilom, ki urejajo pomorski promet po ključnih mornarjev. Kapitan Piero Napp pa je v svojem posegu dajal

rešnično alternativo preteklemu in sedanemu načinu upravljanja mesta. V tem drugem primeru, bi treba tak skupni program podpirati iz opozicije in z ljudskimi boji ustvariti v mestu pogoje — poudarja KPI — za dosego resničnega demokratičnega, gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja.

Te predloge je na včerajšnji tiskovni konferenci orisal tajnik Tonel, ki je govoril tudi o odnosih s socialisti; obe stranki potrjujejo skupne odzive v okoljskih občinah, v zvezi z devinsko — nabrežinsko občinsko upravo pa je Tonel dejal, da se to vprašanje rešuje na krajevni ravni ter izrazil željo, da bi se pogajanja, ki se bodo nadaljevala v prihodnjih dneh, pozitivno zaključila z oblikovanjem tristranske

Delavci štivanske papirnice na protestnem shodu v Rimu

Večja skupina delavcev štivanske papirnice se je v petek udeležila veseljavne manifestacije delavcev papirne industrije v Rimu. Delavci papirnice, ki je kot znano, spet sejevali ravni ter izrazil željo, da bi se pogajanja, ki se bodo nadaljevala v prihodnjih dneh, pozitivno zaključila z oblikovanjem tristranske

KAJ VSE SE SKRIVA ZA DOLOČENIMI VRATI

V «športnem» in «umetnostnem» krožku policija odkrila hazardni igralnici

Agenti zasacili 36 kvartasev in kockarjev - Igralnici sta bili na Trgu Benco in v Ulici sv. Franciška - Zaplenili so 39 milijonov lir v gotovini in čekih

Zaplenjeni rekviziti v igralnicah

Nashe mesto je kot kaže premrežno za osebe, ki si želijo bolj razburljivih večerov in noči. Pred kratkim so sodili mladim petičnežem, ki so si dajali duška s koka-veščicami, preteklo noč pa so agenti letčega oddelka neopričakovano vdrli v dve hazardni igralnici, kjer so cvetele prepovedane igre s kartami in kockami. Uradna naziva igralnic sta bila sicer «Zdrženje ljubiteljev boksa» (Trg Benco 4) in «Italijanski krožek» (Ulica sv. Franciška 2) vendar pomorski in stari znanci policije, ki so se tam zbirali, so svoja «športna» in «umetnostna» nagajanja raje počeli bolj materialnim vrednotam. Kot kaže pa ni šlo vsen, po sreči, saj je marsikdo izgubil na večer tudi po 3 milijone lir. Zelo verjetno je, kot nam je povedal načelnik letčega oddelka Petrosino, da so bile kocke

ponarejene in da so si na ta račun organizirali hazardni igrar prigrigolufali precejšnje vsote. No, razočar hazarder ni hotel molčati in informacija je prišla tudi na uho policije.

V igralnici na Trgu Benco so moške postavile v bližini vhodnih vrat in ko je skoznje vstopil neki «gosta», se je takoj zakadil za njim. Preostali štirje agenti pa so mu v hipu sedli. V prostorih igralnice je bilo 23 oseb, ki so nič hudega sluteč kockale. Preostalih 13 «pesnikov», ki so se šli igrati «seven-eleven» in podobne, v drugi igralnici, pa ni policija tako neopričakovano presenetila. Agenti so se namreč najvili in preden so jim odprli vrata, je večina igralcev odločila karte. V Ulici sv. Franciška je policija zaplenila 12 milijonov lir v gotovini in čekih, na Trgu Benco pa 17 milijonov. V obeh igralnicah so zaplenili tudi vse igralne potrebščine (karte, kocke, žetone itd.).

Včeraj so istovestne osebe zasliševali na kvesturi, da bi ugotovili odgovornost posameznikov. V prihodnjih dneh bodo sproti imena oseb, ki jih bo policija prijavila sodstvu zaradi upravljanja hazardne igralnice (predvidena sta dva meseca zapor) in navadnega sodelovanja pri hazardni igri, za kar je predvidenih 200 tisoč lir globe, (mf)

Še vedno ni sledu za sestrama Incardona

Več desetih karabinerjev in agentov letčega oddelka je včeraj v okolici Rima vnelo, a brez uspeha iskalo sledove za 14-letno Silvio in 9-letno Micol Incardona, hčerka bivšega tržaškega novinarja Feliceja Incardona, ki sta izginili v nepojasnjenih okoliščinah v četrtek zvečer. Preiskovalci se še niso odločili za eno samo domnevo, saj sta možna tako ugrabitev kot beg od doma. Zaradi družinskih nesporazumov se je Silvia namreč z neko oddaljila od družine. Agenti skušajo tudi preveriti, če je izginitev deklic v zvezi z dogodkom, ki se je pripetil pred približno mesecem dni, ko sta oba s čuvaja poginila zaradi zastrupitve.

PROTI SMRTNI KAZNI
Skupna pobuda mladincev KPI, SSK, KD in PRI

Tudi na Tržaškem se pripravljajo pobuda proti predlogom o ponovnem uvajanju smrtni kazni v Italiji

SINOČI V REPNU

Velicestna proslava 10-letnice KD Kraški dom

Slovesnosti se je udeležilo tudi odposlanstvo iz Tržica na Gorenjskem

Sinočni večer bo ne samo kulturno — groševitni delavec, temveč sploh vsemu živju iz repnabrške občine ostal se dolgo, v živem spominu. Slavnostna praznovanja 10-letnice KD Kraški dom z Repnabrke, ki je sodelovala tudi s slovenskim kulturnim praznikom, je namreč vzbudila izredno zanimanje med domačini, ki so do zadnjega kotička napolnili sicer veliko dvorano gostine, Krizman v Repnu.

Pred osrednjo proslavo so v Domu Albina Bubića v Repnu odprli dokumentarno razstavo o desetletnem delovanju Kraškega doma, napovedana brošura o kulturnem življenju na Repnabrki v tem stoletju pa ni izšla iz tehničnih razlogov in bo prišla v javnost čez nekaj dni. Predsednik društva Miko Krizman, se je iskreno zahvalil vsem, ki so na katerikoli način prispevali na pomoč pri izoblikovanju brošure in se posebej osebju oddelka za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici, Založništvu tržaškega tiska, domačinkam Sonji Lazar

in Suzani Škarab, odbornikom in članom domačega društva.

Načelnik oddelka za zgodovino pri NSK Milan Pahor pa je predstavil vsebinsko sestavo brošure, ki pri naša delček slovenske zgodovine v teh trajah in vsebuje razne zapiske, župno kroniko, opisuje razvoj osnovne sole, kulturno dejavnost od stoletja, utrinke iz težkega fašističnega obdobja in pa iz junjskega narodnoosvobodilnega boja, pa se dapis o Albini Bubiću in o sedanjih kulturnih stvarnostih. Skrajno polovica publikacije pa vsebuje slikovno gradivo, ki sta ga prispevala Mario Magajna in Egon Piščanc. Na otvoritvi je nastopil tudi moški zbor Srečko Kumar, prisotna pa je bila tudi delegacija iz občine Tržica, ki si je ogledala tudi razstavo Atilija Kralja, ki je tudi sam prebral nekaj svojih narečnih pesmi. Gostje iz Tržice so imeli že prej sprejem na repnabrski občini, delegacija pa sestavljajo najvidnejši politični predstavniki in sicer: predsednik skupščine Milan Ogris, predsednik izvršnega sveta Janez Ionič, predsednica SZDL Sprčić, predsednik občinskega sveta Zvezde sindikatov Jože Zupančič, sekretarka zveze sindikatov Marica Praprotnik, predsednik kulturne skupine Janez Vrhovnik in kulturni delavci. Pozdrave pa sta prinesla tudi načelnik svetovalske manjšine Karlo Guštin in predstavnik krajevne VO PI-ANPI Silvester Škarab. Za tem so si ogledali še Kraško hišo, socialni center in kočjo pod Rupom.

Osrednja proslava je bila zvečer v Krizmanovi gostilni in je izvele neta rešeno. Slavnostna govornica Marinka Piščanc je analizirala domačo kulturno izoblikovanje in naglasila, da je ustvarjanje v evanjelijem življenju v borbi za naše pravice in svobodo najboljši način za uveljavljanje Prešernove misli in duha. Z vidnim kulturnim delom in narodno zavestjo si moramo izbojevati globalno zakonsko zaščito, da bo prevladalo bratstvo in dobro sosedstvo v naših krajih. Pozdravne nagovore so imeli repnabrski župan dr. Colja, ki je med drugim izrazil željo, da bi prišlo do pobratenja med občinama Repnabrsko in Tržico, tržaški župan Ogris, predsednik Tržaške kulturne skupnosti «Pobratenje» Vrhovnik, predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Renar, pozdrave in čestitke pa so prinesli še predstavniki KD Rdeča zvezda, KD Tabor, KD Prosek - Kontovel in zbor Fantje izpod Grmade.

Kulturni program je bil izredno

Razna obvestila

Društvo slovenskih upokojencev v Italiji, skupno z bratskim društvom iz Sežane, prireja za svoje člane in prijatelje obisk groba tovaršna Tita 13. in 14. aprila.

Vpisovanje in poljanjska na sedežu društva v UL Cicerone 8/B 17. in 18. t.m. od 10. do 12. ure.

SPDT prireja ob priliki jubilejnega pohoda na Porezen, ki bo v nedeljo, 22. marca, avtobusni izlet. Vpisovanje na sedežu ZSSDI (UL sv. Franciška 20/2, tel. 767304) vsak dan od 11. do 12. ure. Zbirališče je ob 6. uri na avtobusni postaji v Sežani. Število mest je omejeno!

SPDT prireja ob priliki smučarskega tekmovanja «Kani 81», ki bo v nedeljo, 29. t.m., na Neveškem sedlu, avtobusni izlet. Vpisovanje na sedežu ZSSDI (UL sv. Franciška 20/2, tel. 767304) vsak dan od 11. do 12. ure.

Društvo slovenskih upokojencev v Italiji bo proslavilo 8. marec — praznik žena jutri, 16. marca, ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani, UL sv. Franciška 20. Na sporedu govor, petje in recitacije. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

DOSEDANJA POGAJANJA BREZ POZITIVNEGA REZULTATA

Zaradi zaostritve spora z upravo ponovna stavka občinskega osebja

Enotna sindikalna zveza oklicala dvodnevno razklenjeno stavko, ki bo v torek in sredo

Zaradi neodgovornega zadržanja občinskega odbora Liste za Trst, ki po štiridesetih dneh sindikalnega spora ni dal nobenega pozitivnega odgovora enotni sindikalni zvezi uslužbenec krajevnih ustanov CGIL, CISL, UIL, so le-ti oklical 2-dnevno razklenjeno stavko občinskega osebja, ki bo v torek, 17., in v sredo, 18. t.m.

V torek bodo za 24 ur stavkali smetarji in osebje smetarskih storitev, otroških vrtcev in jassli, rektorijev, državnih šol, osebje iz palače matičnega urada in uradov v UL del Teatra, osebje muzejev in knjižnic, športnih objektov in občinskih kopalnic in tržnic ter mestni redarji. V sredo pa bodo stavkali vozniki smetarskih storitev in mehaniki delavnic, delavci 10., 12. in 13. oddelka, osebje pokopaliških storitev in zdravniških služb ter osebje iz občinske palače na Trgu Unità in Trgu Granatieri ter iz občinskih izpostav.

Tajništvo enotne sindikalne zveze poziva vse uslužbence naj se udeležijo stavke in naj se zberejo — tako v torek kot v sredo — ob 8. uri pred občinsko palačo na Trgu Unità, istočasno pa seznanja javnost, da se bo njena delegacija v tem tednu sestala s predstavniki političnih sil in rajonskih svetov,

da bi preverila možnosti rešitve sindikalnega spora.

Zalostno odkritje

Agenti letčega oddelka so se v petek zvečer podali v Repen, ker so jih opozorili, da se 67-letna Miroslava Stok vd. Lazar ze dalj časa ne javi na klice in da je niso videli od ponedeljka. Ko so s pomočjo gasilcev vdrli v stanovanje na hisni števil. 99, so našli Lazarjevo mrtvo na postelji. Zdravnik, ki je dal dovoljenje za prenos trupla v mrtvašnico, ni ugotovil točnih vzrokov smrti, ki je nastopila več kot 48 ur prej. Sorodniki pokojne so povedali, da je ženska bolela na ceru sicer pa je bila vseeno pri moči, da je lahko živela sama in da je skrbela tudi za vrt.

Ob 4. obletnici smrti

MARJOLE PERTOT

se je spominja

Mitja z družino

Trst, 15. marca 1981

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi brat in stric

ALOJZ ZAVADLAL

(Gigi)

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 16. marca, ob 14. uri iz nabrežinske cerkve.

Zalujoči sestre Bibiana, Olga in Ana, nečaki ter drugo sorodstvo

Nabrežina, 15. marca 1981

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila naša draga

PINETTA BAŠA roj. PITTANA

Pokopali smo jo 12. marca v Benetkah.

Zalujoči mož Albert in drugo sorodstvo

Sesljan, Dornberk, Benetke, 15. marca 1981

Zapustil nas je naš dragi

BRUNO JELUŠIČ

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 16. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev v Gropadi.

Zalujoči svojci

Gropada, 15. marca 1981

Nenadoma nas je zapustila naša draga

MIROSLAVA STOK vd. LAZAR

Pogreb bo v torek, 17. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost na Col.

Z ljubizijo se je spominjajo sestra, nečaki, sorodniki in znanci iz Repna

Repen, Trst, 15. marca 1981
(Pogrebno podjetje, UL Zonta 3)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

EMILA REGENTA

se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje, vsem, ki so ga spremenili na zadnji poti, darovalcem cvetja in vsem, ki so darovali v dobrodelne namene.

Posebna zahvala dr. Florijanu Ukmurju.

Žena Danica in hčeri z družinama

Trst, 15. marca 1981

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili spomin našega očeta

ALOJZIJA ERMANA

Trst, Opčine, 15. marca 1981

Družina Erman

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

ANGELA POŽARA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala župniku Miklavcu in Gerdolu.

SVOJCI

Trst, Innisfail, 15. marca 1981

17. 3. 1980

17. 3. 1981

Ob 1. obletnici smrti

BIANCE FRANDOLIČ

se je vedno z ljubizijo spominjajo

mož Mirko in sin z ženo

Trst, 15. marca 1981

Nakazane številne možnosti in potrebe po sodelovanju v obmejnem prostoru

Dvojna mera Rima do Trsta in Gorice - Osimski sporazum obravnavati kot celoto

Sestanek delne osimski komisije za osimski vprašanja, ki je bil v petek v pokrajinski palači (o njej smo poročali včeraj), ni odprl samo neljubega vprašanja alternativne lokacije za industrijsko cono na Krasu, ampak je osvetlil tudi vsebinske aspekte izvajanja osimskega sporazuma, ki bi jih lahko vzporedili s pozitivnimi poudarki na okrogli mizi SKGZ.

Tako bi najprej navedli točko, ki jih je nanašal predsednik goriške osimske komisije Silvino Poletto. Njegovo izvajanje je bilo shematično in je, tako sodimo, odražalo skupno upravljanje posojnega vodstva; opozoril je na aktualnost plovnega kanala Soča - Krka; predlagal skupinsko delo strokovnjakov pri gradnji jezov na Soči za namakalne potrebe dveh konzorcijev, o opozoril na posledice, ki jih bo krmila avtocestna imela na krmila avtoportu in na povezavo z železniškim vozliščem pri Cerinjanu; povedal je, da je slo osim milijard lir v avtonomnosti na splošno italijansko - jugoslovanski račun; seznanil je komisijo o predlogu za prekatgorizacijo nekaterih mejnih prehodov; nakazal je možnost vključitve sporazuma o ribolovu v lokalne račune; naglasil je netržbenost industrijske kooperacije, če se neče zabresti v skodljive avtarkije in zapiranje, urejevanje meteoroloških voda pa narekuje sodelovanje v Brdih pri regulaciji potokov; cestno povezavo med prehodom štandez in pristaniščem Portorosega je po besedah Poletta potrebno financirati iz goriškega sklada. Kot spodbudno vest je navedel ustanovitve konzorcija v Vidmu med številnimi podjetniki, ki so si za cilj postavili kooperacijo z Jugoslavijo.

Bruno Longo je dejal, da bo mednarodni mejni štandez, ki ga ne smemo zamenjati z avtoportom, ki ga niti še niso pričeli graditi, prvi v osimskem sporazumu predvideni in dograjeni objekt. Longo je se vprašal, kako bo goriška občina ta objekt upravljal (to bo edini primer v Italiji) objekt, ki bo služil svoemu namenu samo, če se bo enakovredno obravnavala izgradnja «arannica» (avtocest) iz Gorice in Trsta do Razdrtega.

Longo je obsejno govoril o prosti industrijski coni na Krasu in o predlogu za alternativno lokacijo (temu vprašanju je bil posvečen četrtni članek o zasedanju), to da hkrati je osvetlil različna merila v odnosu države do Trsta in Gorice. Na Tržaškem operativni plačujoče carino v roku 180 dni, na Goriškem pa v 30 dneh. Na dani je, da je pri sedanjih stopnji inflacije, ki dosega 22-24 odstotkov, plačilni rok šestih mesecev velik privilegij.

Giuseppe Agati je navedel izjavo goriške delegacije ministru Sartiju, po kateri se Goričani zavzemajo za demokratično upravljanje posimskega razdobja, da preprečijo škodo, ki jo je slabo upravljanje osimskega sporazuma povzročilo na Tržaškem. Nasprotno je sprejemanje zaprtih skaflov (pri tem je mislil na predlog o alternativni lokaciji proste industrijske cone), ker je že za sedanje infrastrukture slovenska skupnost utrpela škodo, če ne bi zemlje slovenskih lastnikov zasegli za izgradnjo infrastrukture. V zvezi s plovim kanalom je dejal, da so v Ljubljani svoj čas na mednarodnem strokovnem nivoju govorili, kar pomeni, «da oni verjamejo vanj, mi pa ne». Dolgoletna začasnost mejne črte je imela za posledico, da smo načrtovali mednarodni mejni prehod na jugoslovansko ozemlje in tako pri projektiranju izgubili štiri leta. Neracionalno smo prostorsko načrtovali z našim teritorijem in bili odločni pri sprejemanju odločitev na višjih ravneh - je rekel Agati - ter se kamaj v zadnjem času vključitvi župana in pokrajinskega predsednika v vladne komisije vzpostavil pravičen odnos do krajevnih ustanov.

Predsednik trgovske zbornice Lupieri je v zvezi s prsto industrijsko cono dejal, da bo za italijanske industrije vabilva samo pod pogojem, da jim bo dan paket olajšav, ki bo omogočil kratkoročno amortizacijo. Sodil je, da za to cono na Goriškem nimamo prostora in da je sporazum EGS - Jugoslavija odzvel prvotni značaj osimskega sporazuma.

Marija Ferletič je posvetovanje med delom in krajevnimi ustanovami postavila za pogoj, če se hoče preprečiti politična škoda. Ko je govorila o vprašanih slovenske narodnostne skupnosti, je dejala, da bi morala dežela njene gospodarske interese, ki so narodnostni interesi, upoštevati pri sestavljanju gospodarskih razvojnih načrtov in delnega urbanističnega načrta.

Po zasedanju si je delna osimski komisija ogledala prehod štandez. Ko jo je ponovno prišla na Goriško, si bo ogledala še druge objekte.

Na sedežu goriške kršćanske demokracije v Ulici Angiolina bo danes ves dan odprto volišče. Volili bodo odbor mestne organizacije te stranke. Pravijo, da ni bilo še nikdar tako vroče v tej stranki kot je sedaj. Za mesto tajnika KD v občinskem merilu naj bi se zavzemal bivši občinski odbornik Francesco Mo-

se. Nekatere skupine pa predlagajo druge člane. Pravijo da bi dosegli tajnik dr. Roncone zapustil to funkcijo. Govorijo tudi o številnih premikih od ene do druge struje znotraj kršćanske demokracije.

Nobenih anagrafskih potrdil zaradi stavke

Na goriškem županstvu so se včeraj, kljub popolni avtomatizaciji na anagrafskem uradu, kjer izdajajo različna potrdila, znašli v težavah. Zaradi stavke uslužbenec, ki upravlja deželni elektronski informativni center, ni bilo mogoče vzpostaviti zveze s centrom v Trstu in torej niso mogli izdati potrdil.

Ni izključeno, da bo treba s podobnimi težavami računati tudi jutri.

Odbor zbora «Seghizzi» je predsedniku pokrajine Cumpeti in županu Scaranu »orisal svoje finančne težave in program dela. V tem letu bo imel več koncertov v inozemstvu. 20. marca bo koncertiral v Novi Gorici, od 25. aprila do 2. maja, pa bo šel na turnejo po Madžarski, od 25. do 27. septembra pa po Zahodni Nemčiji.

ZASTOPSTVO GORICE V BRIŠKI GORSKI SKUPNOSTI

Še vedno razburkane politične vode po glasovanju v občinskem svetu

Socialdemokrati zavračajo očitke, da so glasovali za fašista - Pokrajinski odbor PSI obsoja proste strelce

Nezaslišani dogodek prejšnjega ponedeljka, ko je kar sedem svetovalcev, ki sodijo v sedanjo petstrankarsko večinsko koalicijo na goriški občini, glasovalo za misovskega predstavnika v upravni svet, briske gorske skupnosti, je bil ves teden predmet živahnih političnih izjav. Tem sta se pridružili včeraj še dve. Kot je znano, je sedem svetovalcev večine s tajnim glasovanjem omogočilo izvolitev fašističnega svetovalca na račun komunističnega. Del večinskih svetovalcev se je tako zelo grobo vmešal v glasovanje, ki sodi v pristojnost opozicije. Komunisti so takoj po glasovanju zapustili sejo dvorano, proti takemu početju prostih strelcev so protestirali svetovalci PSI. SSK in dva svetovalca KD. V naslednjih dneh sta tako početje prostih strelcev uradno obsodila mestni odbor socialistične stranke in pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti, komunisti pa so dali nalepiti plakat, s katerim udarjajo po večinski koaliciji.

Doslej sta o tem molčali tako KD kot PSDI. V nekaterih krogih teh dveh strank prihajajo na dan, stališča, da ni sicer imelo glasovanje prevelike važnosti in da ga ni treba jemati s političnimi merili.

Načelnik socialdemokratske skupine v občinskem svetu Edo Bianconi pa je poslal včeraj listom izjavo. V njej pravi, da izvolitev misovskega svetovalca ne predstavlja političnega problema. On sam ni spregovoril po glasovanju v ponedeljek zvečer, ker je bila ura že pozna. Če bi bil govoril, tako piše zastopnik PSDI, bi bila morala občina izplačati svetovalcem drugi zetov, ker bi se seja podaljšala čez polnoč. Tako je on preprečil, da bi bila občinska blagajna oškodovana za približno milijon lir. Poleg tega pa Bianconi trdi tudi, očitno v polemiki s stališčem PSI, ki jasno obtožuje socialdemokrate in nekatere demokristjane, da so volili za misovca Baiocchijske nasprotno socialdemokrati niso glasovali za misovca, marveč da so glasovali za zastopnika Slovenske skupnosti, ki je bil tudi izvoljen.

V zvezi s tem vprašanjem in v podkrepitev stališča mestnega odbora stranke smo včeraj dobili tu di tiskovno poročilo pokrajinskega izvršnega odbora PSI. Tudi v tem je ostra obsodba prostih strelcev v goriškem občinskem svetu. Očitno je, menijo socialisti, da nekaterim silam v večinski koaliciji ni všeč sedanja petstrankarska koalicija. Še posebej ne, ker v njej zavzemajo važna mesta oristaši socialistične stranke. PSI meni, da ima ta dogodek izrazit politični pomen. Drugim strankam koalicije je dana naloga, da skrbijo, da se ne bodo v njih vrstah pojavili

SKRBETI ZA SOŽITJE V OBMEJNIH KRAJIH

Organizacija bo na vsedržavnem kongresu v Genovi zahtevala zaščitni zakon za Slovence

S pozivom na delo za enotnost italijanskih demokratičnih sil v boju za demokracijo in proti terorizmu, za vključevanje mladih v boj za realizacijo ciljev odprniškega gibanja in s sprejemom resolucije za sprejem globalnega zaščitnega zakona za Slovence v naši deželi se je včeraj zvečer v pokrajinski sejni dvorani zaključil deveti pokrajinski kongres VZPI-ANPI.

V odsotnosti obolelega predsednika Sassa je kongres odprl podpredsednik Ladi Dornik. Za njim je delegate in goste, med katerimi so bili zastopniki oblasti, organizacij in Zveze borcev iz Nove Gorice, Karel Cernic je predlagal imenovanje predsedstva, v katerega je bil imenovan, poleg Dornika in Cernice, tudi Avgust Lenardoni - Lojze. Politčno poročilo je prebral Giovanni Padovan-Vani. Najprej je navedel nekaj podatkov o delovanju v zadnjem razdobju in pri tem omenil aktivnost sekcij v Trzinu in slovenskih sekcij. Povedal je, da ima organizacija 2.600 članov, da se udeležili pomembnih manifestacij pri Petercelih, v Selcah in drugje ter da je bilo odkritih sedem partizanskih spomenikov, med katerimi tudi spomenik v slovenskih vaseh. Omenil je pobratena med obmejnimi kraji in poudaril vlogu slovenske manjšine pri povezovanju

stikov ob meji in obmejnega prebivalstva. Povedal je, da sta obe velesili oboroženi do zob in da je mir edina alternativa vojni, ki bi bila tako strahovita, da bi zaradi arzenalov jedrskega orožja naš planet lahko sedemkrat popolnoma uničili.

Padovan je zahteval globalni zaščitni zakon za Slovence v vseh treh pokrajinah naše dežele. So zahtevo bo nastopila organizacija tudi na deželnem in vsedržavnem kongresu VZPI-ANPI v Genovi.

Poudaril je, da se bo organizacija borila proti vsakršni sluznostni v naši deželi, ker zaradi prijetelstva s Slovenijo vojaške naprave pri nas niso potrebne. Izrazil je solidarnost z bojem narodov v svetu za svobodo in dejal, da je te terorizem odgovor konservativizma.

Ob koncu je povedal, da bodo v prihodnjem mesecu podelili 295 jugoslovanskih odlikovanj nekdanjim partizanom, ki so se borili v jugoslovanskih formacijah.

Lep kulturni večer v dvorani v Pevmi

Najbolj razveseljivo je, da so na četrtkov kulturni večer prinesli dva dramska »naš prapor« v Pevmi prišli ljudje vseh starosti, od solarkov do mladincev in starejših ljudi. To pomeni, da jih je predlagana tema predvajanja etnografskih filmov zanimala. Najprej je zbranin domačinom sprejeto član tajištva ZSKD Zdenko Vogrič, ki je povedal, kako smo prišli do zamisli o ustanovitvi briskega muzeja ljudske kulture ter da ta akcija uspešno poteka že več časa v števrtanju, zaela pa bo celotno območje goriških Brd. Ustanavljamo pa tudi etnografsko dokumentarno središče v Gorici. Vogrič je še povedal, kaj, kako, s pomočjo pravzaprav vseh občanov zbiramo dokumente, slike in drugo narodopisno blago vključno popisane starih pesmi, za kar pride v poštev še posebno pogovor s starejšimi vaščani. Sem sodijo tudi reki, pregovori, kuhinjski recepti, ki bodo šli ali so morda že šli v pozabo, spominja se jih le še kaka starejša oseba. Namen usla novitve te zbirke je tudi na tak način dokazati slovensko prisotnost v Gorici in njeni okolici.

Strokovno pomoč pa je ZSKD dobila v Goriškem muzeju v Novi Gorici in še posebej pri etnografskem strokovnjaku, kustos muzeja Našku Kriznarju, ki se ukvarja izključno s temi vprašanji. V okviru te akcije je Naško Kriznar prišel v četrtke zvečer v Pevmo ter prikazal in obrazložil sedem kraških dokumentarnih filmov, ki jih je napravil v raznih slovenskih krajih. Največ je bilo filmov s primorskega področja. Kriznar je bil segel tudi čez mejo v Benečijo, prikazal pa nam je tudi nekaj iz drugih slovenskih pokrajin. Kar nam je pokazal, sodi marsikdaj že v zgodovino, s to obrito se ukvarja le še kak starejši človek. Znal pa je vzbuditi zanimanje publike saj so bili ljudje v dvorani kar dve uri.

Danes voden ogled razstave bakrotiskov

Ravnateljstvo pokrajinskih muzejev v Gorici obvešča, da bo danes dr. Dario Succi vodil ogled razstave bakrotiskov Micheleja Marije-šičja. Prvi vodeni ogled razstave, ki je v palači Attens na Kornu, bo ob 11. uri, drugi pa ob 16.30.

Jutri seja na pokrajini

Jutri, ob 17. uri, se bo sestal goriški pokrajinski svet. Dnevni red zasedanja je dokaj obsežen, saj obsega poleg ratifikacije sklepov pokrajinskega odbora, kar okrog 40 drugih točk, med temi tudi vrsto imenovanj predstavnikov pokrajine v različne komisije, ustanove in organe. Poleg tega je predvidena prava tudi o pravilniku poslovanja stalnih komisij pokrajinskega sveta.

OBISK V GORIŠKI RIBARNICI

PONOVNO VIŠJI IZDATEK ZA NAKUP SVEŽIH RIB

Kilogram navadnih sardel stane 2.800 lir - Za orade pa je treba odšteti 24.000 lir

Pred nekaj dnevi smo v našem listu ugotovili, da se cene zelenjave izleze izredno visoke in da je treba za kilogram peteršilja odšteti kar precej težkih tisočakov. Ob koncu tega tedna, ko imamo že za kako stopnjo toplejše vreme, so se cene zelenjave znižale, na isti ravni kot prej pa so ostale cene sardelj.

O dražnji je sicer govor tudi v drugih trgovinah. Ponekod so že v četrtke nekateri kavararni prodajali skodelico kave po 350 lir, kar se v časopisju brali, da bo v vsej državi cena poskocila. V petek pa so se ti kavararnarji že umirili in spet prodajali kavo po 300 lir. Do kdaj bo to trajalo?

V zadnjih dveh tednih pa so poskocile cene drugega prehranskega, t.j. rib. Na goriškem pokritem trgu, na posebnih stojnicah prodajalcev rib, imajo še zlasti ob petkih veliko rib na razpolago. Prijelejo jih v glavnem iz Gradača, kjer za ulov skrbijo tamkajšnji ribiči.

Šli smo med stojnice v ribarnici in si beležili cene rib. Za kilogram sardelj je bilo treba odšteti 2.800 lir. Cisto navadne sardelje so postale draga plastika. Še pred petimi leti je bilo dovolj plačati za en kilo te vrste samo 700 lir. Italijanska vlada pa dela v časopisju veliko reklamno nam ljudje kupujejo »plavo ribo«, v prvi vrsti sardelje, saj ni treba zanj plačati deviz. Veliko dražje so skuše: 4.800 lir za kilogram. Postvri, cisto navadne sladkovodne postvri, ki jih ulovijo v ribogoninah, so spet dražje: 4.400 lir za kilogram, še pred petnajstimi dnevi je bila njih cena 4.000 lir (pred petimi leti pa samo 1.200 lir). Za kilogram svežih sip je bilo treba v petek odšteti 4.800 lir, medtem ko so bile klapavice ceneje, okrog 2.000 lir kilogram. Za kilogram svežih kalamarov je bilo treba plačati 7.000 lir, zmznjene ribe so seveda ceneje.

Nove publikacije v knjižnici »D. Feigla«

V knjižnici »Damira Feigla« v Ulici Cnech v Gorici so v zadnjih dneh dobili naslednje nove slovensko pisane knjige:

Liv Ullmann: »Spreminjanja«; Jacques Francois Gali: »Alba Zlato in diamanti. Kavčuk in kri. Kruh in bič«; Minka Krvin: »Breme resnice«; Saul Bellow: »Humboldtova oporoka«; Vicente Blasco Ibanez: »Mrtvi ukazujejo«; Carlo Scgion: »Bogovi se bodo vrnili«; Boris Režek: »Cesta na mejo«; W. Somerset Maugham: »Tesno domovanje«; Anton Ingolici: »Delavni dan sestre Marije«; Agatha Christie: »Umor na O-rient Expressu« in »Skrivnostne ure«; Chester Beecher Stowe: »Boj za Evropo« v dveh delih; Siegfried Lenz: »Mestne govorice«; Ciril Kosmač: »Balada o trobenti in oblaku«; Stowe: »Kroča strica Toma«; E. duard Potiška: »Stare grške bajke«; Polonca Kovac: »Andrejev ni nikoli preveč«.

Knjižnica je odprta vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, od 11. do 13. ure in od 16. do 19. ure.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
Danes ves dan in ponoči je v Trzinu dežurna lekarna Rimondo, Ulica Toti 52 - tel. 72.701.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUŠTEV

pridei: v sodelovanju z Združenjem pevskih zborov Primorske, v soboto, 21. marca, ob 20.30, v AVDITORIJU V GORICI revijo pevskih zborov

PRIMORSKA POJE

Nastopajo zbori iz Trsta, Les, Vrha, Štmarja, Dolenje Trebuše, Trnovega, Ilirske Bistrice, Rupe - Peči, Tolmina in Doline.

VABLJENI!

V PRIREDBI ZSKD

V soboto v avditoriju v Gorici 11 zborov na Primorski poje

Med temi bodo tudi zbori z Vrha, iz Štmarja in iz Rupe - Konec tedna še dva koncerta v Pivki (v petek) in v Trstu (v nedeljo)

V petek, 20. marca se prične niz koncertov letošnje revije »Primorski poje«. Koncertov bo letos dvajset, na njih bo nastopilo 139 zborov z obeh strani meje. Prvi koncert, v petek, 20. marca, bo v kraj zbirniški zbor »Oton Zupančič« iz Štmarje, ki ga vodi Stanko Benko.

Koncert v Gorici, v avditoriju, pa bo v soboto, 21. marca, ob 20.30. Na goriškem koncertu nastopi enajst pevskih zborov. Nastopili bodo v naslednjem vrstnem redu: 1. ženska pevska skupina Štu ledi iz Trsta, vodi Nadja Kriznar; 2. mešani zbor Rečan iz Lise, vodi Antonio Qualizza; 3. dekliški zbor Danica z Vrha, vodi Magda Ferfolja - Devetak; 4. mešani zbor Štmarer, vodi Dimitrij Grilj; 5. moški zbor Kogoj Justin iz Dolenje Trebuše, vodi Vladimir Jan; 6. mešani zbor Topničar s Trnovega, vodi Zdravko Mikuletič; 7. moški zbor Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice, vodi Dimitrij Grilj; 8. mešani zbor Rupe - Peč iz Rupe, vodi Zdravko Klanjšček; 9. tržaški mladinski zbor iz Trsta, vodi Tomaž Simčič; 10. učiteljski ženski zbor iz Tolmina, vodi Vera Clemente - Kočič; 11. moški zbor Valentin Vodnik iz Doline, vodi Ignacij Ola.

Zveza slovenskih kulturnih dru-

štev, ki je, kot že v prejšnjih letih prevzela organizacijo za koncert v Gorici, vabi tudi tokrat goštko publiko k številni udeležbi. Povejmo še, da bo na letošnji Primorski poje nastopilo vsega skupaj 17 pevskih zborov iz goriške pokrajine. Že v nedeljo, na tretjem koncertu, ki bo v Kulturnem domu v Trstu, nastopi, med drugimi Sovodenski onet, ki ga vodi Zdravko Petejan.

DACIA MARAINI

ŽENSKI NA PODEZELJU

V sredo, 18. marca, ob 18. in 20.30 v predavalnici v Ulici della Croce 3 v Gorici. Prodaja vstopnic na sedežu ZSKD v Gorici ob delavnih od 11. do 13.30 ter od 16. do 19. ure.

Zaradi omejenega števila sedežev prosimo, da si vstopnice pravočasno nabavite.

OD DANES DO TORKA TRIJE KONCERTI IN AVDITORIJU

V Gorici se že dni odvijajo živalska koncertna dejavnost. Danes ob 11. uri bo v deželnem avditoriju, na pobudo žensk, ki so zaposlene v prostih poklicih, koncert tržaškega »Cembalo Ensemble«. Izkupiček prireditve bodo v celoti namenili kot pomoč po potrebi prizadetim prebivalcem na jugu.

Jutri, ob 18. uri, bo prav tako v deželnem avditoriju, nastopila mezosopranistka Wilma Borelli, ob klavirski spremljavi Ennia Silvestrija. Koncert sodi v okvir glasbenih srečanj, ki jih prireja goriška občinska uprava. Borelli, ki v zadnjem času spet nastopa v milanski Scali, bo goriškemu občinstvu zapela vrsto odlomkov iz najbolj znanih italijanskih oper.

V torek, 17. marca, ob 20. uri pa bo v deželnem avditoriju nastopila pevska Maria Carta, ljudska interpretatorica sardinskih ljudskih pesmi, ki pa je v zadnjem času ubrala ne-

koliko drugačno smer pri podajanju pesmi.

Prireditve sodi v okvir praznovanja mednarodnega dneva žena, zanje pa je poskrbel pokrajinski odbor žena, ki ga sestavljajo predstavnice združenj UDI, ARCI, Zadravnice zveze ter nekaterih drugih organizacij.

Kino

Gorica

VERDI 15.00—22.00 »Blues brothers«, J. Bellushi in D. Aykroyd. Barvni film.

CORSO 15.30—22.00 »Laguna blu«, B. Shields in K. Hattkins. Barvni film.

Jutri isti film 17.30—22.00.

VITTORIA 15.30—22.00 »Il pomo occhi-di« quella viziosa di Susan. Prepovedan mladini pod 18. letom. Jutri zaprto.

Tržiš

PRINCIPE 14.30—22.00 »Odio le biondes«. EXCELSIOR 15.30—22.00 »Il guerrieri della formula 1«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 10.00 »Bela griva«. Matineja. 16.00—18.00—20.00 »Desetica«. Ameriški film.

Jutri 18.00—20.00 »Srečna družina«. Jugoslovanski film.

SVOBODA 16.00 Risanke. 18.00—20.00 »Največje masčevanje Brucea Leeja«.

Jutri 18.00—20.00 »Roller buggy«. Ameriški film.

DESKLE 17.00—19.30 »Pripravnica«. Italijanski film.

Prispevki

Nameste cvetja na grob Rozalije Petejan darujejo sorodniki iz Rupe - Peči 30.000 lir v sklad za dograditev Kulturnega doma v Sovodnjah.

Nameste cvetja na grob Rozalije Petejan, darujeta Milka in Peter Tomšič 50.000 lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah.

Nameste cvetja na grob Ivana Ferletiča darujejo štiriidesletniki iz občine Doberdob 12 tisoč lir za krajevno sekcijo krvodajalcev.

Sonja Skrk je za SPD Gorica darovala 5.000 lir.

Nameste cvetja na grob Rozalije Petejan daruje Ivanka 30 tisoč lir za Kulturni dom v Sovodnjah.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

MARIJE PRIMOŽIČ vd. BOŠKIN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje, prispevali v dobrodelne namene, darovali cvetje ter pokojnico pospremili na zadnji poti.

Hčere Lidija, Cvetka in Darinka

Pevma, 15. marca 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

ROZALIJE KRAŠČEK vd. PETEJAN

se toplo zahvaljujemo sosedom, g. župniku, darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Hči Jožica in sin Janko z družinama

Sovodnje, 15. marca 1981

GORICA, Korzo Italija 76

tel. 81-032

EKNOMEČ

PISALNI STROJI — STROJI ZA FOTOKOPIRANJE — OFFSET POHISTVO ZA URADE PISARNSKO POHISTVO SERVIS IN TEHNIČNA POMOČ

Priznana mednarodno avtoprevoznisko podjetje

LA GORIZIANA

GORICA — Ulica Duca D'Aosta 180 — tel. 84-845 — GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

POHISTVO serijsko in po meri

Jakin

Sobež: ŠTEVERJAN, Bukovlje 15 — Tel. 31143

Skladišče: GORICA, Ulica Foscolo 24 — Tel. 31087

Stilno in moderno pohištvo — spalne sobe — otroške in mladinske sobe — dnevne sobe — sedežne garniture — kuhinje — opreme za kopalnice — pohištvo za urade — vrtno garniture

SERVIS — PRAVA KAKOVOST — UGODNE CENE

«VEDRÒ SINGAPORE?» JE IZŠEL PRED NEKAJ TEDNI

Ajdovščina, Čedad in Tablja v novem romanu Piera Chiare

Žnani italijanski romanopisec opisuje svoje doživljaje v tridesetih letih v naših krajih, kjer je služboval kot uradnik na sodišču - Njegova srečanja s slovenskim svetom

Malokdaj se zavemo, da kdo piše v tujem svetu o nas, o naših krajih, o naših ljudeh. V glavnem izvezo za čela s tako vevino, ko gre za spise strokovnjakov iz Milana, Benetk, Pariza, Londona ali drugih krajev, ki imajo stike z našimi, sebi sorodnimi strokovnjaki. Izvezo tako, a v glavnem ostane to domena tistih, ki prebirajo strokovne in specializirane revije, da se je kdo v Moskvi ukvarjal z jezikom Režanov, da se je nekdo vrtalnik iz druge svetovne vojne v Milano ukvarjal s pohodi fasilističnih vojakov po Baški grapi, da je neki francoski pisec objavil razpravo o Burboncih, ki so pokopani v cerkvi na Kostonjevi pri Gorici, da se je neki ameriški zgodovinar ukvarjal z obdobjem anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu, da je avstrijski zgodovinar na Dunaju izdal knjigo o nemških operacijah v taktirnem Jadranskem Primorju. V našem dnevnem časopisu zabeležimo tu pa tam kako vest o teh knjigah in razpravah. Ne sledimo pa najbrž bogati publicistiki, ki govori o nas, o Slovincih na splošno na tej in oni strani meje, ne sledimo literarnim delom, ki nas tudi omenjajo. Najbrž iz preprostega razloga, ker bi bilo nemogoče slediti vsemu temu, kar se v svetu piše o nas.

Najbrž bi bilo tako za marsikatero med nami tudi za najpomembnejši roman znanega italijanskega pisatelja Piera Chiare z naslovom «Vedrò Singapore?». Kaj ima Singapúr opraviti z nami Slovinci, se boste vprašali. V tem Chiarovem romanu kar precej, po odgovor, ko bomo knjigo prebrali.

Ni tu namen govoriti o osebnosti in literarni vrednosti tega italijanskega pisatelja. Njegove knjige se pojavljajo pogosto na policah v italijanskih knjigarnah, nekatere so postale pravi bestsellerji, avtor se je večkrat pojavil na televizijskem ekranu, o njegovih delih pogosto pišejo literarni kritiki. Precej govora je bilo o njegovem delu «La stanza del Vescovo». Da so njegova dela precej brana, je tudi dokaz v tem, da jih je kar precej tiskanih tudi v ljudskih izdajah, za čisto imenovanjih Mondadorijevih «cascarij». V zadnjem času je imel precej uspeha z deli «Vita di Gabriele d'Annunzio» in «Una spina nel cuore». Že dvajset let se ukvarja izključno s pisateljevanjem, prej pa se je ukvarjal z najrazličnejšimi poklici.

Pred nekaj tedni se je na policah prikazal njegov zadnji roman z naslovom «Vedrò Singapore?». Založnik Mondadori je poskrbel za primerno lansiranje knjige in zato lahko pričakujemo, da se bo knjiga v Italiji dobro prodala. Reklamo novemu Chiarovemu romanu so napravili tudi časopisi, ki sodbjo drugim založnikom, in prvi vrstni Rizzolijev «Corriere della Sera», ki je v nedeljo, 15. februarja, posvetil celo stran objavi prvega dela tega romana pod naslovom čez devet stolpcev: «Se qualcuno scende alla stazione di Aidussina».

Ta naslov je seveda vzbudil moje zanimanje in že nekaj dni sem pazljivo prebiral, kaj piše Piera Chiara o Ajdovščini. Spomnil sem se tudi, da je Chiara pred nekaj leti, na nekem srečanju z avtorjem, v goriškem auditoriju povedal, da je bil v mladih letih uslužben kot sodnijski uradnik v naši deželi.

V romanu ta križev pot mladega sodnijskega uradnika, ki ga italijanska birokracija pošlje na prvo službovanje v Tabeli v Kanalsko dolino na rob italijanskega sveta, zatem v Ajdovščino, v svet, ki nima nič skupnega z italijanskim, in zatem še v Čedad, kjer se moč najde tudi najde ženska prijateljstva, ter zatem še v Trstu, od koder bi bil moral v Singapúr, je zelo podrobno, doživljaj in tudi prijetno opisan. Ždi se, da je protagonist sam pisec knjige. Morda pa je pri opisu protagonista uporabil druge osebe, ki so z njim bile v stiku na sodišču, v čem omenjenih krajih. To nas niti toliko ne zanima. Zanimna nas dejstva, da so naši kraji in naši ljudje prili v roman, ki že preplavalja Italijo, da bodo ljudje, taki, ki jih politika in zgodovina ne zanima, brali, da je italijanska država sezela v kraje, kjer je bilo prebivalstvo druge narodnosti.

Ze v opisu kratkega službovanja v Tabli se protagonist romana (stvari se dogajajo v začetku tridesetih let) soča s tujim svetom, starim avstro-ogrijskim svetom. Se bolj pride ta odnos z Italijano tujim svetom v Ajdovščini in tudi v Gorici. Ko potuje moč iz Tablje v Ajdovščino, se za nekaj ur ustavi v Gorici. Tu se sreča s slovenskim svetom. Kar berimo, kar piše v italijanskem pisnem originalu: «Gorizia mi si presentò con un volto straniero, austriaco, o meglio d'un tipo indifferente ma in qualche modo attento al carattere di un'area della quale avevo già toccato i margini a Pontebba. Per le strade e nel ristorante dove andai a pranzo, cogliendo voci e frasi di una lingua che non era tedesca, né veneta come m'ero immaginato e neppure friulana». Kasneje beremo še naslednje vrstice: «Fu l'Udine e Gorizia, o nel cuore stesso di questa città, avevo passato il limite della

lingua italiana verso l'est e già mi trovavo, dal momento che il treno era alla seconda fermata, bene addentro nel territorio degli slavi, nella propaggine slovena toccata all'Italia col trattato di pace». Tu protagonist že govori o vojni z vlakom iz Gorice v Ajdovščino.

Tako se je torej mlad moč iz Lombardije, mlad sodnijski uradnik, soočil z našo realnostjo in o teh svojih doživljajih danes piše v romanu, ki ga berejo v vsej Italiji.

Seveda je bolj podroben opis Ajdovščine, kjer je moč živel več časa. Precej podrobno, in kot so mi potrdili prijatelji iz Ajdovščine, je opisana pot iz ajdovške železniške postaje mimo karabinerske vojašnice do središča tega trga. Precej podrobno so opisani sodna palača v Ajdovščini, trg, nekatere gostilne. Gostilna «Cermela», hotel «Batinata», gostilna «Krapez» sodijo v ajdovsko realnost, so mi povedali tisti, ki se spoznajo na preteklost tega središča Vipavske doline. Najbrž so prava tudi imena nekaterih drugih ljudi, ki jih Piero Chiara omenja v romanu. So to slovenski ljudje, še bolj pa Italijani, ki so prišli taktat iz službenih razlogov v Ajdovščino. Sodnik, notar, odvetnik, razni državni uradniki in trgovci, ki so se opolne in zvečer znašli na kosilu ali večerji v gostilni Cermeljeve gospodinje ter tam potem kvartal, najbrž tudi ker druge zabave niso imeli. Najbrž tudi tisti, ki izhaja iz romana, so živeli v zaprti družbi in niso imeli večjih kontaktov z zunanjim, domačim svetom. Ko omenja avtor slovenske primke jih v glavnem piše na tak način, da bo Italijanski bralec v glavnem bral to ime tako kot ga beremo Slovinci. Gre za neke vrste fonetično transkripcijo slovenskega imena za italijanskega braleca.

V drugi polovici knjige pa živi protagonist v Čedadu, vedno v službi na sodišču. Tam spozna in vzljubi nekaj žensk. Zanjista, tista za katero najbolj hrepeni, pa se mu izneverji s tem, da izbere pot prostitutke in gre v prvo službo v neko javno hišo v Trstu. Tako lahko ugotovimo tudi kje so bile nekatere javne hiše v tem velenem mestu ob Jadrnu. Priljubljena mladenka gre seveda dalje po svojci poti za zaprtimi oknicami, protagonist pa se prav zaradi tega spre za najvišjim sodnijskim inspektorjem v deželi, s katerim se je že prej dvakrat sprl tako v Ajdovščini kot v Čedadu. Događ, boljše rečeno skandal, protiško na italijanski način. Protagonista, ki je svojega visokega

naadrejenega pretepel in precej poškođoval, izpustijo na svobodo in ga spravijo v uradniško službo na ladjo, ki bo odpotovala v Singapúr. Visok funkcionar pa umakne obtožbo. Sicer pa je ves roman poln domiselnih dvotipov o življenju v taktirni italijanski državni administraciji.

MARKO WALTRITSCH

Gostilna Pri Maksu pred 40 leti

Notranost gostilne Pri Maksu v Ulici sv. Ivana spomladi leta 1943 - Na steni nad prodajno mizo je viden napis v italijanskem jeziku, ki ukazuje, da se v lokalu govori samo italijansko

SPOMINI NA ENO NAJBOLJ ZNANIH SLOVENSKIH GOSTILN

Ves dan je bil Pri Maksu mimohod gostov vino je takrat teklo dobesečno v potokih

V tej gostilni v Ulici sv. Ivana so se poleg meščanov shajali tudi naši ljudje z Banjske planote, Čepovana in Tolminskega - Spomini dolgoletne natakarike Marije «Čepovanke» o gostilni Maksa Petrovičiča

Takšna gostilna s prenočišči, kot je bila «Pri Maksu», seveda ni mogla shajati brez številnih delovnih moči, kot so bili kletar, kuharica, natakarike, sobarica, in dodatnih pomočnik povsod tam, kjer je bilo potrebno, posebno ob nedeljah in praznikih. Tako se nekdanja Maksova kuharica Mici (kot so ji takrat pravili), ki se je prišla iz bližnjega Kromberka učiti kuhati v gospe Tereziji, spominja, da je bilo vsakega leta za Andrejev semenj nemogoče ustreči vsem gostom, ki so prihajali v Gorico množično po vseh poteh, ki vanjo peljejo. Največ je bilo gostov z Banjske planote, Čepovana, od koder je bil doma gospod Maks, pa s Kanalskega, Boveškega in Tolminskega, saj je bila gostilna blizu živalskega semnja za gradom in ena od tistih, ki so bile najbližje severni železniški postaji. Gospa Marija Makuc, ki živi danes v Gorici blizu Rdeče hiše, takole opisuje ta največji vsakoletni šemanj dan: «Od zjutraj do večera je bil pri Maksu mimohod gostov, brez prestopanja so prihajali in odhajali in vse je bilo jutro nahraniti. Vino se je točilo od treba do večera, rekli bi lahko, da je teklo v potokih. Takrat smo ubili celega telata, zaklali prašiča in cel teden

sem morala pripravljati pašto, pa jo je še zmanjkalo. Imeli so cele škefe klobas, po katerih so radi vsi segali. Gostov je bilo toliko, da so jedli celo na dvorišču. Krompir smo morali skuhati kar v dvoriščnem kotlu za perilo, da smo nasitili vse, ki so šli skozi gostinska vrata in si zaželeli naših jedi. Sicer pa je bilo pri Maksu odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih in to od 6. ure zjutraj do polnoči. Ker so že zjutraj prihajali trgovci in kupci z vlakom iz Podbrda na živalski semenj, sem morala posebno ob vsakem drugem četrtku do sedmih skuhati tripe, ki so bile ena najbolj priljubljenih jedi. Radi pa so naročali tudi «telerflaj», to je juho z mesom. Prihajali so z vseh strani, toda mislim, da je bilo največ hrubovcev; Vipavci so se ustavljali že pri Zvezdi in Kodermaču. Kakor so vodila pota v Gorico, tako so rastle in živele goriske gostilne».

Čprav je bilo v Gorici veliko gostiln in so se odpirale različne delavnice, pa je goriske zalede, posebno po prvi svetovni vojni, vedno bolj pritisnalo na mesto. Ljudje s podeželja, ki se z zemljo in njeno pridliko (vino, sadje, zelenjava), za katere je bilo italijansko tržišče veliko manj zanimivo kot avstrijsko, niso mogli več preživljati, sililo v mesto. Maksova kuharica se spominja med drugim: «Da so Briči in Vipavci vsak dan ponujali in nadlegovali gospodinjstvo s poskušanjem vina v upanju, da ga bodo prodali. Mlada dekleta iz okolice in tudi s hrubov so si kar podajale ključke naše gostilne, pa jih je morala gospodinja žal zavracati. Moje mesečno plačilo je znašalo 80 lir, ni bilo veliko, toda bila sem srečna, ker sem imela službo in se ob gospodinjstvi Tereziji veliko naučila. Kmalu sem si pridnela za kolo, ki je bilo za taktatne čase pravi luksuz, stalo me je 140 lir, toda kupila sem ga na «Montu». Z njim sem se ob nedeljah popoldne, ko sem bila za nekaj uric prosta, lahko odpejala domov v Kromberk, kjer se je mama po izgubi očeta na tirolski fronti, blizu Innsbrucka, morala sama ubadati z zemljo in ruše-

vinami. Te so tudi nas, kot mnoge goriske Slovence, dočakale ob vrnitvi iz južne Avstrije, kamor smo bili Kromberžani izseljeni. Moj brat Anton je 1928. leta odšel v Argentino v upanju, da si bo tako kot bratranca in prijatelji ustvaril dobre pogoje za življenje, toda kmalu smo dobili vest, da je kot zidar na novih gradnjah v Buenos Airesu zbolel za sončnico in tam tudi umrl. Težko je bilo za delo v naših krajih po prvi svetovni vojni in srečen je bil tisti, ki se je lahko zaposlil doma. Odhajali so v tujino, posebno fantje v Južno Ameriko, dekleta pa v Egipt, v vedno večjem številu. Doma nam ni bilo mogoče živeti od porne zemlje; pri grofu Coriniju pa smo bili zaposleni le občasno pri delih na polju ali v vinogradu. Dekleta smo prejemala po 8 lir na dan, fantje po 10. Pizni mi dehta ni bilo. Pred vojsko, ko pa je bil še oče živ, smo imeli konja in vsak dan je oče vozil v Gorico mleko; s katerim je zalagal goriske kavarne pa tudi meščanske družine. Živeli smo dobro in bili za dovoljni: prva svetovna vojna pa nam ga je vzela še mladega in učičila našo družino».

Dolgoletno Maksovo natakarike Marijo «Čepovanko», kot so jo imenovala ostala dekleta v gostilni, sem obiskala na njenem domu v Novi Gorici, kamor se je z možem in dvema sinovima odselila 1947. leta, ko so Italijani že v drugi prišli v Gorico. Doma je s Čepovana in se je kot nekakinja maminega brata, gostinčarja Maksa Petrovičiča prišla k njemu učiti. Stric je bil nekaj let natakar v Gorici, potem pa je z ženo Terezijo roj. Niebrand iz Anovega, ki je bila tudi pred poroko natakarka na Travniku (današnja slovenska gostilna?) odprl gostilno v Ulici sv. Ivana.

Gospa Marija Fabris je bila dolgi 26 let natakarka «Pri Maksu», tam je spoznala tudi svoje ga moža, ki je umrl šele pred kratkim. Bila je pri stricu tudi v najtežjih casih druge svetovne vojne, ko je družina izgubila najmlajšega sina na Goriški fronti in je morala celo Marija 5 dni v

goriske zapore. Prvorojeni sin Maks pa je bil odpeljan v nemško ujetništvo. Spomin se ji vrača nazaj na dolga leta, ko je zaradi hude stricve bolezni in po njegovi smrti teta Terezija sama vodila gospodinjstvo tako pomembnega goriskega gostištca. «Teta je bila zelo pridna, sposobna gospodinja in gospodarica, lahko pa se je tudi zanesla na svoje «pomocnike» posebno na kuharici Mimi in Stefanijo. Prav gotovo pa je bila prav natakarka Marija v veliko oporo gostilni, kjer je bilo gostov veliko od jutra do pozne ga večera. Če so zjutraj prevladovali podeželci, pa je bilo treba vsak dan opoldne in zvečer za dovolj redne abonente; bilo jih je okrog 35 goriskih uradnikov, učiteljev in profesorjev ter gostov drugih poklicev. Posebej živahno je bilo vsak večer in gospa Fabris se spominja, da se je začelo že kar ob 18. uri. Prihajali so številni gostje in vztrajali tudi do polnoči, največ je bilo Slovencev, nasproti «Bon Furlana» je bil sedež Prosvetne zveze(?) in po pevskih vajah so pevci prihajali na obvezen kozareček vipavca in brica prav k nam. Spominjam se zelo dobro učitelja in pevovalca prijaznega Gigja Bratuja, pa bratov Jožka in Darka Služija, ki sta imela urarno v Gosposki ulici, pa advokata Mašero, sodnika Vidmarja in prof. Znidaršiča, direktorja «Monte di Pietà» gospoda Jakoničiča in njegovega sina zdravnika. Družili so se v dolgi sobi v prvem nadstropju, le kako med seboj kramljali, pa tudi kakšno zapeli. Tudi pokojni kromberški župnik Vinko Vodopivec je bil naš reden gost in sicer vsake štirinajste dni, ko so imeli slovenski duhovniki srečanje s škofom. Takrat so bili pri nas številni slovenski duhovniki s Črnic, Trnovca, Gregarja in drugod na kosilu in se dolgo pogovarjali. Ko so odhajali je vedno ostal gospod Vodopivec zadnji. In vedno mi je naročil: «Marička, pusti me pri miru, le še eno priložnost, da bom še kakšno zložil». Bilo je resnično živahno «Pri Maksu», Slovinci so se tu mešali tudi furlanski gostje in ne nazadnje tudi italijansko in nemško govoreči,

Terezija Petrovičič roj. Niebrand, znana gospodinja v gostilni «Pri Maksu»

tako da je morala natakarka Marička poznati vsaj nekaj najbolj potrebnih tudi nemških izrazov, s katerimi je lahko zadovoljila želje nacionalno tako različnih gostov.

Njen delovni dan je bil tudi dolg, čeprav se ni začel ob sedmih, pa je trajal vedno čez polnoč, saj je morala Marička po polnoči, ko so se zapirala vrata za zadnjim gostom, ki je okleval, da bi se odtrgal od dobrega kozarca vipavca ali brica, urediti vse spodnje in zgornje prostore gostištca in oprati vse kozarce, ki jih je še ostalo na kuhinjski polici. In teh je bilo vedno veliko, tako, da njeni prsti še danes čutijo posledice 26-letnega pranja

DORICA MAKUC

(Nadaljevanje na 10. strani)

MILKO RENER

1. Gibanje slovenskih katoličanov v 19. in 20. stoletju na Goriškem

Slovensko politično gibanje se v deželi Goriško - Gradiščanski - njegov sestavni del je seveda tudi politična dejavnost katoličanskega tabora - razvija in deluje po smeri, ki so značilne za politično življenje slovenskega naroda kot celote. Zato pravimo, da so razmere pri goriskih Slovincih sestavni del zgodovine slovenskega naroda, ki ji do leta 1918 daje temeljno značilnost avstrijski državni okvir.

Nesporna je ugotovitev, da se pričetek političnega gibanja slovenskih katoličanov na Goriškem časovno dovolj ujema s sorodni mi pojavi v ostalih slovenskih deželah in v samem središču slovenskega naroda, ki je bilo Ljubljana, sicer prestolnica Kranjske. Sorodnosti pa tudi vrsto enakosti doživlja tudi kasnejši razvoj vse tja do konca prve svetovne vojne, ki je seveda s svojimi posledicami dala tudi razmeram na Goriškem povsem novo podobo. Toda, če govorimo o političnem delovanju katoliškega tabora na Goriškem kot o sestavini političnega katoliškega gibanja na Slovenskem vobče, imajo vendar taka javna udeleževanja v posameznih slovenskih deželah druge polorice. 19. in začetka 20. stoletja, svoje značilnosti. Posebej Goriško - Gradiščanske so nesporne etnične razmere, ki seveda usmerjajo politično delovanje slovenskega tabora, katerega glavni politični komponenti sta tedaj buržoazni: liberalna in klerikalna; v desetletjih pred prvo svetovno vojno pa pri-

dobiva moči delavsko socialistično gibanje.

Na vprašanje, kdaj se tudi na Goriškem pričena pri Slovincih neka katoliška politična aktivnost, si moremo odgovoriti z vprašanjem, kaj pravzaprav pomenijo besede «katoliško politično gibanje». Nesporno moremo s temi besedami razumeti aktivno vstopanje katoličanov kot odgovor na dejavnost nemško-liberalno usmerjenih avstrijskih vlad v prvem desetletju ustavne dobe, ki jo avstrijsko monarhija živi po letu 1860. Tu mislimo predvsem na konokodajo na šolskem področju, ki je odvzela cerkvi nadzorstvo nad šolami ter na zakona o interkonfesionalnih odnosih ter o zakonskem pravu; slednji je pomenil pravzaprav spremembo konkordata. Konec šestdesetih let pomeni v monarhiji prvi večji prodor liberalnih težej, s tem pa seveda zaostrovanje razmerja med liberalnim in katoliškim (konservativnim) taborom. To seveda pomeni polarizacijo političnega življenja, ki se ne kaže le v državnem parlamentu, temveč sega v sleherni del monarhijskega življenja. Tako se gibanje v obrambo vere, v obrambo katoliških načel in vpliva cerkve v javnem življenju, prikaže tudi Goričani konec leta 1870 s svojo italijansko - slovensko katoliško politično družbo, ki ni imela le namen braniti katoliška načela marveč tudi doseči zedinjenje in soglasnost med Slovinci in Lahi te kronovine. Toda družba ni nikoli polnopravno začela

in tudi Slovinci ni mogla osvojiti. V času nastanka prve katoliške politične organizacije v goriško - gradiščanski deželi so imeli takojšnji Slovinci izkušnje že s skoraj deset let trajajočim društvenim življenjem splošnega bolj na temeljih kulturnega kot političnega nastopanja; toda ob koncu desetletja se kulturne prvne naglo menjajo v politične nastope. Še vedno v slogi, vendar z zaznavno tendenco, ki bi lahko vodile v idejni razcep, prirejšajo politična zborovanja - tabore, s poglavito zahtovo, da se vse slovenske oz. s Slovinci naseljene dežele združijo v eno upravno telo. Leta 1869 ustanovijo Slovinci svoje prvo politično društvo «Soča», ki je sploh prvo politično društvo na Goriškem.

Zaradi spočetnih prvin se italijansko in slovensko politično gibanje v deželi razlikujeta. Pri Slovincih gre predvsem za tako imenovano «narodno prebujbo», torej za iskanje etnične identifikacije, kar seveda Italijanom tedaj ni več potrebno, saj so kot narod ali če hočemo nacija že povsem formirani, dasiravno žive na o-bromkih svojega etničnega ozemlja. Tako se srečujejo «godočinjski» in «nezgodovinski» narod (čeprav ima tudi narod «brez zgodovine» tudi svoje emanj ugodne preteklosti), ki ju družijo stola trajaletke sožitje v državi, ki se nemško izpoveduje. Politično delovanje obeh deželnih narodov ima nekaj skupnih sestavin, na primer zoprazne nemščini in sploh do-

loženim oblikam germanizacije. Toda še več je razlik, o njih pa ne bi razpravljali.

Pričetek politične prebujbe goriških Slovincov sega v leto 1848, aktivnost je skromna, vendar tolikšna, da nam tako po formalni kot vsebinski plati že odkriva razvoj naslednjih desetletij. Zlasti na podeželju je očita aktivnost slovenske duhovščine že v letu 1848, še močnejše pa po letu 1860. Nekoliko izrazitejši primeri iz Istre so pač napotili mnoge italijanske zgodovinarje k trditvam, da je narodna prebujba Slovencev v tedanjem «Avstrijskem Primorju» izključno delo duhovnikov in je zato prepored konservativno naravnano. Takemu nazoru ni težko ugovarjati.

Prvo desetletje po Bachovem absolutizmu je imelo tudi v političnem življenju Slovencev na Goriškem mnoge prvne nekaterega katoliškega gibanja. Kot že poveda-mo, Slovinci niso vzemirjali tedaj neki medsebojni ideološki o-bračuni, ti pa se se pričnejo kazati že konec šestdesetih let. Kot se v slovenskem prostoru na prelomu desetletij pojavijo skupne etaroslavencev (katoliška, konservativna, lahko tudi klerikalna struja) in «mladoslovenec» (liberalci), se takrat ločitev zrcali tudi na Goriškem. Mladoslovenci si pridobijo velik ugled zlasti s prirejanjem taborov, toda to jih še vedno ne odvrača od staroslovenec, ki prav zaradi duhovnikov v svojih vrstah predstavljajo le pomembno organizacijsko gonilo slovenskega po-

deželja. Volitve v deželni zbor po letu 1870 so pokazale na veliko nesegaj, ki vladajo med Slovinci. Starim tedaj še nekoliko načelute katehet Andrej Marušič, mladim pa, ki so zbrani okoli političnega društva «Soča», odgovor ustanovitelj in predsednik, odvetnik dr. Karel Lavrič.

Spod med skupinami se nato poglablja in sredi leta 1872 dobijo staroslovenci svoje glasilo tednik «Glas», ki mu za dograditev svoje organizacijske podobe pridružijo naslednje leto še politično društvo «Gorica». Predsednik tega društva je postal odvetnik dr. Josip Tonkli, ki je tedaj prešel iz liberalnega v konservativni tabor. Poslej se na Goriškem skoraj tri leta odvijajo politični spori, ki dosežejo vrhunec ob volitvah za državni parlament leta 1873. Toda kljub temu, da se pri merjenju moči kaže določena prednost na strani starih, pa kaže konec leta 1875 dosežena sprava politično premoč društva «Soča». Sprava je ukinila obe društvi, o-hranila pa je še dalje časnik «Soča», ki je bil pripravljen hla-beralec, poslej pa naj bi pisal v korist slove. Ki naj vlada med goriškimi Slovinci tudi v korist različnih oblik sožitja z deželnimi sosedi italijanske narodnosti. Društvo «Sloga», ki je sredi leta 1876 nastalo, je bilo tudi formalni predstavnik tako imenovanev slogaškega obdobja goriske slovenske politike. V tem razdobju, ki traja vsaj četr štiri stoletja, si tako liberalci kot katoličani ali klerikalci, kot se tedaj tudi imenujejo, prizade-

vajo vztrajati v premirju, ki ga od časa do časa premoči tak ali drugačen neljub dogodek. Po pet najstih letih navidezno mirnega sožitja, iz katerega začena okoli 1885 rasti močna politična osebnost dr. Antona Gregorčiča, pride leta 1889 do obratnega pravzaprav med katoličani samini. Dr. Anton Mahnič, ki je pričel leta 1888 dajati v Gorici osrednjo slovensko revijo za versko problematiko z naslovom «Rimski katolik», je pod geslom: «In ločil je svetlobo od teme», pričel boj s katoliškim liberalizmom (njegov predstavnik je bil tudi dr. Anton Gregorčič) ter liberalizmom nasploh prav za to, da bi v korist pravega katoliškega življenja prenehalo za vero skodljivo politično slogaštvo na Slovenskem in isto tudi na Goriškem. Gorica je tako postala žarišče, od koder so ideje čistega katoličanstva zelo bojevitno pronicale v slovenski etnični prostor.

Dr. Anton Mahnič je seveda svoje zamisle praktično začel reševati najprej na Goriškem. Z dr. Josipom Tonklijem je povezal zoper svojega kolega na goriškem centralnem semenišču dr. Antona Gregorčiča, za dobo treh let sta mu odvzela časnik «Soča», toda društvo «Sloga», je slednji zadržal v svojih rokah. Mahničevi pristaji so nato v Gorici od leta 1894 dajali «Primorski list», ki je pri-nášal na Goriško krščanskosocialne ideje (že tedaj polnomenovane tudi kot krščanski socializem), poleg tega pa je ostro polemiziral z nastopanjem dr. Gregorčiča, češ

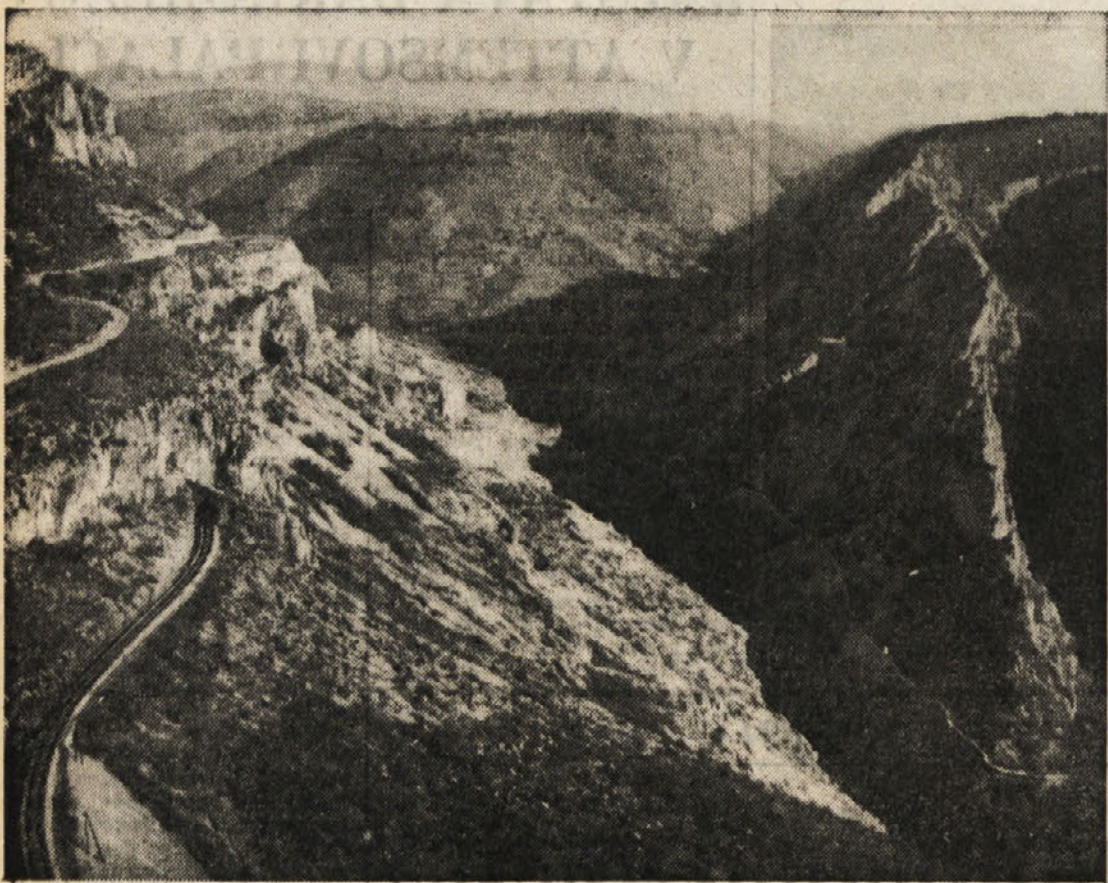
da služi le koristim liberalcev. «Primorski list», ki ga omejuje dejavnost bratov dr. Josipa in dr. Andreja Pavlice, je torej odpral pota gibanju, ki je na Goriškem po leta 1895 odigralo pomembno vlogo.

Kljub načelom prvega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani leta 1892, da se mora življenje na vseh področjih uskladiati z načeli katoliške vere, pa je na Goriškem do leta 1899 trajalo slogaško sožitje, ki sta ga uravnavala dr. Gregorčič in Andrej Gabrček, liberalno usmerjeni urednik in listnik «Soča». Za katoliški tabor nesprejemljivo razmerje je skušal preurediti novi goriski nadškof dr. Jakob Missia, ki se je najprej polotil dr. Gregorčiča. Leta 1899 se končno zavzemstvo razbije, dr. Gregorčič sicer ohrani društvo «Sloga» in pričenja izdajati list «Gorica», liberalni del na čelu z Gabrčkom in dr. Henrikom Tumo pa se odloči za lastno «strankarsko pot. Tako se po petindvajsetih letih konca goriške slove, ki pa seveda katoliškemu taboru ne prinese zaželenih rezultatov. Poravnala naj bi predvsem nasprotja med dr. Gregorčičem in skupino okoli «Primorskega lista», leta 1900 je sicer vse kazalo, da se bo tudi ta spor rešil, toda obe skupini sta v do-kaz svoje nepopolnosti kar na-prej izdajali lastni glasili.

BRANKO MARUŠIČ

(Nadaljevanje sledi)

OB POMEBNI POBUDI DOLINSKE OBČINE ZA OVREDNOTENJE DOLINE GLINŠČICE

Pogled na dolino Glinščice z raglednega stolpa pri Jezeru

POGOVOR Z OBČINSKIM ODBORNIKOM STOJANOM SANCINOM

Mednarodni seminar le eden prvih korakov na poti k načrtnejši zaščiti naravnih in kulturnih vrednot

Velikega pomena je udeležba strokovnjakov z obeh strani meje, kar je tudi prispevek k boljšemu sožitju

V soboto, 21., in v nedeljo, 22. 3., torej čez teden dni, bo v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu mednarodni seminar o dolini Glinščice. Prereja ga dolinska občina pod pokroviteljstvom dežele Furlanije - Julijske krajine. Obirali smo se zato na občinskega odbornika dr. Stojana Sancina in ga vprašali, kdaj se je pri občinskih upraviteljih porodila in za česa je vzklila zamisel o takem strokovnem posvetu.

Zamisel za seminar se je porodila prejšnjo jesen, kako bi najboljše zaščitili in našim ljudem ohranili dolino Glinščice pa smo razmišljali vedno. Seminar je zato zasedel. Opazili smo in še opazujemo, da v dolino zahaja veliko število ljudi, ki v sedanjem trenutku presega njeno zmogljivost. Ti

ljudje imajo vrsto lepih in dobrih pobud: če pa se le-te neusklajeno uresničujejo na tako majhnem področju, lahko pride do velike škodi, ki je v tem primeru nepopravljiva. Kot občinska uprava smo zato sklenili najprej vprašati za

Soglasno sprejeti dokument občinske uprave o Glinščici

Občinska uprava občine Dolina se zaveda, da je vselej odgovornostjo in s primernimi sredstvi reševala vprašanja svojega družbenega, gospodarskega, kulturnega in področnega dogajanja. Rešena so bila tako vprašanja, ki so zadevala industrijski razvoj in stanovanjske potrebe. Čas je, da se začne tudi vprašanje, ki zadeva življenje skupnosti in naravno ravnovesje, to je aktivna zaščita doline Glinščice. Skupnost se zaveda, da ji je izročena naravna kulturna dobrina, katere vrednost priznava tudi izven državnih meja in to zaradi njenih fizičnih, antropičnih, florističnih in favističnih značilnosti. Skupnost je tudi ponosna nad tem, da ji je uspelo obdržati nedotaknjeno do določenosti in da jo je razprla — pa čeprav s precejšnjim žrtvovanjem — tudi vsem prebivalcem, ki so prihajali iz drugih krajev.

Postavlja se torej politični problem, kako si prisrskati sredstva za pravilno upravljanje tega področja in za njegovo ohranjanje. Toda finančna sredstva, ki so občini na razpolago, ne zadostujejo pri uresničevanju teh potreb. Neohodno potreben je torej izreden finančni poseg tako s strani države, kot dežele.

Občinska uprava je pripravljena posesti v sestavo takega splošnega plana posegov, vendar pri tem zahteva finančno in tehnično podporo, ki ji jo bodo morali zagotoviti primerne zakonske ukrepi.

mnenje, vse tiste, ki hodijo v Glinščico, od strokovnega svetovnega sveta do zadnjega izletnika, ki se zadovolji s tem, da se po Glinščici le sprehodi. Začetni namen seminarja je bil prav ta, pripraviti na njej je spremenila prvotno zamisel. Dolino Glinščico deli meja na dva dela, narava pa ni deljiva z mejo. Glede na dejstvo, da imamo dobre odnose s sosednjimi občinama Sežano in Koprom in v duhu osimskih sporazumov, ki je omogočajo razvoj teh odnosov, se

nam je porodila zamisel, da bi povabili k sodelovanju tudi strokovnjake iz Slovenije; s tem se je povečala tudi politična važnost seminarja, medtem pa se je za to pobudo začela zanimati tudi dežela F-JK. Na sestanku predstavnikov naše občine, F-JK in SR Slovenije, na katerem sta oboje deželi sklenili sodelovati na visoki strokovni ravni, se je tudi porodila misel, da bi na dan seminarja, v nedeljo popoldne, odprli mejo v Botoču, da bi jo omogočili prehod samo z osebnimi dokumenti, tako da bi si ljudje lahko ogledali celo dolino.

Povedali ste, da je pobuda nalepila na pozitivni odziv pri političnih oblasteh. Kako pa pri strokovnjakih? So se radi odzvali vašemu vabilu?

Z zadovoljstvom moram reči, da je bil njihov odziv tem večji, čim višja je njihova strokovna raven. Gre za problem, ki ga ljubitelji narave močno občutijo, zaradi česar so nam rade volje priskočili na pomoč: praktično bomo gostovali vse strokovnjake, ki so se na kakršenkoli način ukvarjali s problematiko doline Glinščice.

Kako pa je bilo na občinski ravni? Kakšen odziv je imela vaša pobuda pri sežanski občini, ki je neposredno zainteresirana s to problematiko?

Ves gornji del Glinščice sodi v sežansko občino, ki je bila kot vedno pripravljena navdušeno sodelovati pri vseh pobudah, ki imajo za cilj odprto mejo in medsebojno sodelovanje. Zato bo poskrbel, da bo teren od Botoča do Beke v nedeljo popoldne najbolje urejen, ko bo mogoče čez mejo le z osebnimi dokumenti.

Na seminarju bo tekle razprava predvsem o treh temah: o ovrednotenju, o odprti meji in o objekti v službi. Bi se lahko podrobneje zastavili ob posameznih temah, začeti s prvo, z ovrednotenjem?

Predvsem gre povedati, da trije naslovi niso slučajni, temveč so sad našega premišljanja o tem, kaj je dolina Glinščice: ovrednotenje pojmovanja v tem smislu. Kot sem že omenil, je človeški pritisk na dolino zelo velik. Zato je po eni strani potrebno, da se dolina zavaruje pred veliko izrabo, po drugi strani pa da se izletnikom omogoči, da bi pridobili čimveč od sprehoda po njej. Zamisljamo si neko kako: pred dolino neke v občinskem kulturnem centru, ki naj bi se razvil okrog sedanjega gledališča, naj bi postavili etnografski muzej in priručni občanske razstave, kjer bi slučajni obiskovalec lahko spoznal glavne značilnosti dolne. Treba bo urediti parkirišča, ki bi razbremenila ceste do gornjega konca Boljunca; zamisliti smo si, da bi bilo treba primerno urediti določeno število uč-

V poletni sezoni privabi Glinščica veliko kopalcev

nih poti: najenostavnejše bi bile primerne za vse, druge pa samo za ozke specialiste. Število obiskovalcev bi se tako lahko povečalo, realen pritisk in škoda pa bi se znatno zmanjšala.

Druge tema seminarja je odprta meja.

Odprta meja je eden od bistvenih, nosilnih momentov našega političnega mnenja. V tem primeru se povezuje tudi z naravoslovnim momentom, saj si ni mogoče zamisljati narave, ki bi jo meja delila na dva ločena dela. To vprašanje je posebno važno pri nas v Trstu, kjer imamo pravico do dejstva, da bomo vsi prebivalci na območju, pravo izkriževanje dejstev: imamo ljudi, ki mislijo, da se Kras končuje z državno mejo, medtem ko je v resnici nedeljiva celota, ki se razteza po dolini, kar je izletnikom omogoča, da bi pridobili čimveč od sprehoda po njej. Zamisljamo si neko kako: pred dolino neke v občinskem kulturnem centru, ki naj bi se razvil okrog sedanjega gledališča, naj bi postavili etnografski muzej in priručni občanske razstave, kjer bi slučajni obiskovalec lahko spoznal glavne značilnosti dolne. Treba bo urediti parkirišča, ki bi razbremenila ceste do gornjega konca Boljunca; zamisliti smo si, da bi bilo treba primerno urediti določeno število uč-

Nekaj sem že omenil pri prvi točki o ovrednotenju. Dolina Glinščice je dolina, v kateri je človek živel že iz časa pračloveka; ne gre za kakšno odročino in od človeka zapuščen področje; vse kar je v dolini, je sad posrednega ali neposrednega dela človeka, zaradi česar so objekti nujno potrebni. Zamisel o Glinščici kot rezervatu je nesmiselna, ker bi se na tak način le zagrabil. Prav objekti pa so tisti, ki bi človeku omogočili, da bi se posluževal te dobrine; omenil sem že predpark v Boljuncu, ki naj bi zrastle v bližini gledališča. Mislim, da se je tudi na razvoj Botoča, ki je praktično skoraj izprazen; kot uprava smo naredili vse, kar je bilo v naših močeh, da bi Botoč postal nekakšen študijski center, ki se posvečajo globlji problematiki doline. Študijski center pa bi postal le na tak način, da bi ga upravljal njegovi prebivalci.

Omenili ste, da je človeški pritisk na dolino zelo velik. Mestnih obiskovalcev gotovo ne manjka. Kaj pa domačini? Kako gledajo na vsa ta vprašanja? Kot zunanji gledalec ali pa kot neposredno zainteresirani?

Težko je odgovoriti na to vprašanje: Trst ima tristo tisoč prebivalcev, naša občina pa le šest tisoč; tudi v primeru, da bi vsi zahajali v Glinščico, bi vedno bili v veliki manjšini. Zanimanje za dolino pa je med našimi ljudmi precejšnje, toda še vedno premajhno. Vtis imam, da ljudje dosti bolj cenijo, kar je tuje, kakor pa gotovo vredneje domače stvari. Zaradi tega je resnični pobud, to je pobud, ki bi imele večji odziv in ki bi bile na določeni ravni, z naše strani, relativno malo.

Iz programa je razvidno, da bo seminar zelo pester. Bi lahko kaj povedali o predavateljih in o temah, ki se jih bodo dotaknili in obravnavali na dvodnevnem zasedanju?

Ze iz bežnega pregleda programa bomo videli, da so teme zelo zanimive. S hidrološkega vidika je Glinščica malo znana; glede pitne vode je rek, da so zadnje prese opazili, da se po ponovno naselile nekatere pitne roparice, ki so že skoraj izginile. Z zgodovinskega, oziroma prazgodovinskega vidika pa je dolina zelo znana, saj so na pr. v jami našli ostankne predelke; nestrokovno izkopavanje na je ostanki skoraj popolnoma uničili, tako da o prvotnih prebivalcih vemo zelo malo. Zelo malo vemo tudi o mlinarstvu, ki so tukaj živel, o naših ljudeh, ki so tukaj delali; s tega vidika nam bo seminar gotovo veliko povedal, saj se ni dostojniče vrtilo ukvarjal s temi vprašanji. Kot ravnodvost bi povedal še to, da je tudi ime doline Glinščice sporno, tako italijanskega, kot tudi slovenskega. Glede italijanskega se je naziv Val Rosandra pojavil zelo pozno in tudi v raznih različicah: prej je bila dolina znana kot Valle del Moccò. Glede slovenskega imena pa so razne interpretacije; domačini jo imenujejo Klinčica, iz česar je prišlo do Glinščice; ni jasno torej, ker se ni razčistilo, kako bi se morala dolina pravilno pisati v slovensčini. Sicer pa je vsa toponomastika doline, ki je v glavnem slovenskega izvora, v glavnem še neraziskana.

Pripravi

Tekst: ALEKSANDER SIKK

Fotografije: MARIO MAGAJNA

KAJ MISLIJO LJUDJE O SEMINARJU, KI BO V SOBOTO IN NEDELJO V BOLJUNCU

«Domačini se moramo angažirati in sodelovati da ovrednotimo naš naravni zaklad Glinščice»

Kakšen je odnos domačinov do doline Glinščice? Kaj jim pomeni ta naravna lepota? Kako gledajo na seminar, ki ga bo občinska uprava priredila čez teden dni?

«Glinščica je nekoč pomenila predvsem naravno bogastvo, ki je nudilo vodo, hrano in drugo», pravi DRAGO Ota iz Boljunca, občinski odbornik v prejšnjem mandatu dobi. «Po mojem mnenju pa jim danes pomeni še vedno veliko bogastvo; do katerega pa niso mogli nikoli priti. Zmeraj so čutili, da so prav tuji, bolj kot oni sami, gospodari Glinščice. Prav zaradi tega je pobuda občinske uprave izrednega pomena, postala pa bo še važnejša, če bodo k njej pristopili tudi domačini, ne samo iz Boljunca, ampak tudi iz Drage, Botoča, Jezera, Boršta in od drugod. Tako se ne bodo zbal te ga bogastva, saj se mu bodo približali in ga skušali na svoj način ovrednotiti, da bi se ne govorilo le o zaščiti favne in se pozabljalo na človeka.»

Res, da je pokroviteljstvo nad seminarjem prevzela tudi Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo, ki po prvotni predstavi predvsem človeka pravi še Drago Ota, «jaz pa mislim predvsem na človeka kot manjšino, na človeka.

ki živi na svoji zemlji, kjer se večkrat čuti kot tujec. Zato je treba imeti pred očmi to plat vprašanja: ljudi je treba pritegniti k tem pobudam, da se bodo zavedali tega, da če bomo nekaj naredili, bomo res začeli sami upravljati in imeti glavno besedo pri vseh tej stvari. Zato je potrebna široka kampanja, ljudi je treba sensibilizirati, jim dati določene odgovornosti, da bodo lahko prispevali pri reševanju tega vprašanja. Obrniti se bo treba do vsakogar in ga vprašati za njegovo mnenje.»

Množični obiski so dolino Glinščice v zadnjem času precej spremenili. Marsikateri izletnik je zamenjal za mestno ulico, ali za tak prostor, kjer mu je vse dovoljeno. «Tako stanje bi lahko spremenili in dolino vrnili prvotni videz» ugotavlja Drago Ota «z večjo prisotnostjo domačinov. Jasnje je, da če nas ni zraven, pride kdo drugi in dela, kar se mu zljubi. Lahko bi bili organizirano prisotni, saj imamo kulturna, športna in rekreacijska društva ter zadruge. Sicer pa smo tudi na občini še večkrat pomislili, da bi namestili čuvaje, ki bi skrbeli za red in podobne zadeve. Kar malega bi se dalo narediti: pred leti je na pr. naša šola postavila dvojne jezične table o favni, nekaj so

jih medtem podrli, nekaj pa jih je še ostalo. Ni treba, da je človek vedno osebno prisoten, svojo prisotnost kaže tudi s takimi pobudami. Če pa je njegova odsotnost predolga, ima zmeraj manj jusa, kot bi se temu reklo po domače.»

«Mislim pa, da se preveliko govori o človeku, ki je skoraj stotletja delal, popravil, skrbel in brnil Glinščico. Vse stave, ki sedaj obstajajo, je nekdo naredil, ker so mu služile: gotovo jih niso uredili nedeljski izletniki. Še enkrat pa bi ponovil, da bi se morala vsa naša društva angažirati okrog dveh vprašanj in konstruktivno pristopiti k tej zadevi, če bomo vsi prisotni in bo vsakdo kaj povedal, bo pobuda obrodila pozitivne sadove. Seveda pa je pobuda kot taka velikega pomena tudi s političnega vidika, z vidika obmejnega sodelovanja, kjer igra občina veliko vlogo. Ob koncu bi se

Coloni: «Hvalevredna pobuda občine Dolina»

«Dežela je prevzela pokroviteljstvo nad seminarjem o Glinščici iz več razlogov. Prvič, ker podpira krajevne avtonomije in zato je pobuda občine Dolina hvalevredna že sama po sebi in torej vredna podpore. Drugič, ker je Glinščica po deželni urbanistični načrtu označena kot področje zaščite. Tretjič, ker gre za področje, ki meji na sosednjo republiko Jugoslavijo; to je obisk predsednika Vratuše pri predsedniku Comelliju, sta SR Slovenija in F-JK podpisali poseben protokol, ki predvideva, da se sproti zaščitne akcije, ki so skupne obmejnemu predelom in da se zagotovi obojestransko uživanje naravnih lepot teh obmejnih predelov.

Dežela se tudi aktivno udeležuje tega seminarja, kajti nudi se ji priložnost, da dokončno dobi posege, ki jih po razvojnem načrtu misli uresničiti, da bi tako podprla krajevne ustanove in gorske skupnosti v zvezi z novim deželnim zakonom o parkih, ki ga misli izdati. Ko smo enkrat določili stopnje zaščite in tudi nekatere vinkulacije, kot je na primer deželni urbanistični načrt, gre v tem trenutku za to, da izdamo zakon, ki bi tudi finančno podpril krajevne ustanove in njihove konzervacije ter skupnosti, da bi zaščitena območja lahko bila v resnici v službi prebivalstva in predstavljala tudi zelo važna kulturna središča.

enkrat poudaril» zaključuje Drago Ota «da ljudje nekaj čutijo, ko sami kaj ustvarijo; to pa ljubijo bolj kot vse tisto, kar jim je podarjeno.»

«O seminarju se bo verjetno govorilo več, ko bo že za namis nam pravi IGOR PETAROS iz Boršta, ki vsekakor ocenjuje pozitivno pobudo občinske uprave, istočasno pa ugotavlja, «da domači ljudje ne kažejo prevlekega zanimanja za Glinščico, ker služijo bolni namenom specialistov. Vsekakor pa pričakujem, da bi dolina ponovno postala to kar je bila enkrat, da bi se v njo vrnili ljudje, ki jo resnično ljubijo, da bi odgovorni popravili čes, kar je tudi želja gasilskega društva Breg ter, ki v duhu mednarodnih sporazumov dokazali, da je na tem območju mogoče živeti v sodelovanju in v prijateljstvu.»

«Meni pa se zdi» ugotavlja VOJKO SLAVEC iz Boljunca «da

POGOVOR S PREDSEDNIKOM SEŽANSKE OBČINSKE SKUPŠČINE BORISOM BERNETIČEM

«Tudi na ostalih področjih skupnega interesa bi morali prirejati čim več podobnih pobud»

Pobuda dolinske občine, kateri gre vsa pohvala, je še en prispevek k še večjemu zblizevanju in sodelovanju med ljudmi na obeh straneh meje - Skupna skrb za reševanje skupnih nalog

Ves zgornji del doline Glinščice leži na jugoslovanskem ozemlju, na območju sežanske občine. Zato smo se obrnili na predsednika skupščine Sežane Borisa Bernetiča in ga vprašali, kako so sprejeli pobudo dolinske občine o mednarodnem seminarju, na katerem bodo podrobneje proučevali vprašanja doline Glinščice.

Najprej bi rekel, da je pobuda izredno pozitivna, navsezadnje je to le sestavni del skupne želje po sodelovanju, po skupnem delu, ki ga želimo dosegati na vseh področjih. Ena takih področij je seveda tudi to, mislimo pa, da bo ta pobuda pomenila še en prispevek k še večjemu zblizevanju in k še večjemu sodelovanju med ljudmi na obeh straneh meje. Poleg tega je to tudi skupni pristop pri reševanju pravzaprav skupnih nalog; to pobudo v bistvu smatram v dveh smereh: ena je skrb za prostor, ki ga ta mejna črta ločuje, če je prostor na eni strani naravno zanimiv, je seveda tudi na drugi. Skrb za čuvanje tega prostora je gotovo skupna skrb za varstvo naravne lepote cele doline Glinščice. To je prvi vsebinski vidik, drugi vsebinski vidik pa je gotovo tudi to nadaljevanje ob tem srečanju odprte meje: prav gotovo je že sam akt izredno dobra ideja, da bi ta meja morala biti in je pravzaprav meja na papirju, ki naj ne ločuje ljudi, ampak pravzaprav mejo, ki naj bi ljudi, vedno bolj združevala.

To mejo, oziroma prehod pri Botoču bodo v nedeljo popoldne odprli, da bo prehod državne meje možen le z osebnimi dokumenti. Za obiskovalce bo lepa priložnost, da si ogledajo celo dolino, od Boljunca do Beke. Ali so možne tudi

v bodeče podobne oblike takega medsebojnega sodelovanja?

Vsebinske ideje o odprti meji je prav v tem smislu. Gotovo pa bo to veljalo samo za ta dan, za ta trenutek; v tem trenutku je to neka simbolika in tudi nakazana pot; takih primerov, ko bi ljudje šli čez mejo brez formalnosti, ki jih morajo sicer opraviti, bi moralo biti vse več, v bodočnosti pa naj bi to postalo vsakodnevna praksa. Gre torej za enkratno za devto, ki pa bi bilo zelo dobro, ko bi postala večkratna in bi vodila v bodočnost odprte meje; pravzaprav bi lahko rekli meje, ki je dejansko le na papirju, ki v bistvu ljudi povezuje in združuje in jih ne ločuje.

Imate kakšne načrte za zgornji del doline, za tisti del, ki leži na območju vaše občine?

Zgornji predel je izredno naravno zanimiv in lep. Sicer pa nimamo kakšnega posebnega programa, kako naj bi tam varovali naravo, ali kaj naj bi tam naredili. Bistveno pa je to, da želimo varovati del okrog naselja Beke in v sprednjem delu Ociže in v takih prihodnih oblikah, ki je v kot je včasih bil. To je vse kar namravamo; mislimo torej tisti predel obdelati, kolikor se ga pač da obdelati, ostalo pa naj v tej prihod-

stvi ljudi povezuje in združuje in jih ne ločuje.

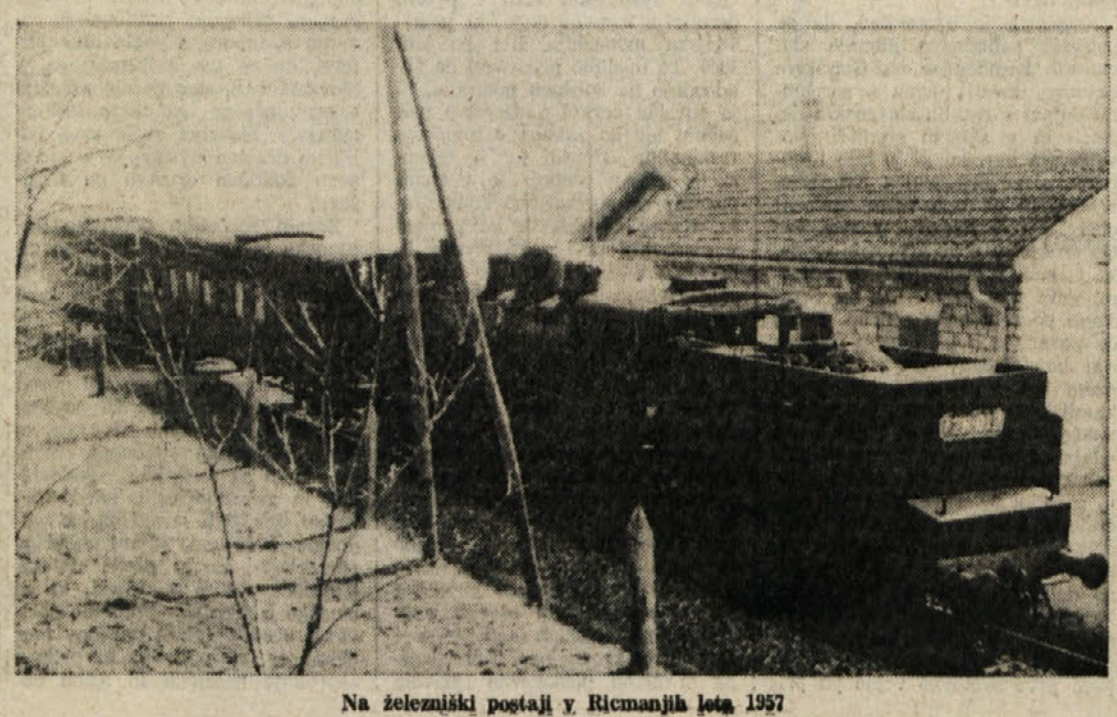
Imate kakšne načrte za zgornji del doline, za tisti del, ki leži na območju vaše občine?

Zgornji predel je izredno naravno zanimiv in lep. Sicer pa nimamo kakšnega posebnega programa, kako naj bi tam varovali naravo, ali kaj naj bi tam naredili. Bistveno pa je to, da želimo varovati del okrog naselja Beke in v sprednjem delu Ociže in v takih prihodnih oblikah, ki je v kot je včasih bil. To je vse kar namravamo; mislimo torej tisti predel obdelati, kolikor se ga pač da obdelati, ostalo pa naj v tej prihod-

ni vsebini in obliki ostane tako, kot je.

Seminar bo seveda priložnost za okrepitev medsebojnega sodelovanja in utrditev dobrih odnosov. Je po vašem mnenju razviti tako sodelovanje tudi na drugih področjih?

Mnenja sem, da bi moralo biti vedno več podobnih pobud ne samo na tem področju, ampak tudi na vseh ostalih področjih, kjer je le kaj skupnega, več kot jih bo, bolj bo to odprta meja. Zato je treba dati vso pohvalo dolinski občini, da je šla v to realizacijo; nestransko izkopavanje na je ostanki skoraj popolnoma uničili, tako da o prvotnih prebivalcih vemo zelo malo. Zelo malo vemo tudi o mlinarstvu, ki so tukaj živel, o naših ljudeh, ki so tukaj delali; s tega vidika nam bo seminar gotovo veliko povedal, saj se ni dostojniče vrtilo ukvarjal s temi vprašanji. Kot ravnodvost bi povedal še to, da je tudi ime doline Glinščice sporno, tako italijanskega, kot tudi slovenskega. Glede italijanskega se je naziv Val Rosandra pojavil zelo pozno in tudi v raznih različicah: prej je bila dolina znana kot Valle del Moccò. Glede slovenskega imena pa so razne interpretacije; domačini jo imenujejo Klinčica, iz česar je prišlo do Glinščice; ni jasno torej, ker se ni razčistilo, kako bi se morala dolina pravilno pisati v slovensčini. Sicer pa je vsa toponomastika doline, ki je v glavnem slovenskega izvora, v glavnem še neraziskana.

Na železniški postaji v Ricmanjih leta 1957

Na dvodnevem zasedanju vrsta zanimivih poročil

Po pozdravi in ugodnem poročilu župana dolinske občine Edoina Švaba se bo za govorniškim odram mednarodnega seminarja o dolini Glinščice zvrstila cela vrsta govornikov. Posegli bodo predvsem tržaške pokrajine Gianfranco Carbone, predsednik Kraške gorske skupnosti Miloš Budin ter predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Boris Race; glavni poročili bosta imela deželni odbornik FJK za načrtovanje in proučanje Sergio Coloni, ki bo go-

voril na temo «Zaščita narave in okolja ob valorizaciji krajevnih ustanov v sodelovanju s sosednjimi deželami» ter članica IS Skupščine SR Slovenije dipl. gr. inž. Marija Zupančič - Vičar, ki bo govorila na temo «Nekateri pogledi na sodelovanje pri varstvu okolja ob jugoslovansko-italijanski meji».

Tem posegom bo sledila vrsta strokovnih sporočil, med katerimi zasluži posebno mesto tako imenovani projekt MAB, ki ga Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO) zasnovala že leta 1971. Kaj pa je pravzaprav projekt MAB («Man and the Biosphere»)? Na kratko bi lahko rekli, da ta načrt predstavlja nov in dopolnjen način pristopanja k naravi in družbeni stvarnosti. Temelji tega načrta predstavlja priznanje osrednje vloge zakonitih in osebnih potreb človeka; zato išče model družbenega razvoja, ki bi bil v harmoniji z ohranitvijo naravnih in kulturnih virov bogastva. Zategevali se lotova vprašanja o «kakovosti življenja» s pomočjo različnih metodologijskega in različnih stranskih: te metodologije stremijo po združitvi smotrov za uporabo in ohranitev vrednot okolja.

Projekt MAB (Človek in biosfera) predvideva ustanovitve rezerv, ki naj bi predstavljale različne situacije okolja v planetarnem sistemu. Kar pa je najbolj važno je to, da projekt MAB poudarja osrednjo vlogo človeka in družbenih skupnosti, kot sestavnih delov ekosistemov.

Možna ustanovitve take rezervne v dolini Glinščice — za kar se zamera zadruga za proučevanje okolja — se bo morala začeti z močnim poudarkom na proučevanju človekovega stika s kraškim ekosistemom, na proučevanju možnosti posegov, ki so vezani z obnovljivimi področji in viri, na proučevanju prostega časa in na proučevanju podobnih vprašanj.

Na dvodnevem seminarju pa bo sicer govor o raznih vprašanjih, ki so tesno povezana z ovrednotenjem doline.

Predsednik KGS Budin: «Glinščica simbol za širši prostor»

Seminar o dolini Glinščice, ki ga prireja dolinska občinska uprava, je nedvomno zanimiva pobuda, tako zaradi aktualnosti tematike, kot zaradi strokovne ravni protagonistov zasedanja. Ze sama zastavitev poudarja, da so jo sprejeli javni delavci in strokovnjaki, ki poimenujejo Kras kot celoto, v kateri je človek s svojo kulturo povsem spojen z naravnim okoljem.

Te naravne dobrine — ta se mi zdi ena vodilnih idej seminarja — pa bodo pridobile na svoji vrednosti, če jih bo človek znal primerno pojmovati in uživati, kot tudi če jih bo znal za te potrebe primerno urediti. Osnovne smernice za to bi moral prispevati seminar sam, potrebna sredstva pa potem pristojne javne uprave.

Soočanje, oziroma sodelovanje emiselnih sil iz Italije in Jugoslavije na področju načrtovanja teritorija in vrednotenja odnosa človek - narava, je prav gotovo jamstvo za uspeh in naj velja, še posebno tu pri nas, kot zdeli, tudi za druga delovna področja. Dolina Glinščice, ki je v vseh svoji naravni lepoti eva in izista nedeljiva celota, kljub državnim mejam, je lahko tudi simbol za širši prostor, ki ga ne more in ne sme ločiti politična meja na področju kulturnega in gospodarskega pretakanja, vsesplošnega sodelovanja in življenjskega razvoja.»

UBRANO V DVANAJSTO POMLAD

Spet je tu Primorska poje. To-
krat že dvanaajsta. Postala je
vsakoletni nepogrešljiv praznik
zborovskega petja, kulturne de-
javnosti, ki združuje ljudi, ki
jim odkriva nove razsežnosti člo-
vekovske bitnosti v današnjem ve-
dno bolj odtušajočem svetu in
jim odpira pogled na vrednote,
ki se vse bolj odmikajo današ-
njemu človeku. Zborovsko petje
je v naši zamejski in sploh vse-
slovenski stvarnosti tudi pomem-
ben utrjevalec zavesti o narod-
ni in kulturni pripadnosti. «Kul-
tura slehernega naroda» je v e-
nem svojih govorov dejal Ed-
vard Kardelj, «je predvsem kul-
tura vsakega človeka tega nara-
da, ni kultura samo v sprejema-
nju kulturnih vrednosti, ampak
predvsem ustvarjanju teh vred-
nosti. In zborovska pesem je
prav tista oblika kulturnega u-
stvarjanja, ki lahko zajema naj-
več ljudi». Vse to je Primorska
poje, kot najvidnejši izraz pest-
rosti, prožnosti in množičnosti to-
vrstnega kulturnega udejstvova-
nja tostran in onstran meje. Re-
vija je postala vsakoletno meri-
lo, ki nam kaže v kakšnem ob-
segu se ljudje, starejši in mlaj-
ši, vključujejo v pevske zборе,
in kakšna je kakovostna rast na-
šega zborovskega petja. Za Slo-
vence v zamejstvu pa je še do-
daten pokazatelj narodnoobramb-
ne zavzetosti in težnje po eno-
tenju slovenskega kulturnega pro-
stora.

Če naj letošnjo revijo «Primor-
ska poje 81» ocenjujemo po od-
zivu pevskega zborov, moramo naj-
prej reči, da je udeležba zborov
letos, kot je bila že lani in pred-
lanskim in vsa prejšnja leta, spet
rekordna. Za letošnjo revijo se
je namreč prijavilo kar 138 zbo-
rov, kar je prav gotovo izreden
skok, če upoštevamo, da se jih
je lani prijavilo 113 in nato pe-
lo 109 zborov. Nedvomno je to
dokaz, da se je zanimanje za
zborovsko udejstvovanje silno raz-
bohotilo. Zanimiva je tudi pri-
merjava s prvo revijo pred dva-
najstimi leti, ko je bilo 48 zbo-

rov. Od takrat se je njihovo šte-
vilo potrojilo. In to je pomem-
ben in pomenljiv podatek.

Večina novih zborov je nastala
v matični Primorski, vendar na-
raščajo v sorazmerju tudi število
zborov v zamejstvu. Letos jih je
prijavljenih kar 50 s Tržaškega,
Goriškega in iz videmske pokraji-
ne, medtem ko jih je bilo lani 38.
Skupno bo nastopilo 28 pevskega
zborov s Tržaškega, 17 z Gori-
škega, 3 iz Beneške Slovenije in
2 iz Kanalske doline. Naj nave-
demo nekaj takih, ki bodo prvič
na reviji. To so ženski pevski
zbor «Ivan Gerbec» iz Škedenja,
Tržaški mladinski zbor, ki ga vo-
di Tomaž Simčič, nabrežinski
zbor «Igo Gruden» bo prvič pel
v mešani zasedbi, pevci iz Saleža
bodo prvič v moški in mešani
zasedbi, po nekaj letih se bo
spet oglašil Tržaški oktet, prvič
bodo peli moški pevski zbor Da-
nica z Vrha, mešani zbor Rupa-
Peč, Mladinski oktet «Primož
Trubar» iz Gorice in novost bo
tudi zbor iz Rablja. Prav tako

bosta letos prvič pela na reviji
dva koroška pevka zbor.

Rekordno je tudi število posa-
meznih nastopov v okviru letoš-
nje revije. Primorski pevski zbo-
ri se bodo zvrstili kar na dva-
najstih odrih, od katerih je pet
zamejskih (lani je bilo vsega de-
set nastopov). Revija se bo pri-
čela v petek, 20. marca, v Pivki
in zaključila 12. aprila v Trbižu
(prvič bo segla v ta predel za-
mejstva). Vmes bodo še etape v
Gorici (21. marca), v Trstu (22.
marca), v Prvačini (28. marca), v Koba-
ridu (29. marca), na Opčinah (3.
aprila), v Sežani (4. aprila), v
Liesi (5. aprila) in v Ajdovšči-
ni (10. aprila).

Kakovost revije bodo strokov-
njaki ocenjevali pozneje in upa-
ti je, da bomo iz njihovih ocen
lahko razbrali, da naše zborov-
sko petje raste tudi v kakovost-
nem pogledu in da je tudi le-
tošnji «pevski tour» skratka do-
segel vse svoje namene.

D K

10 let PD «Kraški dom» iz Repna

Med najpomembnejšimi dogodki na kulturno - prosvetnem področju v preteklih dneh je bilo prostavljanje
10. obletnice ustanovitve repentabskega društva «Kraški dom», ki se je odvijalo z vrsto zanimivih in
uspešnih kulturnih pobud. Posnetek je s četrtkovno otvoritveno prireditvijo v Domu Albina Bubniča v Repnu

Primorska poje

'81

RAZPORED REVIJ IN ZBOROV

PIVKA, PETEK, 20. MARCA, OB 20. URI V DOMU JLA

1. Moški zbor «K. K. Vipava» - Šempeter, 2. Moški zbor «Zar-
ja - Budanje», 3. Moški zbor gasilskega društva - Ponikve, 4. Me-
šani zbor finančnih delavcev - Nova Gorica, 5. Moški zbor ZŠAM -
Idrija, 6. Moški zbor «Peter Jereb» - Cerklje, 7. Ženski zbor «O-
ton Zupančič» - Štandrež, 8. Tržaški oktet - Trst, 9. Ženski zbor
«KUD Jože Pahor» - Sežana, 10. Moški zbor «Valentin Stanič» -
Lepva, 11. Mešani zbor Divača.

GORICA, SOBOTA, 21. MARCA, OB 20.30 V AVDITORIJU

1. Ženska pevka skupina «Stu ledi» - Trst, 2. Mešani zbor
«Rečan» - Liesa, 3. Dekliški zbor «Danica» - Vrha, 4. Mešani pev-
ski zbor «Štomer», 5. Moški zbor «Kogoj Justin» - Dolenja Trebuša,
6. Mešani zbor «Topničar» - Trnovo, 7. Moški zbor «Dragotin Kette»
- Ilirska Bistrica, 8. Mešani zbor «Rupa» - Peč-Rupa, 9. Tržaški
mladinski zbor - Trst, 10. Učiteljski ženski zbor - Tolmin, 11. Moški
zbor «Valentin Vodnik» - Dolina.

TRST, NEDELJA, 22. MARCA, OB 17. URI V KULTURNEM DOMU

1. Dekliški zbor «Vesna» - Križ, 2. Moški zbor Košana, 3. Me-
šani zbor «Venček» - Dutovlje, 4. Mešani zbor «Primorje» - Aj-
dovščina, 5. Moški zbor «France Bevk» - Šmarje pri Kopru, 6.
Mešani zbor «Primorec» - Trebče, 7. Sovodenjski nonet, 8. Me-
šani zbor «Slavec» - Ricmanje, 9. Oktet «Simon Gregorčič» - Ko-
barid, 10. PAZ Vinko Vodopivec - Ljubljana, 11. Mešani zbor
«Drago Bajc» - Vipava, 12. Moški zbor «Vasilij Mirk» - Prosek-
Kontovel.

PORTOROŽ, PETEK, 27. MARCA, OB 20. URI V AVDITORIJU

1. Ženski zbor «Tabor» - Opčine, 2. Mešani zbor «Božidar Ko-
larič» - Hrvatin, 3. Moški zbor društva upokojencev - Koper, 4.
Moški zbor Postojna, 5. Mešani zbor «Tomos» - Koper, 6. Oktet
«Bori» - Pivka, 7. Dekliški zbor Glasbene matice - Trst, 8. Moški
zbor Divača, 9. Mešani zbor «Bazovica» - Reka, 10. Komorni zbor
«Zorko Prelovec» - Idrija, 11. Ženski zbor «Anton Možina» - Brje,
12. Moški zbor «Tabor» - Opčine.

PRVAČINA, SOBOTA, 28. MARCA, OB 20. URI V KULTURNEM DOMU

1. Moški zbor «Lijak» - Vogrsko, 2. Moški zbor Brda, Krmin,
Plešivo, 3. Moški zbor «Planika» - Pečine, 4. Moški zbor «Zarja» -
Bilje, 5. Mešani zbor «Rdeča zvezda» - Salež, 6. «Lovski oktet» -
Postojna, 7. Moški zbor «Fantje izpod Grmade» - Devin, 8. Mešani
zbor Studen, 9. Moški zbor Kobarid, 10. Moški zbor «Mirko Filej»
- Gorica, 11. Komorni mešani zbor Nova Gorica.

KOBARID, NEDELJA, 29. MARCA, OB 16. URI V KULTURNEM DOMU

1. Oktet «Janko Premrl Vojko» - Spodnja Idrija, 2. Ženski zbor
«Ivan Grbec» - Škedenj, 3. Moški zbor «Triglav» - Trenta, 4.
Ženski zbor Postojna, 5. Mešani zbor «France Prešeren» - Bolju-
nec, 6. Ženski zbor «Slovenijales» - Spodnja Idrija, 7. Moški zbor
«Svoboda» - Anžovo, 8. Mešani zbor Štandrež, 9. Moški zbor «Ve-
sna» - Križ, 10. Mešani zbor «Ivan Rijavec» - Idrija, 11. Moški
zbor Miren, 12. Mešani zbor «Obala» - Koper.

OPČINE, PETEK, 3. APRILA, OB 20.30 V PROSVETNEM DOMU

1. Mladinski oktet «Primož Trubar» - Gorica, 2. Mešani zbor
«KS» - Bertoki, 3. Moški zbor «Rdeča zvezda» - Salež, 4. Moški zbor
«15. februar» - Komen, 5. Mešani zbor Mačkolje, 6. Moški zbor
«Janko Premrl - Vojko» - Dvor nad Izolo, 7. Moški zbor «Ven-
ček» - Dutovlje, 8. Mešani zbor «Jože Srebrnič» - Deskle, 9. Mo-
ški zbor «Meblo» - Nova Gorica, 10. Moški zbor «Karol Pahor» -
Piran, 11. Dekliški oktet Koper, 12. Moški zbor «Ciril Silič» -
Vrtojba.

SEŽANA, SOBOTA, 4. APRILA, OB 20. URI V ŠPORTNI HALI

1. Moški zbor «Danica» - Vrha, 2. Mešani zbor «Pod Lipo» - Bar-
nas, 3. Ženski zbor «Triglav» - Bukovica, 4. Moški zbor «Bratov
Vodopivec» - Pivka, 5. Mešani zbor Šempas, 6. Lovski zbor De-
kani, 7. Mešani zbor «Triglav» - Bukovica, 8. Mešani zbor «Lipa»
- Bazovica, 9. Moški zbor «Kras» - Opatje selo, 10. Moški zbor
«Frán Venturini» - Domjo, 11. Mešani zbor «Marij Kogoj» - Trst,
12. Moški zbor «Franc Zgonik» - Branik.

LIESA, NEDELJA, 5. APRILA, OB 15. URI V TELOVADNICI

1. Oktet «France Bevk» - Otalež, 2. Moški zbor «Šimen Golja» -
Kneža, 3. Moški zbor «Soča» - Nova Gorica, 4. Mešani zbor «Ja-
dran» - Milje, 5. Moški zbor «Briški grič» - Števerjan, 6. Mešani
zbor «Slovenec» - Boršt, 7. Primorski študentski oktet, 8. Lovski
zbor «Zlatorog» - Vipava, 9. Mešani zbor «Hrast» - Doberdob, 10.
Oktet «Javor» - Pivka, 11. Mešani zbor «France Bevk» - Prvačina,
12. Mešani zbor «Igo Gruden» - Nabrežina.

AJDOVŠČINA, PETEK, 10. APRILA, OB 20. URI V DOMU KULTURE

1. Primorski oktet Ajdovščina, 2. Dekliški zbor «Kogoj Ju-
stin» - Dolenja Trebuša, 3. Moški zbor Štomer, 4. Moški zbor
«Srečko Kumar» - Repen, 5. Moški zbor «Razpotje» - Col, 6. Žen-
ski zbor «Valentin Vodnik» - Dolina, 7. Zgornjevipski mešani
zbor - Podnanos, 8. Moški zbor Bukovje, 9. Briški oktet, 10. Me-
šani zbor «Svoboda» - Renče, 11. Dekliški zbor «Sloga» - Črni vrh,
12. Mešani zbor «Bojan» - Dornberk.

IDRIJA, SOBOTA, 11. APRILA, OB 19. URI V ŠPORTNEM CENTRU

1. Moški zbor «France Prešeren» - Novaki, 2. Dekliški zbor
«Slovenski šopek» - Mačkolje, 3. Ženski zbor «Franc Zgonik» - Bra-
nik, 4. Mešani zbor «Svoboda» - Pridvor, 5. Mešani zbor «Oton Žu-
pančič» - Štandrež, 6. Moški zbor «Jezero» - Doberdob, 7. De-
kliški zbor «Igo Gruden» - Nabrežina, 8. Mešani zbor «Soča» -
Kanal, 9. Moški zbor «Igo Gruden» - Nabrežina, 10. Tržaški par-
tizanski pevski zbor «Pinko Tomazič».

TRBIŽ, NEDELJA, 12. APRILA, OB 15. URI V KINU CRISTALLO

1. Mešani zbor «Planika» - Ukve, 2. Moški zbor «Nediški puabi»
- Podborsec, 3. Mešani zbor «Podjuna», 4. Moški zbor «Andrej
Paglavac» - Podgora, 5. Mešani zbor «SPD Zarja» - Železna Kapla,
6. Dekliški zbor Devin, 7. Mešani zbor - Rabelj, 8. Mešani zbor «F. B.
Sedej» - Števerjan, 9. Moški zbor «Golobar» - Bovč, 10. Mešani
zbor «Marij Kogoj» - Solkan, 11. Moški zbor «Srečko Kosovel» -
Ajdovščina.

IZ ZGODOVINE NAŠIH KRAJEV

Kulturno-prosvetno društvo Dol-Poljane

V doberdopski občini deluje več društev, med njimi tudi kulturno društvo «Kras», ki združuje prosvetne delavce iz Dola (sestavljajo ga zaselki: Boneti, Ferleti, Brni, Hišarji, Mikoli, Palkišče, Vižintini, Devetaki in Čukišče) in Poljan.

O začetkih prosvetnega dela v teh krajih imamo le malo podatkov. Leta 1910 je tu obstajalo Kmetijsko izobraževalno društvo «Skala», ki je delovalo do leta 1915. Po prvi svetovni vojni pa sta bila zelo aktivna Ljudski oder ter godba na pihala.

Podružnica Ljudskega odra v Dolu je bila ustanovljena v začetku leta 1922. Za predsednika je bil izvoljen Avgust Vižintin, tajnik pa je bil Ivan Peric. V podružnico je bilo vključenih približno 40 članov. Že septembra istega leta so pod vodstvom učitelja Ernesta Brumata iz Renč nastudirali igro «Hajduk Volkašin». Na krstni uprizoritvi, ki je bila na Palkišču, je nastopila tudi godba iz Križa pri Trstu. Številnim domačim gledalcem so se pridružili tudi člani podružnic Ljudskega odra iz okoliških vasi.

Spomladi leta 1924 so za glasbo vneti Doljani ustanovili godbo na pihala, ki naj bi poživila vaške veselice. V Trstu so kupili instrumente, vadili pa so z učiteljem Antoničem iz Brestovice. Godba je štela 16 članov. Prvič so se predstavili domačemu občinstvu na veselici pri Devetakih. Temu uspelemu nastopu je sledila vrsta drugih po bližnjih vaseh pa tudi v Postojni, Gorici, Mirnu... Doljanska godba je kmalu postala zelo priljubljena in je veliko nastopala do razpusta leta 1936. Fašistične oblasti so namreč vedno pogosteje zahtevale nastop godbe na svojih proslavah z italijanskimi in pogosto fašističnimi motivi, zato so zavedni Doljani prenehali z vajami in z nastopi.

Ko so leta 1941 jugoslovanski narodi začeli oborožen boj proti nacističnemu okupatorju, so se temu gibanju pridružili tudi Slovenci na skrajnem zahodu narodnostne meje. Tudi prebivalci Dola in Poljan so se množično priključili NOB. Krvi davek je bil v obeh vaseh zelo velik. Na spominski plošči na Poljanah je vklesanih 11 imen padlih, na spomeniku v Dolu pa 13 imen padlih domačinov. To so visoke številke, če upoštevamo, da sta Dol in Poljane relativno majhni vasi. Ploščo na Poljanah so vaščani postavili v prvih povojnih letih. V Dolu pa so na pobudo VZPI Dol - Jamlje postavili leta 1977 veličasten spomenik, ki stoji na Palkišču. Od odkritja spomenika 25. 9. 1977 je kulturno društvo «Kras» izdalo zajeto brošuro o zgodovini vasi.

Prosvetno delo v vaseh se je obnovilo že oktobra 1943, ko so pod okriljem OF ustanovili partizansko šolo.

Takoj po osvoboditvi so vaščani obnovili godbo na pihala, ki pa je delovala le nekaj let. V letih petdeset je bilo prosvetno življenje na Goriškem v polnem razmahu. Ni bilo vasi, ki ne bi imela pevskega zbora ali dramske skupine. Tako so tudi vaščani Dola in Poljan ustanovili na pobudo Viktorja Vižintina in Mirka Perica pevski zbor. Društvo si je dadelo ime «Kras».

Ker niso imeli lastnih prostorov, je zbor vadil po zasebnih sobah zdaj pri enem zdaj pri drugem članu društva. Vodstvo zbora je prevzela pevovodinja Pavlina Komel. Zbor je prvič nastopil na ljudskem taboru v Štandrežu 30. septembra 1951.

Temu nastopu je skozi leta sledilo še mnogo drugih, naj naštetimo le pomembnejše: maja 1952 nastop v Zgoniku, zbor je bil ojačan s pevci s Peči in Vrha; novembra 1952 nastop na koncertu pevskega zbora v Nabrežini; 4. aprila 1955 je zbor imel samostojen koncert v občinski dvorani v Doberdolu. Leta 1957 je zbor snemal za radio Trst in radio Koper ter imel samostojen koncert v Gorici. 14. septembra 1958 je društvo priredilo izlet v Beneško Slovenijo, kjer je zbor imel kratke nastope v raznih krajih. Leta 1962 je zbor z uspehom sodeloval na Prešernovi proslavi v Trstu ter v Gorici. Aprila 1963 je zbor sodeloval na otvoritvi sedeža prosvetnega društva «I. Trinko» v Čedadu. Tudi v letu 1964 je društvo imelo več uspešnih nastopov — januarja v Čedadu, maja v Mirnu pri Gorici, julija v Klodiču in Ljesi, oktobra v Šempetru pri Gorici itd. 24. aprila 1966 je zbor priredil ob svoji 15-letnici jubilejen koncert v prosvetni dvorani v Gorici. Program koncerta je obsegal kar 21 pesmi. Ob tej priložnosti je društvo izdalo brošuro, kjer so kronološko prikazani vsi datumi nastopov, oziroma prireditve.

Pevci se radi spominjajo uspešnih nastopov v Kromberku in Komnu (leta 1967), v Vipavi (1968). Novembra 1971 je bil občni zbor društva, katerega se je udeležilo veliko mladih. Ob tej priložnosti so predstavniki Slovenske prosvetne zveze podelili Gallusove značke trinajstim zaslužnim domačinom. Društvo je popestrilo svoje delovanje z raznimi predavanji in filmskimi večeri. Leta 1972 so začeli prirejati, skupaj z vaško sekcijo VZPI polletni praznik, katerega dobiček je bil namenjen postavitvi spomenika padlim v NOB. Društvo vsako leto, praznuje važnejše obletnice, prav tako je zbor kar devetkrat sodeloval na reviji pevskega zbora Primorska poje. 5. junija 1976 je društvo slavnostno praznovalo 25-letnico obstoja. Prireditve je bila v prosvetnem domu v Štandrežu. Februarja 1978 so pod okriljem društva ustanovili fotografski odsek. Takrat so si tudi preuredili dve sobi v stari hiši pri Bonetih, ki jima služita za sedež. Na žalost društvo še ne razpolaga s svojimi prostori. Zato so na občnem zboru aprila 1980 ustanovili 30-člansko zadrugo, s pomočjo katere bodo skušali postaviti svoj kulturni dom. Julija 1980 je društvo priredilo zelo uspešen odbojarski turnir za memorial Bernarda Frandoliča. V kroniko delovanja v prejšnjem mesecu beležimo že tradicionalno Prešernovo proslavo, ki jo je društvo priredilo v prostorih osnovne šole na Palkišču. Naj zaključimo s čestitkami zboru, ki bo letos praznoval 30-letnico obstoja ter z željami za vedno plodnejše in uspešnejše delo.

Sestavil
Odsek za zgodovino - NŠK

VESTI Z GORIŠKEGA

**Kristina Brenkova
med goriškimi šolarji**

Kristina Brenkova, priljubljena mladinska pisateljica in pesnica, se je, na povabilo ZSKD, mudila v ponedeljek in torek na Goriškem ter se srečala z nekaj sto učenci slovenskih osnovnih šol in ponekod tudi vrtec. Obiskala je tudi nekatera naša prosvetna društva, saj ni bilo mogoče ugoditi željam vseh v vseh krajih samo v dopoldanskih urah. Naša ZSKD tako nadaljuje z že pred leti začeto tradicijo, da vabi v naše zamejstvo mladinske literarne ustvarjalce in jim nudi možnost, seveda v sodelovanju s šolo ter učiteljsvom, da pridejo v stik z našo mladino.

Naši otroci seveda take pisateljice in pesnike poznajo, saj berejo njih dela v šolskih čitankah, ali v raznih mladinskih mesečnikih. Kristino Brenkovo so že poznali iz njenih del in zato so povsod padala vprašanja, kdaj je napisala to ali ono stvar, kako piše, kdaj piše, kakšni so drugi slovenski pisatelji in pesniki, če je bila pridna, ko je hodila v šolo. Povsod so jo učitelji in otroci lepo sprejeli, pokazali so, da poznajo to ali ono delo, peli so in ji ponudili povsod veliko cvetja, v Števerjanu pa še lesnike.

Kristina Brenkova je bila s tem dvodnevnim obiskom zelo zadovoljna, čeprav je morala, v spremstvu zastopnikov ZSKD, iz enega kraja v drugega, ne da bi se pri tem lahko oddahnila. Obiskala je tako našo mladino v Doberdolu, Sovodnjah, v Gorici, Štandrežu in Števerjanu. V vse te kraje pa so prišli tudi otroci iz drugih krajev, zahvaljujoč se tudi sodelovanju občinskih uprav, ki so nudile na razpolago šolske avtobuse.

Takšnih obiskov si na Goriškem naša mladina seveda še želi.

POGOVORI Z NAŠIMI KULTURNIMI DELAVCI

Oskar Kjuder - «Kultura nam ne sme biti kot plamen, ki pojenja»

Oskar Kjuder

«Skoraj ga ni pomembnejšega glasbenega dogodka pri nas, da ne bi morali v zvezi z njim omenjati Oskarja Kjuderja, profesorja na šoli Glasbene matice. Predvsem pa je njegovo ime najtesneje povezano z nastankom Komornega godalnega orkestra, ki je v zadnjih letih tako pomembno obogatil in popestril naše glasbeno življenje. S tem orkestrom smo namreč dobili glasbeno telo, ki nam lahko nudi samostojne ali kombinirane koncerte, dobili pa smo tudi temeljno osnovo za prirejanje glasbenih predstav... Velika zasługa Oskarja Kjuderja in njegovega orkestra je, če so tudi pri eminentno komornih nastopih naše dvorane dostojno zasedene. Toda Kjuder se istočasno tudi dobro zaveda, da je za popularizacijo glasbe med našim ljudstvom treba od časa do časa narediti, prav s stališča čiste glasbe, tudi kakšno koncesijo poprečnemu o-

kusu in tako se je porodila zamisel za uprizorjanje operet, za katere imamo z nastankom orkestra na razpolago vse potrebne elemente.

Tako smo zapisali v «Primorskem dnevniku» že pred slabim desetletjem. No, Oskar Kjuder je po 41 letih požitvalnega in zaslužnega dela stopil 1. januarja letos v pokoj, v resnici pa še vedno deluje — navdušeno in temperamentno, kot mu je pač prirojeno — kot dirigent Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Želeli smo mu postaviti nekaj vprašanj, odgovarjal nam je kar s postelje doma, na katero ga je bila pribila visoka mrzljica.

Kako vam je kaj pri srcu po 25 letih dela pri Glasbeni matici in kako ocenjujete njeno zdajšnjo dejavnost?

Upokojitev je važna prelomnica, še zlasti v življenju človeka, ki ga je neprestano gnalo naprej hrepenenje, da bi koristil zamejskim bratom. Seveda ni sedaj več tistega nekdanjega mladostnega poleta, treba se je znati omejiti in prepustiti mesto mlajšim. Vseeno pa, čeprav v drugačni obliki, bom še naprej dal za družbo vse, kar bom le mogel; ne samo v petju in glasbi tudi z delom na socialnem in političnem področju.

Kot dirigent — in predsednik — TPPZ, torej, o katerem vsi vemo, da opravlja dragoceno narodno-obrambno in siceršnje politično poslanstvo za uveljavitev načel o pomiritvi na svetu ter sodelovanju med narodi v prijateljstvu in bratstvu?

Tako je in v tem imam neprecenljivo zaslonbo v slehernem članu ansambla. Malo je takih, ki bi že devet let s tako neuklonljivo vztrajnostjo in požitvalnostjo obiskovali prav vse vaje ter se udeleževali vseh koncertov na

domačih in tujih tleh. Hvala jim, torej, toplo zahvalo pa sem dolžan tudi podpornim članom, brez katerih bi naša dejavnost ne mogla biti tako prodorna.

Povrniva se h Glasbeni matici. Kot mi je znano, orkestra ni več.

Vsi dobro vemo, kakšne težave tarejo slovenske ustanove, tako tudi našo osrednjo glasbeno. Kljub temu sem prepričan, da bo do njene ustrojne izpopolnitve le prišlo. Jamstvo v tem smislu tudi je, saj imamo nekaj res obetavnih študentov, ki obiskujejo šolo za godala v Ljubljani. Lepo bi bilo, ko bi te in še druge mlade smotrno uporabili za ustvaritev popolne celote z orkestrom vred, saj razpolaga danes GM s celovito paleto glasbil, zbori itd.

Ko smo že pri zborih: kako gledate na našo zborovsko dejavnost? Mnogi slovenski zbori so po kakovosti prekosili same sebe. «Primorska poje» je zadnja leta pokazala ogromen napredek, res pa je tudi, da imamo mlajše zборе, ki delujejo na nevhvaležnih ter narodnostno manj občutljivih področjih in tem je treba pomagati.

Še pred uradnim nastankom TPPZ se je razvila polemika, češ da bo ta ansambel odtegnil marsikatero pevca drugim zborom. Kako je s tem? Menim, da TPPZ ne le drugim zborom ni škodoval, temveč jim je morda le še vlil novega zagona.

Res je. Nedavno sta se nam predstavila dva mlada pevca z željo po vstopu v TPPZ. Ko smo zbrali ustrezne informacije ter ugotovili, da sta že člana drugega zbora, smo ju s težkim srcem, vendar odločno prijazno odslovili. Tako je edino prav in tako je tudi zapisano v posebni klavzuri našega statuta. Pripomnim naj, da smo se v tem smislu obvezali že od vsega začetka. Drugih torej ni

kakor nismo oškodovali, kakšen zbor pa kvečjemu še okrepili, kot je to primer bazovske «Lipe».

Toda TPPZ potrebuje mladih?

Seveda jih potrebuje, in še kako, pa ne samo pevcev, temveč tudi svežih sil za orkester. Tak ansambel je veromer potreben pomlajevanja. Toda Slovenci v teh krajih imamo več kot dovolj mladine, iz katere lahko črpamo osvežilne elemente tako za Tržaški partizanski pevski zbor kot za vse druge naše zборе. Treba jih je le poiskati. Pri tem je pomembno tudi sodelovanje z Glasbeno matico, zlasti, kar zadeva seveda orkestriranje in v primeru TPPZ harmonikarje.

Kako pa ocenjujete ljudskoprosvetno delo v naših krajih?

Menim, da na tem področju še nismo dovolj dali od sebe z menoj vred. Prav je, da imamo o-

srednji kulturni hram in okoliške domove ter društva, toda po mojem nam primanjkuje «celic kulture». Manjka nam «baza», ki nam edina lahko kaže, kdo bo jutri vodil našo krajevno kulturo. Kultura nam ne sme biti kot «plamen, ki pojenja», biti mora živa in se trajno razživljati. V ta namen mora vztrajno delati sleherni prosvetni delavec in sleherni Slovenec, kajti vsakdo izmed nas je lahko soustvarjalec kulturnega razvoja. Propadli sicer ne bomo, toda brez požitvalnega dela na bazi bo naša prosvetno - kulturna rast počasnejša.

D. GASPERLIN

Prilogo pripravil
DUŠAN KALC
Foto
MARIO MAGAJNA

Z nedavnega občnega zbora TPPZ: Davide Maniglia (center) prejema iz rok Oskarja Kjuderja posebno priznanje

RAZMIŠLJANJE OB MANJŠIH, A POMEMBNIH RAZSTAVAH

Pogled v svet slikarjev-amaterjev

Že nekajkrat smo ugotovili, da je delež slovenskih likovnih ustvarjalcev v bogati likovni stvarnosti Trsta in Tržaškega veliki in kakovostno tako pomemben kot ni bil še nikoli in da smo zato lahko nanj ponosni. In vendar ni to edina likovna ustvarjalnost slovenskega človeka v našem zamejstvu. Kot marsikje drugod, smo tudi pri nas priča zanimivemu pojavu, da se veliko ljudi loti likovnega izražanja v najrazličnejših oblikah, seveda prvenstveno in pri nas skoraj izključno slikanja, ker smo doslej našli le na zelo redke poskuse plastičnega likovnega izražanja. Čeprav se nimamo dokončnega in podrobnega seznama, smemo reči, da je samo na našem področju, predvsem na podeželju kakih 30 likovnikov ali kot se sami imenujejo slikarjev - amaterjev.

Najprej besedo, dve o amaterstvu. Kot v vseh dejavnostih, je slikar - amater tisti likovnik, ki od slikarstva ne živi ali vsaj ni od njega večje materialne koristi. Če pa to pravilo jemljemo strogo in zares, so slikarji - amaterji malone vsi zamejski likovniki, razen tih, ki so štirih, torej tudi tisti obilen ducat na

z razvijanjem in dviganjem kulturne ravni našega človeka, da namreč pritegnejo k delu nove ustvarjalne sile, nove talente, ki sicer ne bodo postali Michelangelii ali kaj podobnega, ki pa bodo zelo verjetno prispevali kaj več k našemu zamejskemu kulturnemu bogastvu.

Nekatera slovenska kulturna in prosvetna društva že več let zbirajo slikarje - amaterje na vsakoletne razstave. To je lepo in pozitivno, vendar menimo, da bi ne smeli ostati pri tem. Še posebej ne zato, ker je med slikarji - amaterji izredno veliko mladih ljudi, torej potencialnih, svežih talentov, ki bi se ob premagovanju ali celo obvladavanju osnovnih kanonov mogli hitreje razvijati. Pri tej misli vztrajamo tudi zato, ker kolikor toliko poznamo razmere »na terenu« kot temu rečemo. Glede tega le nekaj besed:

V Dolini je bilo doslej in sicer v »Torkli« že več razstav breških slikarjev amaterjev. Od Rimanj do Prebenega je kakih 10 mladeničev in deklet, ki jim je likovno izražanje že dolgo let več ali manj uspešen hobi. Nekateri so namreč dosegli že dobre rezultate. Opensko kulturno društvo »Tabor« prireja že več let v Prosvetnem domu velike razstave domačih slikarjev - amaterjev. Zadnja leta povabi v goste tudi slikarje z onstran meje iz Sežane, Divače in Senožeč. Te razstave se je lani udeležilo kakih 15 domačih slikarjev in gostov. Pred leti so tudi v Nabrežini pri-

rejali podobne pa čeprav nekoliko manjše razstave domačih slikarjev v nabrežinski stari šoli. Letos pa so v začetku februarja podobno pobudo povzeli v Saležu, kjer so v prostorih domačega prosvetnega društva razstavili dela šestih slikarjev - amaterjev iz zgornje občine. V Križu pa se je zaključila razstava domačih slikarjev - amaterjev, ki so jo organizirali v prostorih kulturnega doma Albert Sirk.

Kot vidimo, je pobud na tem področju veliko. Če bi še malo »postrgali« po predmestjih, bi verjetno zbrali vse slovenske zamejske slikarje - amaterje. Bilo bi jih veliko, toliko, da bi zaslužili večjo pozornost.

FRANC UDOVIČ

ZBOR »FR. VENTURINI« JE GOSTOVAL V KISOVCIH

Pevski zbor »Fran Venturini« je 21. februarja gostoval v Kisovcih na povabilo društva Svoboda. Pevski zbor od Domja je pobraten s pevskim zborom »Loški glas« iz Zagorja ob Savi in prav ta zbor je pripravil srečanje z društvom Svoboda.

Na kulturnem večeru so najprej nastopili moški zbor »Loški glas«, nato sta nastopila basist Ladko Korošec in sopranistka Sonja Horčevar.

Za zaključek je nastopil moški zbor Fran Venturini.

IZ NAŠE FOLKLORNE DEJAVNOSTI

Ženska skupina »Stu ledi« posredovalka ljudske pesmi

Ženska pevska skupina »Stu ledi«

Če lahko na osnovi povpraševanja in priljubljenosti sklepamo o upravičenosti nastanka neke skupine, potem lahko mirno rečemo, da je bilo rojstvo ženske pevske skupine »Stu ledi« več kot zaželeno.

Za kulturno dejavnost pri nas je bila ustanovitev skupine priložna novost, predvsem zaradi načina petja in sestave repertoarja, medtem ko na poživitev njenih nastopov prikopno vpliva narodna noša, ki nadomešča »gala obleko«.

Skupino so seveda osnovali v

okviru tržaškega folklornega ansambla »Stu ledi«, zato da bi zapolnili očitne vrzeli v programu, kajti celotni ansambel je dejansko v svojem rednem programu nudil samo plesne točke in nekaj solo glasbenih, medtem ko je bilo pevsko področje navadno pomanjljivo.

Vendar pa se je ženska pevska skupina kmalu, če že ne tukaj, osamosvojila. Že prvo leto obstoja — tega še ni tri leta — je nastopila na prireditvi Primorska poje, na kateri je bila edina s tovrstnim načinom petja.

Pevke »Stu ledi« namreč ne gojijo zborovskega petja, temveč skušajo na najbolj neposreden in preprost način posredovati ljudsko pesem, tako kakor so jo nekdanj povsod poznali.

Zato se lahko včasih zdi, zlasti ljubiteljem tako imenovanega lepega, zborovskega negovanega petja, da so pevke »Stu ledi« neuglašene, nekoliko kričeče. Vendar jih v to silo — morebitnih spordsljav seveda ne bomo bravili — narava ljudske pesmi, ki se za uglasjenost in blagoslov večkrat ne zmenja.

Drugacen od običajnega je tudi izbor pesmi. Gre seveda predvsem za pesmi, ki tako ali drugače zadevajo ženske, njihovo usodo ali pa vse to, kar je sodilo v vsakodnevno življenje neke skupnosti.

Zato ne pojejo o lunaških dejanjih, ta so bila od nekdanj v zakupu moških, temveč o veselih ali žalostnih dogodkih, ki so označevali njihov vsakdan, pa še o čustvih, seveda predvsem o ljubezni, in končno še o raznih drobnih utrinkih, ki so težili ali lajšali njihovo življenje.

Pesmi — vodja skupine Nadja Kriščak jih zaenkrat črpa iz slovenskih pokrajin — so zdaj o tožne posebno ko govorijo o raznih nesrečah, ki jih ljudska pesem tako rada opeva. Zdi se, da so te nesreče lahko tako morčne ali pa na vse skupaj nekoliko prešerno pogleda.

Posebno pozornost skupina posveča slovenskemu ljudskemu pevskemu izročilu v Furlaniji — Juljski krajini in večkrat tudi nastopa izključno s tem izborom. Največkrat gre za pesmi, ki so v takšni ali drugačni izvedbi že znane, le da jih pevke »Stu ledi« izvajajo brez posebnih priredb, ker včasih povzroča določene težave, kajti najbolj naraven način je lahko tudi naitežje osvojiti.

Takšno izvajanje pa je zanimivo, kakor so zanimive in pogosto zelo posrečene tudi vsebine posameznih pesmi, zato je ženska pevska skupina »Stu ledi« svoj repertoar skoraj v celoti tudi posnela. Pred nekaj meseci na tržaški radijski postaji pred kratkim pa na koprski, vmes seveda nastopa na raznih prireditvah. Poleg nastopov s plesno skupino »Stu ledi« pa jo v kratkem čaka ponovna preizkušnja na Primorski poje, na kateri je še vedno nekakšna, na našem mnenju priložna izjema. (bp)

Zbiranje dokumentacije o PD »Oton Župancič«

Prosvetno društvo »Oton Župancič« v štandemu namerava v najkrajšem času prrediti fotografsko in dokumentacijsko razstavo o društvenem delovanju od novembra 1945 do današnjih dni. Razstava bo v Domu Andreja Budala ob priložnosti podelitve priznanj vsem dosedanjim predsednikom. Tako bodo najboljše počastili priznanje Svobode, ki ga je društvo podelila Zveza kulturnih organizacij Slovenije v Ljubljani pred kratkim.

Odbor društva vabi zato vse, ki imajo doma kakšno dokumentacijo o društvenem delovanju, fotografije, vabila in podobno, da jih čimprej izročijo odbornikom. Vsi ti dokumenti bodo seveda razstavljeni.

ših likovnikov, ki jih ne štejemo med amaterje morda zato, ker jih pogosto srečujemo po mestnih galerijah, ko se s svojimi deli predstavljajo občinstvu in torej zahtevnejši in tudi uradni kritiki. To pa vsaj posredno pomeni, da so veljavnejši, raje bi rekli strokovno bolj usposobljeni. In tudi če ne upoštevamo nekaterih vrhunskih mojstrov, ki imajo za seboj dolgoletno resno, rekli bi akademsko šolanje, drži, da gre še vedno za slikarje — amaterje, vendar pa za take likovnike, ki so se več ali manj potrudili in se še vedno trudijo, da bi se čim bolj usposobili, da bi svoja nagnjenja lažje izražali.

Večina tistih 30 slikarjev z našega podeželja, ki se smatrajo za slikarje - amaterje in jih v tem smislu tudi jemljemo, pa se s slikarstvom ukvarja le sporačično in pri svojem tovrstnem izražanju uporabljajo le svoje, reki bi, prirodne darove, torej prirojeni smisel za lepo ter še smisel za opazovanje. In zato kar najboljše prenašajo na platno ali papir to, kar pritegne njihovo pozornost. In to neredko ni malo. Nasprotno, včasih se dosežejo na tak način tudi neverjetni uspehi. Zgodovina umetnosti nas namreč uči, da nekateri vrhunski mojstri v svetovnem slikarstvu niso nikoli videli slikarske šole ali akademije, pač pa so njihove »delavnice« postale šole, akademije. Toda tolikšne mojstre bi lahko našli na prstih ene roke. Res je, človek se rodi z večjim ali manjšim čutom za lepo. Toda ta čut, to nagnjenje je treba negovati, treba ga je šolati. In prav v tem vidimo šibkost teh številnih naših slikarjev - amaterjev. Hkrati pa je v tem tudi še ena priložnost tistih slovenskih zamejskih organizacij, ki se ukvarjajo

Ženske iz Brega se predstavijo

Ženska ustvarjalnost — to je pojem, o katerem se zadnje čase veliko razpravlja. Strokovnjaki na splošno ugotavljajo, da se lahko le malo žensk uvršča v vrhove človeške kreativnosti, ženske pa zavračajo te trditve, češ da je njihova ustvarjalnost drugačna po obliki in vsebini, da se je ne more meriti, vsaj množično ne, z istimi ustaljenimi merili, da končno ženska ustvarjalnost prinaša nekaj novega, nekaj, kar je bilo dolgo zakrito in zdaj počasi, a vztrajno buta na dan.

Merila so torej vprašljiva, še težje jih je doleteti, ko gre za žensko ustvarjalnost ali skromneje za kulturno delovanje take narodnostne skupnosti, ki se še kot celota mora boriti za to, da lahko neokrnjeno in polnokrvno izrazi svojo bitnost.

O slovenski ženski ustvarjalnosti v Italiji bi zato težko pisali poglobljeno in podrobno analizo, kar pa še zdaleka ne pomeni, da Slovenke v Furlaniji — Juljski krajini ničesar ne ustvarjajo. Nasprotno: v zadnjem času nastopajo v večji meri in bolj odločno kakor v preteklosti, ozioroma svoje delo predstavljajo v prvi osebi.

Med najbolj zanimive pobude prav gotovo sodi odločitev žensk dolinske občine, da bi strnile v nekakšno celoto raznovrstne kulturne iniciative, ki so jih zasnovala razne skupine ali posameznice.

V okviru raznih vaških kulturnih društev, sekcij Zveze žensk Italije ali tudi čisto iz osebne pobude, so namreč ženske iz Brega že za lanske osmi marec pripravile in tudi prikazale marsikatero zanimivo točko, kjer je seveda posredno ali neposredno izstopala ženska problematika, obravnavana iz ženskega zornega kota. Tem, imenuju jih žensko bolj angažirane točke, so se pridružile še take, kjer nastopajo ženske predvsem kot izvajalke, kar sicer ni kakšna posebna novost; toda zgovoren je na primer že podatek, da na Tržaškem ni veliko ženskih zborov in še ti so dijo med mlajše.

Ženske iz Brega so svojo pobudo zgovorno naslovile »Ženske se predstavimo«. Predstavile so se že večkrat v raznih društvih in to večkrat na nekoliko različne načine.

Občinstvo po mnenju pobudnic ne sme predstaviti samo pasivno sprejemati, temveč skušati doumeti njen namen. Pomembno vlogo igra tudi oder, ki daje celotnemu dogajanju slovesnejši pečat, kakor je bilo na primer na Opčinah, medtem ko manjša dvorana brez odra vpliva bolj domače in neposredno.

Openski nastop, odvijal se je na vabilo domačega kulturnega društva »Tabor« in openske sekcije žensk Italije, je bil med drugim tudi vsebinsko bolj zaokrožen, saj je skušal prikazati raznovrstne dejavnosti ženske v dolinski občini in predočiti tista vprašanja, ki so za ideatorke večera trenutno pomembnejša.

Tokratna tema, ki jo je skušala čim preprosteje, a dovolj izčrpno prikazati Nerina Švab, je bil odnos moških - ženska, tema, o kateri se danes veliko in skoraj povsod zavzeto razpravlja. O tem, je preprosto priporočala Nerina Švab, mora vsakdo razmišljati; najlepše pa se ta odnos

prikaže skozi prizmo ljubezni. Izbrala je zato štiri ljubezenske poudaje, ki jih je ob sodelovanju hčere Mojce tudi podala. Vsebinsko so pesmi zajele ves razpon ljubezenskega doživljanja in najgloblje ga od najiskrenejšega do površinskega, ki mu je edini cilj spolnost.

O vsakodnevni ljubezenski izkušnji, taki, ki jo v povprečju doživlja največ žensk pri nas, pa je z umirjeno dozo ironije v lastni črtici pripovedovala Mima Kapelj - Rapotec. V njej se dekle, ki je zanosilo srečno, vsaj glede na ustaljena pravila, poroči: drugačna usoda doleti protagonistko znane Prešernove pesmi »Nezakonska mati«. Ob njej se je Nerina Švab dotaknila druge velike teme današnjih dni: materinstva, spolnosti in tudi splava. Na nobeno stvar ne smemo gledati po ustaljenih kalupih, vsak se more v problem zamisliti in se nato o njem tudi izreči. Samo tako imajo referendum (tukaj prideta v poštev seveda referendum proti zakonu o prekinitvi nosečnosti) kakšen smisel. Še posebej pa morajo biti aktivne ženske, ki ne smejo prepustiti drugim, da odločajo o njihovi usodi.

To je bil nekakšen osrednji vsebinski moment openske predstave. Sam nastop pa je pravzaprav uvedel ženski pevski zbor dolinskega kulturnega društva »Valentin Vodnika«, ki je pod vodstvom Vihre Kodrič zapele vrsto pesmi, predvsem slovenskih narodnih.

Skupina deklet, prav tako iz Doline, je nato prikazala krajši lutkovni prizor »Gospod petelin«, ki na zelo preprost način opisuje odnos med moškimi in žensko, v tem primeru izrecno med moškimi kot gospodarjem in žensko kot popolnoma podrejen. Petelin ni namreč samo gospodar kurnika, temveč celoga sveta, ker naj bi s svojim kikrikanjem vsako zoro priklical sonce na nebo. Ko kokaške spozna, da petelin nima te magične moči, se mu uprejo in mu ne priznavajo več nikakršne oblasti. Kratko lutkovno igrjo je za za lanske 8. marec pripravila Nerina Švab.

O vaških klepetuljah je nato najprej v lastni narečni pesmi povedala Mima Kapelj Rapotec, na kar pa so članice boljunškega amaterskega odra nastopile s prvim delom narečne igre Tatjana Turko »Venderigle na placi«. Igrjo, ki jo je Tatjana Turko tudi režirala, so pred kratkim predstavili v popolni izdaji, dodali so namreč še drugo dejanje. Venderigle so bile seveda zelo glasne, brez predsodkov so govorile o vsakodnevem življenju, takem, ki je tvorilo in v določeni meri še danes tvori to, čemur pravimo ženska usoda.

Ob koncu pa še poklon gostitelju in domači vasi, ko je Mima Kapelj Rapotec — po rodu z Opčin — recitirala narečno pesem Brdina.

Odziv openskega občinstva je bil nadvse topel. Openskim ženskam je bila predstava všeč; sprejemale so jo kot posrečen poskus, da »se ženske izkažejo«. Nedvomno je tudi to zelo pomemben element, posebno, ker ga je večina žensk tako naglašala. To pa pomeni, da še nismo navašeni, da bi na odru v raznih vlogah nastopale same ženske...

(bp)

TOKRAT V ŽARIŠČU

Pred kakim poldrugim letom smo v domala vseh časopisih in revijah brali zgodbo, ki je presenetila svet. Resnična zgodba o resničnem japonskem vojaku, vojaku imperija Vzhajajočega sonca, ki ni nehal biti svoje druge svetovne vojne, ampak je v gozdovih nekega daljnega otoka še vedno lovil severnoameriške vojake, da bi potrdil čast in moč svojega cesarstva. Več kot 35 let se je donkihотовsko vojskoval z mlino na veter — v temi in nevednosti. Ko se je »predal« sovrážniku in se je znašel v popolnoma drugačnem svetu, svetu nebotičnikov, industrije, avtomobilov, v svetu 1980. leta, je osupnil. Še skrajšano novodobno govorico ni poznal in sploh se ni mogel sprijazniti z resničnostjo, kajti ta je bila preveč presenetljiva in nova.

Zgodbica je lahko dovolj zgodovna. V njej se morebiti zrcali Trst, njegova sodobna zgodovina in ker je ta rubrika namenjena kulturni problematiki, tudi kultura. Kultura zaprtosti, teme in nevednosti, nostalgija kultura propadajočih avstro-ogrskih palač, kultura političnega narcizma in samozrcaljenja, ki bo morala po vsej sili in naravni poti umreti. In to ne velja samo za italijansko kulturo, ampak tudi za predele slovenske kulture, predvsem pa za njeno delavnico — šolo. Naša šola se v bistru boji resničnosti, ki jo obdaja, noče stopiti v areno življenja in noče biti sooblikovalec slovenske narodnostne skupnosti. Noče biti pomemben kulturni ventil, ki sproži energijo in dejavnost, ki ustvarja močne osebnosti in zavedne Slovence, kajti boji se vsakršnega zunanega vpliva — in če je ta vpliv izražen v drugem jeziku, je še toliko huje. Zapira vrata soočenju posameznih kultur, še več, boji se celo soočenja z last-

zna psov in tržaškega narečja, ki ji je žal! pogovorni jezik.

Zakaj ta bojazen? Po mojem sploh ni razloga za strah, ko smo mladini na šolah posredovali trdne estetske, etične in moralne vrednote, ko smo zgradili močne osebnosti. V tem trenutku lahko postane šola tisti povezovalni kultur, o katerem toliko govorimo in lahko pusti tudi enkratni prodor italijanske pevske skupine in enkratno (ne v smislu dobre ali zvišene) predstavo SSG »Ženski na podeželju«. Če smo znali dijaku vcepiti trdne in veljavne vrednote, jo plevel sam odstranil in sežgal, njegova notranjost pa bo še bolj močna in očiščena, njegova življenjska izkušnja obogatena, slovenstvo potrjeno.

Naša šola ima točno začrtane vzgojne naloge. Bori pa se tudi za svojo osamosvojitost. Osamosvojila pa se ne bo z begom v poljevo lupino, ampak z odpiranjem, z iskanjem podpore tam, kjer ji lahko to podpora nudijo. In če smo samo zaprti, ne moremo zahtevati odprtosti od drugih. Skratka, v ničemer ne bi izgubili, če bi tržaška italijanska kultura pokazala nekaj svoje stvarjalnosti v našem svetišču. Ako bi bila ta stvarjalnost slaba, bi bili potešeni, da smo bolj šli, če pa bi bila dobra, bi nam to dalo novih vzgibov, da jo pre rastemo. Sicer pa je ta ugotovitev zelo poenostavljena in jo je težko pokazati v zgorajšnji konfliktosti, čeprav je res, da moramo svoje delo primerjati tudi z okoljem, v katerem živimo. Živeti po načelu daj-dam ne pripelje nikamor, zapiranje pa je še huje. In da bo stvar jasna: sem proti stalnemu prodiranju tuje kulture v naše ustanove, periodično pa se moramo le seznanjati tudi z nečim drugim. Zakaj pa ne sme v naš prostor prodirati niti vseslovensko ustvarjanje in poustvarjanje? To je drugo vprašanje, o katerem bomo spregovorili prihodnjič.

MARIJ ČUK

IZREDNI OBČNI ZBOR ZSKD

Zveza slovenskih kulturnih društev bo imela v ponedeljek, 23. marca, ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu izredni občni zbor. Ob tej priložnosti bo članstvo, ob prisotnosti notarja, formaliziralo sklep o poimenovanju organizacije, ki se je pred zadnjim občnim zborom imenovala Slovenska prosvetna zveza. Na ponedeljkovem izrednem občnem zboru se bo tudi pravno legaliziralo več društev, včlanjenih v zvezo.

no kulturo in slovensko gledališko govorico. Ali bo postala kot tisti japonski vojak?

Primer proslave 8. marca, mednarodnega dneva žena, je dovolj zgovern in je vzdignil tudi precej prahu. Italijanščina ne sme na naše šole, kot da bi na naših šolah ne poučevali italijanščine in gledališče ne sme na naše šole. To bi najbrž kvarno delovalo na našo mladino, morebiti bi jo pohujšalo, saj je naša mladina čista, lepa, svetniško blede, ne po-

V Slovenskem klubu je v torek gostoval zbor iz Ponikve. Na večeru je sodeloval tudi pesnik Ciril Zlobec

Prireditve v februarju 1981

1. 2. - Nastop TPPZ na 60-letnici proslave KPI v mali dvorani gledališča Verdi
1. 2. - Nastop TFS Stu ledi na prazniku škrtov in čarovnic na stadionu I. maj
1. 2. - Koncert ansambla Taimis v Finžgarjevem domu na Opčinah
1. 2. - PD Mačkolje: Prešernova proslava
1. 2. - Foto Trst 80: razstava v Prosvetnem domu v Trebčah
1. 2. - Razstava del Roberta Hlavatyja v Prosvetnem domu na Opčinah
2. 2. - KD France Prešeren: večer z Alenko Rebulo ob predstavitvi njene najnovejše knjige o slovenskih delavcih iz Boljunca
3. 2. - Slovenski klub: umetniški večer ob dnevu slovenske kulture — otvoritev razstave slik Lucijana Bratuža
4. 2. - Društvo naravoslovcev in tehnikov »Tone Penko«: predavanje Aljoše Volčiča
5. 2. - ZSKD: otvoritev razstave akademskega slikarja Silvestra Komela
6. 2. - KD Vesna: otvoritev razstave umetniških lepakov Milka Bambiča
6. 2. - Koncert TPPZ v Podgradu
7. 2. - KD Primorsko: Prešernova proslava
7. 2. - Društvo slovencev miljske občine: Prešernova proslava
7. 2. - Nastop moškega, dekleškega in mešanega zbora Igo Gruden in Ilirski Bistrici
7. 2. - OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA v Kulturnem domu v Trstu — priredila ZSKD
7. 2. - SKD Tabor: Prešernova proslava
7. 2. - KD Slovenec iz Boršta in Zabrežca: ponovitev veseligrigle Dve družini v gledališču France Prešeren
7. 2. - Prešernova proslava v župnijski dvorani v Bazovici
7. 2. - Partizansko srečanje v Lipici — nastop zbora Fr. Prešeren iz Boljunca
10. 2. - Slovenski klub: srečanje s senatorko Jelko Gerbec
10. 2. - KD Rdeča zvezda, ŠK Kras v sodelovanju z osnovno šolo I. maj 1945: otvoritev razstave slik amaterjev iz zgornje občine, nastop ženske pevske skupine Stu ledi
11. 2. - Nastop godbe na pihala iz Ricmanj ter pevskega zbora Slavec na proslavi 60-letnice KPI v Babni hiši v Ricmanjih
13. 2. - KD Rdeča zvezda, ŠK Kras ob sodelovanju osnovne šole I. maj 1945: Prešernova proslava v Zgoniku
13. 2. - KD Lipa: lutkovna predstava Jurček in trije razbojniki v Bazoviškem domu
13. 2. - Nastop dramske skupine SKD Tabor z Opčin z Melonarjado v srenjski hiši na Gročani
13. 2. - Nastop pevskega zbora Vasilij Mirk, skupine kljunastih flaut Glasbene matice na osrednji Prešernovi proslavi v Gorici
14. 2. - KD Fran Venturini od Domja ob sodelovanju celodnevne šole pri Domju: Prešernova proslava v šolskem centru pri Domju
14. 2. - Nastop zbora Primorec na proslavi 60. obletnice KPI v Trebčah
14. 2. - V izvedbi lutkovne skupine KD Valentin Vodnik premiera lutkovne predstave Trdoglavček
15. 2. - Skupna Prešernova proslava v Bregu
15. 2. - PD Mačkolje: koncert ansambla Galebi
18. 2. - Ponovitev predstave Sneguljčica in sedem palčkov v izvedbi slovenskega dijaškega doma iz Trsta v Prosvetnem domu na Opčinah
19. 2. - Mladinski dom Boljunc: predvajanje diapozitivov Toneta Bedenčiča o potovanju po ZDA
20. 2. - Občni zbor TPPZ
20. 2. - SKD Igo Gruden in SD Sokol: občni zbor
20. 2. - SKD Tabor: gostovanje pevskega zbora V. Vodnik, lutkovne skupine V. Vodnik, dramskega odseka KD France Prešeren z veseloigrigle Venderig'le na placi
20. 2. - KD Slavko Škamperle in KD Union: Prešernova proslava
20. 2. - V Prestranku: Tržaški večer — nastop ženske pevske skupine Stu ledi
21. 2. - KD Vesna: otvoritev razstave slik amaterjev iz Križa
21. 2. - KD Prosek - Kontovel: Prešernova proslava
21. 2. - Pevski zbor Fran Venturini od Domja gostuje pri društvu Svoboda v Kisovcih
21. 2. - Nastop dramske skupine France Prešeren z veseloigrigle Venderig'le na placi v srenjski hiši na Gročani
21. 2. - Slovenski kulturni klub: predstavitev knjige Alojza Rebule »Duh velikih jezer«
22. 2. - KD Igo Gruden: kulturni praznik v spomin na Stanka Devetaka
22. 2. - KD Primorsko: gostuje dramski odsek KD France Prešeren z veseloigrigle Venderig'le na placi, nastop zbora Fr. Prešeren
24. 2. - Slovenski klub: Verovanje na Slovenskem
25. 2. - Nastop ženske pevske skupine Stu ledi na predstavitvi »5. trofeje ZSSDI«
25. 2. - Nastop dramskega odseka KD France Prešeren z veseloigrigle Venderig'le na placi v prostorih Odseka za zgodovino pri NSK
25. 2. - Narodna in študijska knjižnica v Trstu: predavanje prof. dr. Giulia Cervanija »Kozmopolitizem in sožitje narodnosti v Trstu v XVIII. stoletju«
27. 2. - Občni zbor KD Primorec
28. 2. - SD Kras in KD Rdeča zvezda: otroško pustno rajanje v kleti Marčela Doljaka v Samatorci

ŠPORTNO UDEJSTVOVANJE NAJ SPREMLJA ČLOVEKA SKOZI VSE NJEGOVO ŽIVLJENJE

Pred približno dvema mesecema je bil ustanovljen krožek za rekreacijsko udejstvovanje, ki ima svoj sedež na stadionu »I. maj« in je namenjen ljudem nad 50. letom starosti. Krožek je nastal iz potrebe, da se tudi pri nas končno uveljavi nek nov koncept športa, po katerem šport ni več le agonizem, tekmovalnost, medsebojni primerjanje, ampak tudi telesna kultura, družabnost, družbena vez, neka osnovna celica družbe in rasti človeka. Pri nas se je namreč vsa ta leta vodila skoro izključno takšna športna politika, ki je gojila le tekmovalnost in videla le v takem športu način za uveljavljanje Slovencev v Ita-

liji. Treba je bilo gojiti talente in se z njimi postavljati pred italijansko javnostjo. Šport je bil istoveten z narodno zavestjo. Tako so v športnih društvih gojili predvsem mladince in mladinke od 12. do 20.-25. leta starosti. Drugače niso imeli naraščanja, kot niso mogli nuditi starejšim ljudem nekega primerne rekreacijskega delovanja. Istočasno je takšna miselnost privedla do nekaterih anomalij. Slovenska društva, ki niso imela dovolj uspešnih igralcev, so začela vključevati v ekipe italijanske igralce. Slovenske ekipe so se tako bolj ali manj poitalijančile. Takšen sistem je privedel v slepo ulico. Mnoga športna društva so zašla v krizo in jo še doživljajo.

Športno društvo Bor je bilo pred dvema letoma v zelo kritičnem stanju. Ponekod se je celo šušljalo, da se bo moralo društvo razpustiti. Izhod iz krize pa je bil dokaj enostaven. Treba je bilo le opustiti tradicionalni koncept športa, ki poveljuje agonizem. Treba je bilo podreti prepričanje, za katero je šport le stvar mladine. Potrebno je bilo torej ustanoviti takšno športno društvo, ki lahko zadovoljuje potrebe širšega prebivalstva. V takšnem sklopu postane šport neka osnovna celica družbe, ki goji človeka kot takega, ne le kot športnika, ki stremi po rekordih. Šport postane tudi družabnost, stik z drugimi in uveljavljanje osebnih teženj. V ta okvir spada seveda

še vedno tudi tekmovalnost pri mladincih, vendar tudi vzgajanje otrok in rekreacija starejših. Človeku je treba torej slediti in skušati ustreči njegovim potrebam od njegovega rojstva do smrti.

Na tak način je nastala pobuda za rekreacijski krožek za starejše ljudi (KRUT). Morda je bila ravno ta plat programa najbolj problematična. V naši družbi se starejši čutijo emarginirane, nekoristne. Potrošniška družba zahteva od posameznika uspeh, rezultate, konkretne koristi. Za to je potrebna dinamičnost, zdravje, ne skaljena moč. In tako živijo večkrat starejši ljudje ob rodu družbe, opazujejo življenje mladih, svojih otrok, sami pa živijo monotono, vedno enako, brez interesov. In to se dogaja predvsem zato, ker jim družba ne nudi alternative. Družba je zgrajena za mlade, za tiste, ki so vključeni v produktivni proces in tako večkrat zapostavlja in pozablja na tiste, ki zaradi starosti niso več produktivni. Rekreacijski krožek naj bi ne bil torej samo gojenje športa v zdravstvene namene, ampak tudi družabnost, medsebojno spoznavanje, začetek novih interesov, ki bi osvetlili samoto starejših. Tak krožek postane v določenem trenutku startna točka v oživljanju neke osebnosti. Zato se je tudi za ustanovitev krožka združilo več ustanov. Te so Društvo slovenskih upokoencev, Zveza vojnih invalidov, Združenje aktivistov OF, Zveza partizanov in nazad-

nje športno društvo Bor, ki je pobudo sprožilo. Da se vse te organizacije med sabo povežejo, je bilo potrebno tudi zato, da gre krožek v širšo javnost. Vsaka organizacija določi iz svojih vrst odbornike za KRUT, ti sestavljajo in vodijo program KRUT. Čeprav deluje krožek le nekaj mesecev, je že opaziti veliko navdušenje in zanimanje, da se organizatorji že sprašujejo, kako bo vse to mogoče voditi v prihodnosti.

Doslej sta bili vpeljeni 2 aktivnosti, to sta tečaja telovadbe v dveh skupinah in tedenski plavalni dan v bazenu s Strunjanu. Vendar se delovanje ne bo omejilo le na te aktivnosti. Krožek se bo skušal vključiti v leto invalida, v razne manifestacije, organizirati razne obiske in razstave, udeleževal se bo raznih tekmovalnih in uvažal specializirano zdravstveno telovadbo. Na žalost pa obstajajo precej veliki problemi, kje najti specializirane ljudi, ki bi takšno delovanje vodili.

Kot vidimo, je program kar precej obširen, volja do dela je tudi velika, zlasti starejši si prav za to veliko prizadevajo. Takšne pobude bi se morale vedno bolj širiti in zajeti vedno širše plasti. Emarginiranim osebam je treba pomagati, da najdejo svoje mesto v današnji družbi in zato je krožek, ki je nastal pred nekaj meseci, hvalevreden.

BARBARA GRUDEN

Iz umetnostnih galerij

Kraljevi akvareli

Da bi repensko kulturno društvo Kraljevi dom dalje proslavilo 10-letnico svoje ustanovitve, pripravljajo razstavo akvarelov, ki jo bodo razstavili v prostorih Kraljevega doma. Razstava akvarelov, ki jo pripravljajo članje društva, je namenjena predvsem otroški mladini. Akvareli so delo, ki ga vsi otroci lahko naredijo. Razstava akvarelov, ki jo pripravljajo članje društva, je namenjena predvsem otroški mladini. Akvareli so delo, ki ga vsi otroci lahko naredijo.

Ostaja pa med obema akvarelistoma bistvena in važna razlika. Hlavaty je preprosto in lirski pesnik, ki ga zanimajo barve, beline, kamne, ki jih vidi v barvah vseh letnih časov. Če nam vsem tem Hlavaty ohranja krasoto, Krasa, ki bo, upajmo, preživel še mnogo naših rodov, pa nam Kralj skuša ohraniti mnogo manj obstojno lepoto, ki jo neizprosnost zob časa že pričenja uničevati. Ohranjanje nam namreč lepo razgledov starih vasi tržaškega zaljeva. Tako je v slike na belih polah, ki jih

obilno razstavlja, zajel slikovitost kmečkih hiš, njih borjačev in dvorišč in vaških ulic z marsikomu že neznanimi prijetnimi skritimi kotički. Majstrsko podano v prostorninski opredeljeni iluziji tretjanja svetlobe in migotanja ozračja.

Vrste se pred nami hise starega dela Proseka in Kontovela v žaru barv vročega poletja, ko se temne senice porajajo ob slepljivi luči sonca. Vrste se pod belino snega obtežene strehe vasi v mraku zimskega večera. Iz jutranje hladne hladne pa vstaja repentabrska cerkev itd. V vsaki sliki zanimiv motiv, ki ga Kralj smatra vrednega svojega čipa, da njegov videz ohrani znanostem.

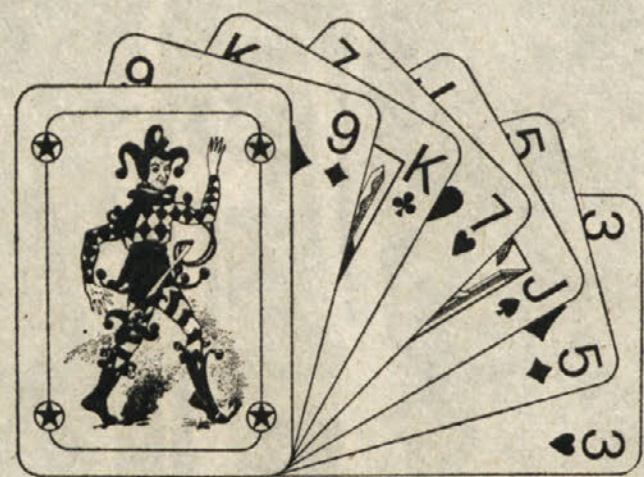
Večina slik je nastala v preteklem letu. So pa najnovejše tiste iz Repna, prav odlično naslikane nalašč za obogatitev društvene proslave. Menimo, da bi naš prvi ponovni umetniški kritik poklonil Zorko Jelinčič tudi o Kraljevih akvarelih napisal, kot je to pred leti nekemu Milku Bambiču namreč, če bi vsela njegova slika po naših lepih domovih, kjer strahotno tirolske in holandske pokrajine in interjerji, razstavljene v rajelegantnejših mestnih trgovskih izložbah, le pokrajine bi gotovo mnogo pridobile na svoji vrednosti, ki stoji daleč kot nebo nad rečenim kičem.

MILKO BAMBİČ

SEZNAM NAGRAD

«NAGRADNEGA ŽREBANJA PRIMORSKEGA DNEVNIKA 1981»

ki jih bomo izžrebali med naročnike, ki so do 28. februarja t.l. poravnali celoletno naročnino

Žrebanje bo v soboto, 21. marca, ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Frančiška 20/II v Trstu.

1. nagrada: barvni televizor Philips moped Tomos
2. » izlet s Primorskim dnevnikom za eno osebo
3. » Spacalova grafika
4. » premierski abonma SSG za sezono 1981-82
5. » abonma GM za sezono 1981-82
6. » knjiga: TITO — ilustrirani življenjepis
7. » knjiga: Kardelj — Spomini
8. » plinska pečica Ignis
9. » par smučil Elan, vezi Tirola in smučarske palice
10. » preproga Cilim
11. » kraljevi prst
12. » volnena odeja Frette
13. » Pastamatic — Simac
14. » sesalec Alfatec — Bidone
15. » servis krožnikov za 6 oseb (porcelan)
16. » servis kristalnih kozarcev
17. » knjiga: Černigoj — Monografija
18. » knjiga: Spacal — Kosovel — Kras
19. » škaflet orodja
20. » knjiga: Svetovne pravilice 1. 2. in 3. del
21. » električna priprava za pečenje na žaru Moulinex
22. » Krups Suzette
23. » knjiga: Avčin — Kjer tišina šepeta
24. » knjiga: Boccaccio — Dekameron 1. in 2. del
25. » 800 gramov Mohair volne Grikid
26. » knjiga: Slovenska plemiška pisma
27. » knjiga: Kneipov priročnik
28. » konfekcija vina Primožič
29. » knjiga: Aduti dobre kuhinje
30. » knjiga: Zelenjavni vrt
31. » konfekcija vina Parovel
32. » mini budilka Philips
33. » leštev
34. » potovalka (skay)
35. » knjiga: Tomizza — Boljše življenje
36. » knjiga: Humar — Primož Trubar
37. » svetilka na plin
38. » konfekcija vina Komjanc
39. » pribor orodja za kampiranje
40. » kolo sira
41. » servis za turško kavo
42. » solama
43. » prtiček na križce
44. » knjiga: Hergold — Nož in jabolko
45. » album 2 plošč 33 obr. TPZ
46. » knjiga: Željeznov — Rupnikov proces
47. » enoletna naročnina na revijo Zdravje
48. » knjiga: Dolhar — Maji kraški sprehodi
49. » lesena skrinjica
50. » knjiga: Gregorčič — Poezije
51. » enoletna naročnina na revijo Naša žena
52. » knjiga: Zupan — Minuet za kitaro
53. » lesen krožnik
54. » knjiga: Jakopin — Veronika
55. » enoletna naročnina na revijo Jana
56. » knjiga: Haley — Korenine 1. in 2. del
57. » tri plošče 33 obr. Cebellca Maja
58. » knjiga: Pregovori in reki
59. » lutka — narodna noša
60. » knjiga: Slovenske ljudske pripovedi
61. » enoletna naročnina na revijo Antena
62. » knjiga: Naša mala domovina
63. » dve plošči 33 obr.: ansambel Gorenjci in ansambel Puhali
64. » dve kaseti: Slovenski oktet in Pesmi Slovenije
65. »

Cucciolo
Trg S. Giacomo 3

NADALJEVANJA Z DRUGIH STRANI

Glasnik resnice

(Nadaljevanje z 9. strani)

neapolisu bodo: Adamič in ameriška družba. Adamič in izseljenec ter Adamič in literatura. Ob tem simpoziju pripravljajo tudi druge prireditve, med drugim projekcijo filma o Adamiču, nastop folklorne skupine ter razstavo fotografskega gradiva o Adamiču.

Na področju založništva napovedujejo posamezni založniki izid več knjig. Cankarjeva založba pripravlja knjigi Izbrana pisma Louisa Adamiča (H. Christian) ter Svetovi Louisa Adamiča Jerneje Petrič. MK ima v načrtu izid knjige o življenju in delu L. A. v okviru zbirke Obrazi, ki je namenjena predvsem šolski mladini. Založba Borec pripravlja (po)novi nekaterih Adamičevih knjig: Dinamit, Smeh v džungli, Vrnitev v rodni kraj, Moja roba na dežela, Orel in korenine in Večerja v Beli hiši. Načrtujejo tudi knjigo, ki bi z odlomki predstavila ostale njegove knjige, tako da bi imeli v slovenskih vsaj v grobem znanih vseh štirinajst Adamičevih književnih del. V ZDA pa pripravljajo ponatis treh del: Dynamite, The Native's Return in Grandsons. Na letošnjem jesenskem knjižnem sejmu v Ljubljani pa bodo poleg Levstika, s priložnostno razstavo počastili tudi Louisa Adamiča.

Društvo slovenskih pisateljev, Društvo knjižnih prevajalcev in Slovenski center PEN pripravljajo literarni večer. Publikaciji Slovenske izseljenske matice — Slovenski koledar in Rodna gruda — sta Adamičevemu jubileju že za čeli posvečati pozornost.

Obeležitev 30-letnice smrti Louisa Adamiča bo imela vsebinsko in kulturno značaj, tako kot je bilo pisateljevo literarno in družbeno politično delo pomembno za vso Jugoslavijo. Slovenci prevzemamo, kajpada, osrednjo organizacijsko vlogo in nalogo, a kot kažejo dosedanje priprave, se nam za uspeh septembrskih proslav ni treba bati. Kajti življenje in delo Louisa Adamiča je vsklano tudi v našo kulturno zgodovino. Čeprav je na svojo domovino gledal že bolj kot izseljenec, ameriški Slovenec, a prav sprito se oddaljenosti se je staremu kraju znal približati kot le malokateri do mačin.

Risbe in grafike

(Nadaljevanje z 9. strani)

priklupnih sodobnih prostorih, zlasti zanimiva razstava dinamičnih in barvitih portretov mariborskega akademskega slikarja Slavka Koresa. Portreti in avtoportreti manjših dimenzij, ki so nastali v zadnjih treh letih, predstavljajo slikarja z močno noto psihološke poglobitve portretirancev, bodisi z realistično ali fantazijsko poudarjenostjo, naslikanimi na desko v tehniki olje temper. Ciklus portretov razodeva mojstrsko obvladovanje motiva, ki jim je pridil svojstvene domisljiske karakteristične lastnosti, ki jih prikazuje bodisi v realistični maniri s psihološko značilnostjo, ki presega zgolj obrazno podobnost.

Na pestri in izredno zanimivi razstavi še posebej pritegnejo Koresove lastne podobne avtoportrete. S količino segavostjo modrije o lastnem obrazu. To je pravzaprav galerija minusa dinamičnega človeka, kar izraža in potrjuje tudi celotna zbirka razstavljenih portretov.

Po izrednejšem poročilu zanimivih likovnih razstav, v katerem sicer niso zajete vse, ki so se v zadnjem času razmahale v Mariboru, naj z glasbenega področja tokrat omenimo vsaj še koncert Slovenske filharmonije, ki je gostovala v Mariboru z deli Uroša Kreka «Mouvements concertants», Mozartovo Simfonijo št. 40 v g-molu op. 98, Missal, da niso odveč besede poslušalci o uigranosti odličnega orkestra Slovenske filharmonije, ki že dolgo zanje sloves enega najboljših jugoslovanskih orkestror. Tokrat je kot gost dirigiral ugledni poljski

Delavsko gibanje

(Nadaljevanje z 9. strani)

Pipana. Delavci so v odgovor na ta ponovni izpad fašističnega nasilja, sklicali veliki delavski shod, kjer so oklicali splošno stavko. Rudarji, katerim so se pridružili tudi okolinski kmetje, so z orožjem v roki zasedli vse rudnike, ter neposredno okolično v dolžini 20 km. Na vseh obratih so delavci izobesili rdeče zastave, stalno pa je zasedala tudi delavska skupščina, ki je ob ostalih problemih, vodila tudi praznično prenosno in organizirano celotno stavko, ki je imela izrazito socialistični značaj. V stavki, ki je bila deklarativno in dejansko internacionalistična, so sodelovali rudarji vseh na tem prostoru prisotnih narodnosti, predvsem pa Hrvati in Italijani. Ta veliki revolucionarni moment, je s silo zatrla kraljeva italijanska vojska, ki je nastopila z izredno močnimi silami, saj se je komandni kader zavedal moči stavkajočih. Po ostrih bojih je bila Labinska republika premagana, njeni voditelji pozaprli ali izgnani. Sledila je najbolj temna reakcija in nasilje fašizma.

V ljudeh Labinske in Proštnice pa je ostal neizbrisni spomin na lastno delavsko republiko. Velika revolucionarna tradicija ni zamrla v vsem medvojnem času. Partijska organizacija se ni, kljub strahovitim udarcem fašističnega režima, umaknila ali podlegla terorju in preganjanjem. Ostala je povezana z masami, z ljudmi, ki so ves medvojni čas občutili, da so izkoristili v rudniku, ter nacionalno zatiranje na cesti, doma in v javnem življenju. Na ta zdrav in kleni srč se je že leta 1941, še več pa v letu 1943, navezalo močno narodnosvobodilno gibanje, v katerem so z enakim poletom sodelovali tako komunisti, kot antifašisti hrvatske in italijanske narodnosti.

Gibanje

(Nadaljevanje s 5. strani)

kozarcev z mrazlo vodo; kar naprej ji pokajo in mora jih začeti, da bi si prihranila hude bolečine. «Noge na mi kar dobro služijo, čeprav sem prehodila nič koliko kilometrov v gostilni, ki je bila središče mojega življenja. No, tu sem srečala tudi moža Pepija, bil je Furlan iz Brd, slovensko ga nisem mogla nikoli povsem naučiti toda razumel je vse.

Spomin na starega gospodarja Maiksa, gospodinja Terezijo, ki je zmigala toliko let sama uspešno voditi priznana gorško gostište, živi še vedno pri mojih gostih, ki so tako radi zahajali k «Maeksu», kjer se je odvijalo marsikaj zanimivega tudi za gorške Slovence na sploh kot prvi svetovni vojni in še dolgo po njej.

RADIO VELE

Nedelja, 15. marca 1981

- ITALIJANSKA TV**
Prvi kanal
10.00 Družina Patridge — TV film
10.30 Koncert
11.00 Maša
11.55 Nabožna oddaja
12.15 Kmetijska oddaja
13.00 Dnevnik 1 — Ob 13. uri
13.30 DNEVNIK 1 — Vesti
14.00 V teku nedelje...
14.20 — 15.50 — 18.55 Sportne vesti
14.30 Discoring, tedenska oddaja o glasbi in ploščah
14.35 vod. Jocelyn
16.00 Vedno više — TV film
17.00 90. minut
19.00 Italijanska nogometno prvenstvo A lige
20.00 DNEVNIK
20.40 Rdeča hiša
4. del TV nadaljevanke
21.45 Pregled sporeda za prihodnji teden
21.55 Sportna nedelja
Ob koncu DNEVNIK in Vremenske razmere. V teku Sportne nedelje in Dnevnik Long Beach: Avtomobilizem
- Drugi kanal**
10.00 Risanke
11.15 Solist in orkester
11.45 Dnevnik 2 — Atlas
12.15 Ciao, Debbie!
12.40 Crazy Bus
13.00 DNEVNIK 2 — Ob 13. uri
13.30 Colombo
Zadnji sah mat — TV film
14.45 Supergulp
15.20 Lucio Dalla
15.45 Dnevnik 2 — Neposredni prenos sportnih dogodkov
17.00 Crazy Bus
18.15 Ital. nogometno prvenstvo
18.40 Dnevnik 2 — Gol flash
18.55 I Professionals
19.00 Skok v vsko — TV film
19.50 DNEVNIK 2 — Vesti
20.00 DNEVNIK 2 — Nedelja sprint
20.40 Millemilioni
Glasbena oddaja z Raffaelo Carrà
21.45 Dnevnik 2 — Dossier
22.40 DNEVNIK 2 — Zadnje vesti
22.55 Solist in orkester

TRST A
8.00, 13.00, 14.00, 19.00 Poročila: 8.30 Kmetijska oddaja: 9.00 Maša: 9.45 Veliki orkester: 10.00 Poslušali boste: 10.30 Nedeljski zvon: oddaja o Benečiji: 11.00 Mladinski orkester: «Detektivski mister Blomkvist»: 11.30 Nabožna glasba: 12.00 Narodnostni trenutek Slovenec v Italiji: 12.30 in 13.30 Glasba po željah: 14.10 Radio klopotača: 15.00 Sport in glasba ter neposredni prenosi z naših prireditev.

LJUBLJANA
6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00 Poročila: 6.15 Danes je nedelja: Rekreacija: 7.00 Jutranja kronika: 7.30 Zdravje, tovariški voljaki!: 8.07 Radijska igra za otroke: 8.07, Indijanski bratce: 9.05 Še pomnite, to...

KOPER
(Italijanski program)
7.30, 10.30, 12.30, 13.30, 19.30 Poročila: 7.00 Dobro jutro v glasbi: 7.20 Horoskop: 9.30 Pisma Luciana: 10.00 Z nami je...: 10.32 In-termezzo: 10.45 Močnik: 11.00 Dnevniki in odmevi: 11.15 Popravek za nedeljski dan: 11.30 Kim: 12.00 Pogovor s poslušalci: 12.10 Glasba po željah: 12.40 Pičice na li: 12.50 Nazdravimo z...: 14.30 Razni motivi: 15.00 Stisk roke: 15.15 Poje skupina Paris Casablanca: 15.30 Koncert na trgu: 16.00 Po večerki: 16.30 Crash: 17.00 Poslušajmo jih: 18.15 Pojeta Gabi Novak in Arsen Dedici: 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER
(Slovenski program)
7.00, 7.30, 8.30, 13.30 Poročila: 7.00 Veselo v nedeljsko dopoldne: 7.05 Jutranji koledar: 7.15 Obvestila in reklame: 7.37 Kinopred: objave: 8.00 Kmetijski nasveti: 8.30 — 9.00 Nedeljski spored zabavne glasbe: 8.33 — 8.40 Iz našega življenja: 9.00 Zaključek: 13.00 Otvoritev — najeva sporeda: 13.05 Sosednji kraji in ljudje: 13.40 Glasbeni notes: 14.00 Glasba po željah: 15.00 Radio Koper na obisku: 15.15 Poje Majda Sepe: 15.30 Programi tedna: 15.55 Zabavna glasba — poslušalci: 16.00 Nezapadne narodne: 16.30 Primorski dnevniki: 16.45 Pevka Linda Clifford: 17.00 Za vsakogar nekaj: 18.00 Zaključek.

RADIO 1
8.00, 10.10, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila: 6.00 Jutranje prebujanje: 6.30 Miška v diskoteki: 7.00 Glasba za praznični dan: 10.13 Plesne veje: 11.00 Black-out: 12.30 Prosta pot: 14.00 — godovina jazz: 15.50 Sportni dogodki: 19.55 Gospod Bruschino: 21.05 La scala di seta: 22.40 Prijeto poslušanje.

RADIO 2
7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 18.30, 19.30 Poročila: Od 6.00 do 7.55 Sobota in nedelja: 8.15 Danes je nedelja: 8.45 Videoflash: 9.35 Il baraccone: 11.00 Koncert Franka

so jih mati moja: 17.55 Velike razstave: 18.20 Okrogli svet: 18.30 Obzorik: 18.45 Amaterski studio: 19.26 Zrno do zrna: 19.30 Dnevnik: 20.00 Ljubica — film: 21.30 Miniature: Livec Franc Roban.

KOPER
17.30 Film: 19.00 Visoki pritisk: 19.30 Aktualna tema: 20.00 Risanke: 20.15 Stičišče: 20.35 Jesensko listje — film: 22.00 Danes: 22.10 Nogomet.

CETRETRE, 19. marca
LJUBLJANA
9.00, 10.00, 16.30 TV šola: 17.30 Poročila: 17.35 Tehnitca za natančno tehtanje: 18.05 Kjer ima dežela svojo zgodovino — film: 18.35 Obzorik: 18.45 Na sedmi stezi: 19.24 Zrno do zrna: 19.30 Dnevnik: 20.00 Mednarodna obzor-

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

SREDA, 18. marca
LJUBLJANA
9.20, 10.00 TV šola: 17.45 Pel

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

SREDA, 18. marca
LJUBLJANA
9.20, 10.00 TV šola: 17.45 Pel

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

SREDA, 18. marca
LJUBLJANA
9.20, 10.00 TV šola: 17.45 Pel

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

SREDA, 18. marca
LJUBLJANA
9.20, 10.00 TV šola: 17.45 Pel

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

SREDA, 18. marca
LJUBLJANA
9.20, 10.00 TV šola: 17.45 Pel

KOPER
17.30 Film: 19.00 Odrpta meja: 21.50 Otroški kotiček: 20.15 Stičišče: 20.35 Concho Varad — film: 22.00 Danes: 22.10 Narodna glasba: 22.40 Trnova pot — TV nadalj.

Ponedeljek, 16. marca 1981

- ITALIJANSKA TV**
Prvi kanal
12.30 Kinoteka:
Studije in raziskave
13.00 Vse o knjigah
13.30 DNEVNIK
14.00 A kot Andromeda — 7. del
14.30 Posebnosti iz parlamenta
15.00 Italijani in drugi
15.30 Boljše od variety
16.30 Happy days — TV film
17.00 Dnevnik 1 — Flash
17.05 3., 2., 1. ... Kontakt!
Kapitan Futuro
Toda zakaži!
18.00 Anton Bruckner
18.30 Antologija vlakca
18.50 Osmi dan
19.20 Zdravniški ponosi — TV film
20.00 Noč generalov — film
Igrajo Peter O'Toole, Omar Sharif, Juliette Greco
Film Noč generalov je dramatično delo iz 1967. leta. Zgodbo je posreževal nemški pisatelj Kirst in govori o epodvigih generala Tana, ki ga smatrajo za enega največjih junakov tretjega rajha. V Varšavi se je Tanz z dvema svojima kameratoma vpletel v umor mlade ženske. Tako vsaj zatrjuje in prisega major Graub iz nacistične policijske službe, kateremu je bila poverjena naloga, naj zadevo razčisti. Toda edino, kar je v svojem spopadu z mnogo močnejšimi ljudmi in funkcijari dosegel je to, da so ga službeno premeštili v Pariz. Toda tudi Tanz mora v Pariz. In tudi tu pride do umora, ki je podoben varšavskemu. In tedaj, ko Graub odkrije dokaze proti Tanzu, ga umori. Vendar smo že ob koncu vojne in na procesu proti Tanzu, ki ga obsojijo, se praktično zaključila druga svetovna vojna, vendar pa...

Drugi kanal
12.30 Jedinik za letni čas
13.00 DNEVNIK 2 — Ob 13. uri
13.30 Tresel
14.00 Sportni ponedeljek
16.30 Popoldan
16.50 Glasbeni kotiček
17.00 Dnevnik 2 — Flash
17.05 Popoldan
17.05 Mišljenja Antonia Ghirellija
17.10 Korak v dveh
17.20 Ljubljenska pisma
17.30 Program za otroke:
Bia — risanka
18.00 Prijatelj človeka
18.30 Iz parlamenta
Dnevnik 2 — Sportne vesti
18.50 Prosrani pristopanja
19.05 Dober večer z...
Supergulpi

TRST A
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila: 7.20 Dobro jutro po naši: 8.10 Jutranji almanah: Slovenski in miljskem okolišč: 9.00 Glasbena matineja: 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jug. avtorjev: 11.30 Beležka: 11.40 Zimzelene melodije: 12.00 Kulturni dogodki: 12.30 Melodije: 12.40 Slovenska imena naših krajev: 13.20 Zborovska glasba: 13.40 Instrumentalni solisti: 14.10 Otroški kotiček: Tik tak: 14.30 Roman v nadaljevanju: Gogol: «Mrtve duše», 4. del: 15.00 Glasbeni ping pong: 17.10 Pianist Aleksander Roje v našem studiu: 18.00 Kulturno pismo.

LJUBLJANA
6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila: 6.00 Glasbeno prebujanje: 9.00 Radio ančilo: 11.00 Štiri četrtine: 12.03 Vi in jaz: 14.03 I. Pazzariello: 15.03 Rally: 15.30 Errepiuno: 16.30 Alicino potovanje: 17.03 Patchwork: 18.35 Solski vzgojni program: 19.30 Godovina jazz: 20.00 Troilo e Cressida: 21.18 Glasbena pavza: 21.25 Lepa resnica: 22.00 Obektiv Evropa.

KOPER
(Italijanski program)
7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila: 7.00 Glasba za dobro jutro: 7.20 Horoskop: 9.00 Štirje ko: 9.15 Zbor in orkester Quincy Jones: 9.32 Pisma Lucianu: 10.00 Z nami je: 10.10 Življenje v šoli: 10.45 Nasvidenje jutri: 11.00 Kim: 11.32 Horoskop: 12.00 Na prvi strani: 12.05 Glasba po željah: 14.33 Izbrani za vas: 15.00 Življenje v šoli: 15.20 Glasbeni moment: 15.45 Povejke: 16.00 Stadijoni in televizijske: 16.10 Dalmacija in njene pesmi: 16.55 Pismo iz: 17.00 Jug. pop scena: 17.32 Na vrsti je opera: 18.15 Orkester Duke Ellington: 18.32 Jug. pop pevkarji: 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER
(Slovenski program)
6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila: 6.00 — 7.30 Otvoritev, glasba za dobro jutro: 6.05 Jutranji koledar: 6.15 Obvestila in reklame: 6.37 Kinopred, objave: 7.15 Najava sporeda: 7.30 Zaključek: 13.00 Otvoritev: pregled dogodkov, najava sporeda: 13.05 Štoli, štoli: 13.40 Ljubli smo za vas: 14.00 V podalku: 14.37 Glasbeni notes: 15.00 Događki in odmevi:

TRST A
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila: 6.00 Glasbeno prebujanje: 9.00 Radio ančilo: 11.00 Štiri četrtine: 12.03 Vi in jaz: 14.03 I. Pazzariello: 15.03 Rally: 15.30 Errepiuno: 16.30 Alicino potovanje: 17.03 Patchwork: 18.35 Solski vzgojni program: 19.30 Godovina jazz: 20.00 Troilo e Cressida: 21.18 Glasbena pavza: 21.25 Lepa resnica: 22.00 Obektiv Evropa.

KOPER
(Italijanski program)
7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila: 7.00 Glasba za dobro jutro: 7.20 Horoskop: 9.00 Štirje ko: 9.15 Zbor in orkester Quincy Jones: 9.32 Pisma Lucianu: 10.00 Z nami je: 10.10 Življenje v šoli: 10.45 Nasvidenje jutri: 11.00 Kim: 11.32 Horoskop: 12.00 Na prvi strani: 12.05 Glasba po željah: 14.33 Izbrani za vas: 15.00 Življenje v šoli: 15.20 Glasbeni moment: 15.45 Povejke: 16.00 Stadijoni in televizijske: 16.10 Dalmacija in njene pesmi: 16.55 Pismo iz: 17.00 Jug. pop scena: 17.32 Na vrsti je opera: 18.15 Orkester Duke Ellington: 18.32 Jug. pop pevkarji: 19.45 Nasvidenje jutri.

KOPER
(Slovenski program)
6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila: 6.00 — 7.30 Otvoritev, glasba za dobro jutro: 6.05 Jutranji koledar: 6.15 Obvestila in reklame: 6.37 Kinopred, objave: 7.15 Najava sporeda: 7.30 Zaključek: 13.00 Otvoritev: pregled dogodkov,

SMUČANJE

VELESALOM ZA SP

ODBOJKA

V 2. ŽENSKI ITALIJANSKI LIGI

SPET SOVJET NA VRHU

Za Ciganovom v smuku je drugo zmago za SZ osvojil še Žirov Stenmark «samom» tretji - Strel najboljši med Jugoslavlani

FURANO - Aleksander Žirov je Sovjetski zvezbi prinesel drugo zmago v svetovnem smučarskem pokalu. Po uspehu Ciganova pred tednom dni v smuku je v včerajšnjem veleslalomu v Furanu zasedel prvo mesto Aleksander Žirov, njegovi zmagi pa daje posebno veljavo to dejstvo, da je bil šved Ingemar Stenmark tretji.

Tekmovanje v Furanu je potekalo v izredno težkih pogojih, v skrajnih mejah neugodnosti. Neredno je pihal izredno leden veter, sunki pa so dosegli skoraj 100 km na uro. Vetr je neenakomerno prekrival progo s svežim snegom, tako da so bili v tehl prednosti predvsem tekmovalci, ki so stali prvi.

Na prvi progi je bil najhitrejši Avstrijec Jäger, kateremu so sledili Gaspoz (5/100), Žirov (19) in Stenmark (31). Phil Mahre, ki je poleg Stenmarka edini kandidat za kočno zmago v svetovnem pokalu, pa je precej zaostal in je bil šele sedmi, medtem ko je bil med Italijani najboljši Nöckler (deveti).

V drugem spustu pa je Sovjet Žirov z odlično vožnjo dočel nadoknaditi zaostanek in zasedel prvo mesto, medtem ko je Stenmark, čeprav ni naredil napake, v skupnem seštevku ostal na tretjem mestu za Jägerjem. P. Mahre pa je nazadovl kar na 24. mesto.

Jugoslavlani so tudi tokrat posegli po vidnejših uvrstitvah, in so med prvo petnajsterico uvrstili kar tri svoje predstavnike.

V skupnem seštevku z. SP ostaja še vedno v vodstvu Stenmark. Američan Phil Mahre sedaj zaostaja za 26 točk in tako potrebuje še tri druga mesta (ali pa eno prvo, eno drugo in eno tretje), da se povzpne na 266 točk, ki jih Stenmark ne more več dočeti.

Danes bosta v Furanu na sporedu še moški in ženski slalom, vendar tekmovalci in prireditelji upajo, da bo vreme le ugodnejše.

Vrstni red			
1.	Žirov (SZ)	3'00"41	
2.	Jäger (Av.)	3'01"54	
3.	Stenmark (Šved.)	3'01"63	
4.	Gaspoz (Švi.)	3'01"94	
5.	Stock (Av.)	3'02"04	
6.	Zurbriggen (Švi.)	3'02"12	
7.	Spiss (Av.)	3'03"99	
8.	Lüthi (Švi.)	3'04"14	
9.	Strel (Jug.)	3'04"45	
10.	Nöckler (It.)	3'04"47	
11.	Kuralt (Jug.)	3'04"68	
12.	Križaj (Jug.)	3'04"96	

LESTVICA ZA SP			
1.	Stenmark (Šved.)	točk 290	
2.	P. Mahre (ZDA)	234	
3.	Müller (Švi.)	140	
4.	Žirov (SZ)	138	

Solidarnostni sklad za ŠD Primorec

Nekatera zamejska športna društva so podprla akcijo za obnovitev poženih stališč ob nogometnem igrišču ŠD Primorec v Trebach in prispevala v solidarnostni sklad ZSSDI. Doležal so izrazili skupno 830.000, SD Polet 100.000, SK Kras 50.000, SD Mladina 50.000, PK Čupa 50.000, SZ Dom 20.000, SD Vipava 20.000, SD Juventina 20.000 in SD Naš prapor 20.000 lir.

ZSSDI obenem poziva ostala športna društva, gospodarska podjetja in posameznike, naj po svojih močeh izkažejo solidarnost trebskemu športnemu društvu.

B. S.

VN ZAHODNIH ZDA

Patrese presenetil na poskusnih vožnjah

Dosegel je najboljši čas in bo danes startal kot prvi

LONG BEACH - Na uradnih kvalifikacijskih vožnjah v Long Beachu, za VN zahodnih ZDA, ki bo na sporedu danes (ob 23. uri po italijanskem času), je prišlo do velikega presenečenja: Italijan Riccardo Patrese, ki je bil na neuradnih kronometriranih vožnjah doletel šele na tretjem mestu, za Johannesom Reutemannom, je dosegel najboljši čas.

Najboljši tekmovalci so imeli namreč v uradnih poskusnih vožnjah take čase:

1. Patrese (It.) arrows	1'19"399
2. Jones (Avstral.)	1'19"408
3. Reutemann (Arg.)	1'20"149
4. Williams	1'20"289

Dopolandne vožnje so se začele v dokaj razgretem vzdušju, ker je žirja prepovedala nastopiti Italijanu De Angelisu na lotusu 88. Konstruktor tega avtomobila, Chapman, je kljub prepovedi poslal svoje vozilo na progo, vendar so ga komisariji proge že po nekaj krogih ustavili in izločili. Chapman je vložil uradni protest. (Njegov lotus je dosegel šele 18. čas).

Connors in Gottfried finalist

BRUSEL - Američan Connors in Gottfried sta se uvrstila v finale mednarodnega teniškega turnirja v Bruslju.

5. S. Mahre (ZDA)	127	2. Beucherie (Fr.)	5.52"19"
6. Weirather (Av.) in Križaj (Jug.)	115	3. Gauthier (Fr.)	
8. Podborski (Kan.)	110	4. Skupna lestvica	
9. Wenzel (Liecht.)	107	1. Roche (Irski)	13.37"27"
10. Orlainsky (Av.)	105	2. Van der Poel (Niz.)	po 16"
		3. De Wolf (Bel.)	po 21"

Italijan Foppa drugi na Popovi šapki

Na včerajšnjem slalomu za evropski pokal na Popovi šapki v Makedoniji se je odlično odrezal Italijan Foppa, ki je zasedel drugo mesto za Švedom Halversonom. Švicar Liešcher pa je bil tretji. Najboljši med Jugoslavlani je bil tudi tokrat Cerkovnik, ki se je uvrstil na osmo mesto.

DIRKA PARIZ - NICA

Irec Stephen Roche prevzel vodstvo

ST. ETIENNE - Nizozemec Adri Van der Poel je osvojil tretjo etapo kolesarske dirke Pariz - Nica. Irec Stephen Roche pa je prevzel vodstvo na skupni lestvici.

Vrstni red 3. etape (Bourbon Lancy - St. Etienne)

1. Van der Poel (Niz.), ki je prevzelo 217 km v 5.52"12 s poprečno hitrostjo 36,968 km na uro

Na sinočnjem rednem obnem zboru

Pri TPK Sirena so lahko ponosni na svoje uspehe

V Barkovljah je bil sinočni redni občni zbor TPK Sirena, ki je potekal ob velikem številu članov in gostov. Odborniki so v svojih poročilih prikazali bogato dejavnost tega društva in uspehe, ki jih je doseglo v enoletnem delovanju.

Občnemu zboru so prinesli pozdrave Komel za ZSSDI, Antonič za Jadralno podzve Slovenije in o balna društva, Race za SZ Bor in Hmeljaki za YC Čupa.

Pred obnim zborom so nagradili najuspešnejše tekmovalce v pretekli sezoni, in sicer so priznanja prejeli: Aljoša in Davorin Starc, Peter Sterni, Lorenzo in Adrijana Bogatec, Igor in David Poljšak, Franko Husu, Erik Ciglerje in Tomaž Ban.

O občnem zboru bomo obširneje poročali v prihodnjih dneh.

Sokol - Don Bosco 3:2 (7:15, 15:8, 9:15, 15:9, 15:8)

SOKOL: Škrk, Capolicchio, Lozar, Pertot, V. Legiša, Kralj, Mervic in Chemelli.

Proti petouvrščenemu Don Boscu so sokolice dosegle drugo zaporedno zmago in potrdile, da so v sklenem delu prvenstva odlično pripravljene. Z izredno pozitivno igro in dobrih servisi so v zelo enakovredni in zanimivi tekmi strle odpor sicer solidnih nasprotnic. K uspehu so tokrat odločilno pripomogli tudi navijači, ki so v najbolj dramatičnih trenutkih burno spodbujali varovanke trenerja U. Saja.

Po slabem začetku so se domačinke opomogle in vzpostavile ravnotežje na igrišču. Zlasti učinkoviti so bili servisi, zelo dober pa je bil tudi napad. Pred tem so bili v domačem taboru precej zaskrbljeni zaradi odsotnosti prve podajačice Lie Legiša, vendar jo je Merviceva odlično nadomestila. Daleč najboljša na igrišču pa je bila prav gotovo Cirila Kralj, ki se je odlikovala v vseh elementih igre, zlasti pa v napadu. S sinočno zmago je Sokol še za korak bližje obstanku v ligi. (s.u.)

Mogliano Veneto - Bor Intereuropa 3:0 (15:9, 15:7, 15:8)

BOR INTEREUROPA: Bolčina, Kus, E. in L. Maver, Ficur, Cergol, Glavina, Rauber in Zupančič. Borovke so sinoči izgubile drugo zaporedno tekmo s 3:0. Kljub solidnemu sprejemu servisa, jim proti odličnim domačinkam nikakor ni šlo od rok. Gostinje je je polastila res neuteleljiva živčnost in vsa prizadevanja so bila zaman. Ob bloku, ki je že od nekdaj šibka točka ekipe, je tokrat povsem odpovedal tudi napad, ki je bil skrajno neučinkovit. Če k temu dodamo še nepogrešljiv sprejem in odlično obrambo domačink, je slika popolna.

Po tem porazu se varovanke trenerja Grudna ponovno nahajajo v dokaj nevarnih vodah. V prihodnjem kolu jih čaka morda odločen nastop s Spino, proti kateri bo potrebno igrati veliko bolj odločno in umirjeno.

MIG

MOŠKA B LIGA

Mantova - Bor JIK banka 3:1

ŽENSKA C-2 LIGA

Kontovel - CUS Trst 3:2 (-11, -12, 10, 7, 8)

KONTOVEL: Ban, Tatjana in Valne Gibic, Černjava, Mariza in Nataša Daneu, Prašelj in Rupel.

SODNIK: Mavris

Kontovelke so po zelo izenačeni in napeti tekmi nepričakovano, toda povsem zaslužen premagale tržaški CUS. Srečanje se je odvijalo vse skozi na dokaj visoki tehnični ravni. Kontovelke so se v začetku igrala zelo zbrano in zagrizeno in so v prvih dveh setih stalno vodile. Zaradi nekaj zgrešenih servisov prišli na končnici pa so morale prepustiti oba seta Tržačankam, ki so tako povedle z 2:0. Kontovelke niso po tem delnem porazu popustile, nasprotno, zaigrale so še bolj zagrizeno. Odlično so branile vse žoge in v učinkovitem napadu spravile na kolena nasprotnice, ki so se jim sicer zelo dobro upirale. Za to zmago je treba pohvaliti vso ekipo, saj so vse igralke zaigrale svojo daleč najboljšo letošnjo tekmo.

T. C.

Sloga - Virtus 3:1 (15:4, 14:16, 15:9, 15:9)

SLOGA: Tiziana Krizmančič, Milena Krizmančič, Mira Grigic, Zdenka Hrovatin, Andreja Gulić in Macri Milic.

Kljub zdesetkani ekipi zaradi odsotnosti obolele Razkovec in Neve Grigic, ki je bila za eno kolo izključena, je Sloga brez večjih težav premagala Virtus iz Laurence in tako osvojila nadaljnji dve točki. Mlajše igralke so zaigrale zelo sproščeno, tako da se odsotnost standardnih igralk tokrat ni preveč poznala. Tekma s tehničkimi vidiki ni veliko pomenila. Virtus namreč ni nudil prevelikega odpora. Najbolj zagrozen je bil drugi set, ko je Virtus dal vse od sebe in niz osvojil s 16:14. Na vsak način igra Virtus slabše kot v prvem delu prvenstva, Sloga pa je dokazala, da je četrto mesto na lestvici povsem zaslužen, saj je bila vsaj za razred boljše. Dober nastop mlajših igralk pa daje tudi dobro upati za bodoče nastope.

INKA

Rivignano - Breg 1:3 (15:5, 2:15, 3:15, 7:15)

BREG: F. in D. Žerjal, Slavec,

ZA PRESTOP V C-1 LIGO

Jadranova ekipa nepremagana končala prvi del prvenstva

Jadranovci so sinoči v Dolini premagali še odlično moštvo Elmitexa iz Vicenze - Od naših Marko Ban (trideset točk) daleč najboljši

Jadran - Elmitex 88:81 (40:41)

JADRAN: Ban 30 (8:12), Valters Sosić 6 (2:2), Adrijan Sosić 3 (1:1), Kraus 6, Klobas 4, Ivo Starc 4 (2:2), Vitez 15 (3:4), Žerjal 2, Daneu 12 (4:5), Klavdij Starc 6.

ELMITEX VICENZA: De Nicolao 8 (4:6), Samistraro 15 (1:1), Zavarosco, Della Vecchia, D'Alba, Della Chiara 2 (2:2), Costantini 2, Bortoli 2, Merlini 28 (4:5), Mascellaro 24 (2:5).

SODNIKA: Picone in De Vito (oba iz Riminija).

PM: Jadran 20:26, Elmitex 13:19, ON: Jadran 26; Elmitex 25.

PON: Costantini (35), Bortoli (39), TEHNICNA NAKA: Žerjal (12).

Jadranovi košarkarji so tudi sinoči v Dolini v sedmem, oz. zadnjem kolu prvega dela sklopenega turnirja za prestop v C-1 ligo premagali še moštvo Elmitexa iz Vicenze in so tako brez poraza na vrhu lestvice. Našim košarkarjem tako manjkata še dve točki, da si matematično zagotovijo napredovanje v C-1 ligo.

Sinočnja tekma je bila gotovo ena najkakovostnejših, kar smo jih gledali v tem prvenstvu. Gostje so se predstavili kot telesno zelo močno, uigrano in visoko moštvo. Za od vodnih minut je bilo jasno, da bodo morali jadranovci dati vse od sebe, da bodo lahko ugnali odlične nasprotnike, med katerimi je bil še zlasti nevaren Merlini, ki je dosegel kar 28 točk.

Jadran je začel z dokaj enobojno postavo (Valter in Adrijan Sosić, Ban, Kraus ter Klobas). Naši fantje pa so odlično začeli in si takoj priprili zanesljivo prednost (v 6. min. 19:10). In že iz teh uvrstitev je bilo tudi jasno, da bo tokrat Marko Ban igral odlično vlogo. Ban je namreč zadel nasprotnikov koš od vsepoved in tudi v obrambi je polvil veliko število odbitih žog. Odlični Ban je v tem slogu nadaljeval skozi vsa tekmo in njegov doprinos je bil nato tudi odločilen. Dosegel je namreč kar 30 točk in je bil daleč najboljši v Jadranovih vrstah.

Sicer za sinočno zelo pomembno zmago imajo zaslugu tudi vsi ostali košarkarji, ki so se v tem srečanju zelo pozitivno borili.

Če je bil prvi polčas dokaj izenačen, pa so si Jadranovi košarkarji v nadaljevanju priprili rahlo prednost, ki so jo tudi (čeprav v nekaterih trenutkih s težavo) obdržali vse do konca tekme.

«Jadranovci so zasluženo zmagali, moram pa pristaviti, da sta naša sodnika večkrat okodovala. Od Jadranovih košarkarjev me je najbolj presenetil Ban, nekoliko več sem pričakoval od Klavdija Starca, očitno pa ni bil telesno povsem na red,» je po srečanju dejal trener gostov.

Tudi za Jadranovega trenerja Splichala je bil Marko Ban najboljši. Splichal pa je še pristavil: «Zadovoljen sem z igro svojih fantov in mislim, da smo zasluženo zmagali.»

Tekmo si je ogledal tudi Servolatin trener Porcelli, ki je bil z igro zelo zadovoljen. Porcelli je tako ocenil Jadranov nastop: «Tudi v tem srečanju so jadranovci s hitro igro premagali nasprotnika. Tokrat je izredno dobro igral, sicer odlični Marko Ban.»

B. Laković

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Iskra Olimpija zmagala Jelovac dosegel 53 točk

V včerajšnjem, zadnjem kolu prve jugoslovanske košarkarske lige je ljubljanska Iskra Olimpija doma premagala Zadar. Junak tega srečanja je bil Vinko Jelovac, ki je dosegel kar 53 točk. Dobro sta največ poškala Popović (29) in Skroče (24).

Naj omenimo, da se je državni prvak Partizan poslovl od prvenstva z nepričakovanim visokim porazom in z dokaj slabo igro.

IZIDI 22. KOLA

Iskra Olimpija - Zadar 107:99

Radnički LMK - Partizan 117:105

Kvarner - Šibenka 92:111

Jugoplastika - Budućnost 92:86

Cibona - Bosna 105:97

Danes: Crvena zvezda - Rabotnički.

1-B LIGA

IZIDA ZADNJEGA KOLA

Borac - Slovan 85:83

Sloboda - Beograd 93:90

NOGOMET

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Olimpija danes v Zagrebu

Včeraj so igrali dve anticipirani srečanja 20. kola v prvi jugoslovanski ligi. V Beogradu je Crvena zvezda z dokajšnjo težavo premagala Vojvodino iz Novega Sada z 2:1.

Predstavniki sedmih balinarskih društev s Tržaškega so se v četrtek na balinarski komisiji ZSSDI dogovorili o pravilniku in tekmovalnem razporedu 1. zamejskega balinarskega prvenstva, ki ga bodo letos prvič priredili z namenom, da bi se bolj poživili to zdravno rekreacijsko dejavnost. Pravilnik izgleda takole:

1. Balinarska komisija ZSSDI organizira 1. zamejsko balinarsko prvenstvo 1981.

2. Namen tekmovanja je še večja popularizacija in propagiranje balinanja, družabnosti in sploh rekreacije med zamejskimi Slovenci.

3. Na prvenstvu sodeluje naslednjih sedem društev: Gaja, Kras, Krasški dom, Opčine, Polet, Sokol in Zanja z eno štiričlansko ekipo.

4. Vsaka ekipa je lahko sestavljena iz največ šestih igralcev, nastopajo pa četverice. Kapetan ekipe lahko med igro zamenja največ dva igralca. Vsi igralci se morajo predstaviti na igrišču v športnih dresih.

5. Vse ekipe se bodo srečale po dvakrat me desob, tako da bo skupno 14 kol, vsakokrat pa bo ena ekipa počivala. V vsakem kolu bosta ekipi odigrali po dve medsebojni srečanja do 13 točk: v primeru rezultata 2:0 bo zmagovalna ekipa prejela 4 točke, poražena pa nobene; če pa bo končni izid neodločen 1:1, bosta ekipi osvojili vsaka po eno točko. Na končni lestvici bo v primeru enakega števila osvojenih točk odločala razlika v točkah v vseh srečanjih.

6. Tekme bodo na sporedu vsako sredo zvečer od 22. aprila dalje s pričetkom ob 19.30. Če ena izmed ekip zamudi, je po desetih minutah ob eno točko, nato še

vsakih nadaljnjih pet minut ob eno točko, ko preteče 35 minut, se srečanje zaključi brez borbe z izidom 13:0. V tem primeru se drugo srečanje prične ob 21. uri z enakim postopkom. Če srečanje odpade zaradi slabših vremena ali po dogovoru obeh ekip iz tehničnih razlogov, morata ekipi odigrati srečanje po dogovoru v istem naslednjem šestih dni pred naslednjim kolom, v nasprotnem primeru bosta ekipi ostali brez točk.

7. Vsa društva morajo najkasneje do 22. aprila dostaviti na ZSSDI seznam igralcev, ki bodo nastopili na prvenstvu. V primeru, da dve in več društev uvrstijo v svoj seznam istega igralca, je odločilnega pomena prvi nastop in od tedaj dalje ne more braniti barv drugega društva.

8. Zmagovalna ekipa prejme v začetno last za dobo enega leta prehodno trofejo ZSSDI, ekipe in posamezniki pa prejmejo pokale in druge nagrade. Ob zaključku prvenstva bo na prostem praznik za nastopajoče z nagajevanjem in piknikom.

9. Prvenstvo se odvija v skladu z mednarodnimi pravili in pravilnikom balinarske zveze UBI. O vseh spornih zadevah odloča balinarska komisija, ki lahko sprejme disciplinske ukrepe in po uvidenosti spremeni ta pravila.

10. Organizator si ne prevzema odgovornosti za morebitne poškodbe med tekmovanjem.

Tekmovalni razpored pa je naslednji:

1. KOLO (22. aprila): Opčine - Polet, Krasški dom - Zanja, Sokol - Kras, počiva Gaja

2. KOLO (29. aprila): Opčine -

Krasški dom, Polet - Sokol, Zanja - Gaja, počiva Kras

3. KOLO (6. maja): Zanja - Opčine, Kras - Polet, Gaja - Krasški dom, počiva Sokol

4. KOLO (13. maja): Sokol - Opčine, Krasški dom - Kras, Polet - Gaja, počiva Zanja

5. KOLO (20. maja): Opčine - Kras, Polet - Zanja, Gaja - Sokol, počiva Krasški dom

6. KOLO (27. maja): Gaja - Opčine, Sokol - Krasški dom, Kras - Zanja, počiva Polet

7. KOLO (3. junija): Krasški dom - Polet, Zanja - Sokol, Kras - Gaja, počiva Opčine

8. KOLO (10. junija): Polet - Opčine, Zanja - Krasški dom, Kras - Sokol, počiva Gaja

9. KOLO (17. junija): Krasški dom - Opčine, Sokol - Polet, Gaja - Zanja, počiva Kras

10. KOLO (24. junija): Opčine - Zanja, Polet - Kras, Krasški dom - Gaja, počiva Sokol

11. KOLO (1. julija): Opčine - Sokol, Kras - Krasški dom, Gaja - Polet, počiva Zanja

12. KOLO (8. julija): Kras - Opčine, Zanja - Polet, Sokol - Gaja, počiva Krasški dom

13. KOLO (15. julija): Opčine - Gaja, Krasški dom - Sokol, Zanja - Kras, počiva Polet

14. KOLO (22. julija): Polet - Krasški dom, Sokol - Zanja, Gaja - Kras, počiva Opčine

Zaključni praznik bo 29. julija.

-b-

DEZELNO PRVENSTVO V KROSU

Tudi Adriani atleti

Danes se bo na vojaškem letališču pri Proseku odvijalo deželno prvenstvo v krosu za A in B kategorijo

1. MOŠKA DIVIZIJA

Rozzoll - Bor 3:0 (9, 13, 7)

BOR: Gombar, Tul, Šgubin, Bačič, Škabar, Pečenko, Filipčič, Brana, Korbo in Stančič

SODNIK: Gioppo

Odbojkarji Bora so izgubili tudi drugo srečanje z ekipo Rozzolla. Ne glede na poraz pa so naši fantje tokrat zaigrali veliko bolje in samo nezaupanju v lastne moči ter bojazni gre pripisati, da niso izboljšali bolj povolnega izida. Nekoliko spremenjena in okrnjena postava gostov je bila domačinom v prvih dveh nizih povsem enakovredna. V končnici pa se je Rozzoll izkazal boljši kot ekipa.

G. F.

«UNDER 15»

Sokol - Sloga 2:0 (15:13, 15:3)

SOKOL: Pertot, Svetlič, Venier, Ušaj, Jazbec, Gruden, Scrinjar, Paulina.

SLOGA: Berdon, Tanja Carli, Tea Carli, Guštin, Carpen Krizmančič, Tatjana Krizmančič, Milinković, Persi, Plesničar, Tatjana Sosić, Škerlavaj.

Na drugi tekmi istega prvenstva so morale predstavnice Sloga takrat

prepuštili zmago nabrežinskim dekletom. Prvi set srečanja je bil precej izenačen, v nadaljevanju pa so domačinke zaigrale z večjo gostovostjo in srečanje zaključile v svojo korist.

T. Kr.

Sloga - Bor 0:2 (3:15, 1: 15)

BOR: V. Klemše, Ciacchi, M. Klemše, Godina, Ukmar, B. Ferluga, Ferluga.

SLOGA: Ban, Carli, Filipovič, Gorčič, Gregori, Guštin, Krizmančič, Persi, Dunja Sosić, Tatjana Sosić, Škerlavaj, Tavčar.

V prvem kolu prvenstva «under 15» je ekipa Sloga naletela na premočnega tekmeča. Dekleta Bora so namreč z veliko lahkoto odpravile slogašice, ki so v tem srečanju opravile prvi uradni nastop.

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB Z OPČIN

V spomin na Zorana Zlobca daruje Rudi Vremec z družino 10.000 lir. V isti namen daruje Marija Wilhelm 5.000 lir.

Obvestilo za poslušalce Radia Koper

Zveste poslušalce Radia Koper opozarjamo na današnjo oddajo «Sosednji kraji in ljudje», ki je na sporedu kot vsaka nedelja ob 13. uri in ki bo posredovala razgovor s predstavnikom kulturnega društva «Oton Zupančič iz Strednje ob občinskih članov tega društva ob sprejemu zlatega odličja Zveze kulturnih organizacij Slovenije za njegovo uspešno in plodno delovanje. Temu bo sledil tudi posnetek iz Dobrodoša, kjer so tamkajšnje žene in dekleta z uspehom zaključile kuharski tečaj. Oddajo bosta zaključili tudi tokrat priljubljeni Marika in Pepa, vendar na drugačen način, kot so ga poslušalci sicer vajeni. Vsi zvesti poslušalci zamejskih oddaj radi prislusnejo simpatičnim klepetuljam, ne vedo pa, da se za imeni Marike in Pepe skrivata dolgoletni zvesti sodelavki tega oddaja Leli Nakrestova in Meri Roje. No, tokrat bosta spregovorili prav o tem svojem sodelovanju in seveda ob koncu povedali še kaj vsega.

Vsak tork ob 18. uri je na Radiu Koper tudi prav tako že utečena oddaja «Sototje», ki jo skupno delajo in vodijo uredniki radijskih hiš iz Kopr, Ljubljane, Maribora in Murske Sobote. Oddaja govori o problemih in življenju Slovencev v Italiji, na Koroskem in na Madžarskem ter tako neposredno povezuje Slovence v zamejstvu s poslušalci v matični domovini. Poslušalci lahko sledijo oddaji po valovih Radia Koper, pa tudi po prvem programu Radia Ljubljana.

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB IZ SKEDNJA, S KOLONOVCA IN OD SV. ANE

V spomin na Luciana Gustinčiča daruje družina Cekvenič 10.000 lir. SKUPNOST DRUŽINA OPČINE Ob 1. obletnici smrti dragega moža Ivana Grgiča in ob 3. obletnici smrti sestre Zore daruje Lojzka Grgič (Gropada) 10.000 lir.

Ob priliki pustovanja in veselja po Repnu je mladina nabrala 132.000 lir, ki jih daruje za Skupnost družina Opčine.

V spomin na pok. Licia Otella daruje družina Čok 10.000 lir. Ob 17. obletnici smrti dragega Ferdinanda Škabarja darujeta družini Škabar in Rebek (Repen) 15.000 lir.

V spomin na pok. Ignacija Metlika darujeta Franc Metlika (Ul. Verdi 77, Ronke) 50.000 in Enriko Loprest (Ul. Conti, Ronke) 5.000 lir.

V spomin na po. Ignacija Metlika darujejo prijatelji iz Trsta in prijatelj gostilne Mahnič (Bazovica) 50.000 lir.

Namesto cvetja na grob tete Johane darujeta družini Bessarione in Križmančič 50.000 lir.

Namesto cvetja na grob Gigija Ermana darujeta družine Calzi, Hrast, Visini in Taučer 40.000 lir. Ob obletnici smrti Franja Puntarja daruje družina 25.000 lir.

*** V spomin na Mileno in Avguštna Kalca daruje Sveta s Katinare 10.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Emila Regenta daruje Egon Bukavec 10.000 lir za SD Primorje.

V spomin na dragega očeta Vladimira Luxo daruje sin Marino z družino 120.000 lir za SD Primorje.

Ob 5. obletnici smrti nepozabne mame daruje Milena Kravos 20.000 lir za TPK Sirena.

Fabio Plisica daruje 5.000 lir za TPK Sirena.

Ob 4. obletnici smrti mame daruje Mitja Pertot 50.000 lir za TPK Sirena.

Za TPK Pinko Tomažič darujejo podporni člani Boris Pertot 10.000, Cvetka Benčič 20.000, Bruno Malan 6.000, Claudio Crisman 10.000 in Benedikt Žerjal (Boršt 74) 10.000 lir.

V spomin na Emila Regenta darujejo Franc, Danica, Nada in Dejan 20.000 za Kulturni dom Prosek-Kontovel in 20.000 lir za SD Primorje.

V spomin na dragega Pavla daruje kotarkarji SD Polet 140.000 lir za SD Polet.

V spomin na moža, oz. očeta Ignacija darujeta žena Angela in hči Ivica 30.000 lir za SD Zarja.

V spomin na pok. tov. Zorana Zlobca daruje Vladimir Berginc 10.000 za Dijaško matico, 10.000 za Glasbeno matico in 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Ob 1. obletnici smrti Lojzeta Kralja iz Slivnega daruje Bruno Škerk (Nabrežina postaja) 5.000 lir za pevski zbor Fantje izpod Grmade.

V spomin na Ladita Luxo darujeta Elvira in Slavko Bucavelli 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na Alojza Kralja darujeta Eugenija Kralj in Nerina Vremec 10.000 lir za obnovo požganih slačilnic ob nogometnem igrišču SD Primorje v Trebčah.

Isti namen daruje Jože Pertot (Zabrezec) 10.000 lir.

Namesto cvetja na grob Ladija Luxe darujejo za Kulturni dom Prosek-Kontovel: Vera in Rado Starc 15.000 ter Lidija in Marijo Badalič 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob Emila Regenta darujeta Gabriella in Josip Ferfolja 10.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na pok. Siljeta Ražma, Ivana Marca (Čuka) in Ignacija Metlika daruje Edvard Grgič z družino 10.000 lir za KD Lipa.

V spomin na Ignacija Metlika darujejo njegovi prijatelji iz Trsta in Bazovice 30.000 lir za KD Lipa.

Namesto cvetja na grob Ivane Počkaj vd. Križmančič darujeta Marija in Silko Grgič 10.000 lir za sklad narodnih noš v Bazovici.

Emil Furlan daruje 10.000 lir za ženski pevski zbor Ivan Grbec iz Škedenja.

Za Zvezo žena Mačkolje daruje Salvina Gherbassi 20.000 lir.

Za KD Primorsko-Mačkolje daruje T.M. 50.000 lir.

V spomin na Luciana Gustinčiča daruje družina Cerkvenič 10.000 lir za TPK «Pinko Tomažič».

V spomin na prijatelja Emila Regenta daruje Andrej Starc (Kontovel 65) 5.000 za SD Kontovel in 5.000 lir za Mladinski krožek Prosek-Kontovel.

V spomin na Emila Regenta daruje Vida Gerlan-Mennucci 5.000 lir za popravilo dvorane na Kontovelu.

Zenske s Proseka-Kontovela, zbrane na praznovanju dneva žena darujejo: 60.000 za F.C. Primorje, 60.000 za SD Kontovel, 60.000 za Godbeno društvo Prosek, 60.000 za pevski zbor Vasilij Mirk, 60.000 za Amaterski oder Jaka Štoka, 60.000 za popravilo dvorane na Kontovelu, 100.000 za Kulturni dom Prosek-Kontovel, 40.000 za ZZI, 40.000 za otroški pevski zbor, 40.000 za novoustanovljen ženski pevski zbor, 40.000 za harmonikaški ansambel Glasbene matice in 40.000 lir za Mladinski krožek Prosek-Kontovel.

Ob priliki praznika žena darujejo žene iz Lonjerja in Katinare 28.000 za KD Lonjer-Katinara in 28.500 lir za SD Adria.

Namesto cvetja na grob Emila Regenta darujejo za Kulturni dom Prosek-Kontovel Marija Kalc 15.000, Marija Bukavec 10.000 ter Marija, Ernesta in Dragica 15.000 lir.

Ob 5. obletnici smrti Urške Santic daruje hčerka Wilma 25.000 lir za dom Jakoba Ukmarja v Škedenju.

Franko Marchesan daruje 30.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

V spomin na drage starše darujeta Olga in Mara Pupis 50.000 lir za Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju.

V spomin na Emila Regenta darujeta družini Žužič in Štoka 10.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.

V spomin na Vladija Luxo daruje Sengeričevići 20.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.

V spomin na Sanka Pertota in Emila Regenta darujeta Stefka in Nereo Veljak 15.000 lir za atletsko sekcijo SZ Bor.

V spomin na Stefana Lovrečiča daruje Milan Bolčič 10.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na dragega očeta Angela Požara daruje hči Elvija 20.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na dragega Angela Požara daruje družina Miroslava Pečenika 10.000 lir za KD Lonjer-Katinara.

Namesto cvetja na grob Alojza Kralja daruje Bogomil Kralj (Prosek) 30.000 lir za SD Primorje.

V spomin na Emila Regenta daruje žena Danica 20.000 za Kulturni dom Prosek-Kontovel, 10.000 za spomenik padlim v NOB s Proseka, 20.000 za popravilo dvorane na Proseku, 10.000 za Društvo slovenskih upokojencev, 10.000 za Mladinski krožek Prosek-Kontovel, 10.000 za Skupnost družina Opčine, 10.000 za SZ Bor in 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Mali oglasi telefon (040) 79 46 72

SD POLET nudi svojim članom in prijateljem društva moped tomos z 12 odst. popustom in možnostjo šestmesečnega obročnega odplačevanja. Naročila v društvenih prostorih v Prosvetnem domu na Opčinah vsak četrtek od 20. do 21. ure.

PRODAM glasbeni instrument flicorno bariton ali bombardino. Cena 350.000 lir. Telefonirati 824-451.

OSMICO je odprl Anton Grdina v Ricmanjih št. 139. Toči belo in črno vino.

MAJHEN bar - pizzeria v Slivnem išče delavko za vsak dan. Telefonirati na št. 200-640.

NOVO dvosobno stanovanje z balkonom v Ljubljani zamenjam za manjšo kmetijo. Berlič. Zoletova 3, 61000 Ljubljana.

KUPIM hišico — največ 100 kv. m na kraški planoti ali v Miljah. Telefonirati v opoldanskih urah na št. 772-986.

ŠTIRI-članska družina išče enkrat tedensko pomoč v sodobno opremljenem gospodinjstvu. Telefonirati ob urah kosila ali večerje na št. 761-302.

OSMICO je odprl Lovrenc Žerjul v Lonjerju. Toči belo in črno vino.

NUJNO iščem prostor primeren za urad velik približno 70 kv. m. v okolici Trsta. Telefonirati v popoldanskih urah na št. 226-369.

IŠČEMO osebe, ki bi se hotele dodatno zaposliti nekaj ur dnevno. Javijo naj se v gostilni Drevored postaja 27, Nabrežina od 15. do 18. ure.

KUPIM hišo ali stanovanje v Trstu, okolici ali na Krasu. Tel. 228-390.

PRODAM fiat 127 letnik 1975. Telefonirati v večernih urah na št. 826-527.

PRODAM enostanovanjsko hišo s kletjo, garažo, dvoriščem in vrtom Stojan Glavina, Boljunc 140.

ORCINA Dolina išče soferja z vozniskim dovoljenjem D kategorije za javno službo (časna zaposlitev). Telefonirati na št. 228-127 od 8. do 14. ure.

IVAN Antonič - Cerovlje je odprl osmico. Toči belo in črno vino.

PRODAM jahto izdelano iz steklene smole (vetrosesina) letnik 1970. Jahta je izdelana v Angliji, dolga je 12,70 m, ima en jambor, sedem ležišč, motor perkins shor in je vsem opremljena s krovno opremo za dolge plovbe. Ogled je možen pri L'International klubu v Zeleni laguni pri Poreču. Cena okrog 50.000.000 lir. Vprašajte po Ravari Marku.

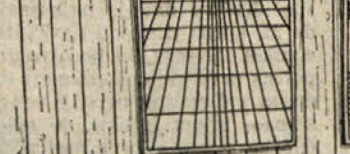
SLOVENSKA zadruga išče mlado delovno silo, ki se želi specializirati pri gojenju cvetic. Zanimirani naj se osebno javijo na sedežu Kmečke zveze, Ul. Cicerone 8/b, ali telefonirajo na št. 62-754.

OSMICO je odprl Ignacij Štrajn - Križpot 84 (Mačkolje). Toči belo in črno vino.

16-LETNA hitra strojepiska išče zaposlitev. Telefon števil. 228318.

bor

PRODAJNA GALERIJA
KRAŠKE UMETNE
OBRTI
CESTA
NABREŽINA-ŠEMPOLJA
100m PO
ŽELEZNIŠKEM
PREHODU
TEL. 200282

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika
Viki
foto-kinod
kontaktne leče

Ulica Buonarroti 6
(prečna Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

ROLICH
NABREŽINA
Kamnelomi 35/c — Tel. 20-03-71

KERAMIČNE PLOŠČICE
SANITARLJE

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA
DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRICNO ENERGIJO
ROMA — VIA G. B. MARTINI 3

OBVESTILO LASTNIKOM OBVEZNIC

OVREDNOTENO OBVEZNOSTNO POSOJILLO 1974-1981
ZA 400 MILIJARD LIR NOMINALE

V smislu člena št. 5 pravilnika posojila bodo s 1. junijem 1981 vnovčljive skupno s poviškom, ki bo javljen v prvih petnajstih dneh meseca maja, pri običajnih poverjenih bančnih zavodih vse obveznice, ki sestavljajo naslednjih osemindeset oštevilčenih «serij»:

2 - 11 - 13 - 19 - 22 - 24 - 34 - 35 - 37 - 40 - 41 - 42 - 58 -
61 - 63 - 69 - 81 - 85 - 93 - 105 - 109 - 113 - 116 - 129 - 139 - 146 -
150 - 151 - 160 - 166 - 168 - 179 - 181 - 190 - 207 - 208 - 215 - 217 - 223 -
227 - 244 - 262 - 270 - 281 - 296 - 304 - 319 - 332 - 335 - 337 - 339 - 342 -
367 - 371 - 372 - 376 - 380 - 391

izplačljive v smislu amortizacijskega sklada.

MARIO BEVILACQUA

TRST — Ul. Conti 9 — tel. 793071

VSI SPECIALNI IN TRADICIONALNI
STROJI ZA MIZARSTVO
IN MEHANIKO

V našem skladišču imamo tudi
veliko izbira rabljenih strojev
in nadomestnih delov.

OB SOBOTAH ZAPRTO!

NOVOST ZA VSAKO STOPNJO NAGLUŠNOSTI

NEVIDNI SLUŠNI APARAT

Da bi povrnili sluh milijonom ljudem po vsem svetu, so se v zadnjih letih mnogo trudili in napredovali, toda do danes problema le niso rešili.

Izdelovalec zrakosluh aparatov MAICO je leta in leta ta problem natanko raziskoval in dosegel res presenetljive rezultate. Sanje vseh tistih, ki slabo slišijo, so se uresničile. Končno so izdelali nevidni slušni aparat, ki zagotavlja jasno in udobno poslušanje. Osebe, ki jim je sluh opel, s tem novim aparatom slišijo glasove svojih domačih in lahko prislusnejo televiziji in filmu. GRE ZA ABSOLUTNO NOVOST, ki jo lahko vsakdo BREZPLACNO preizkusi!

Obiščite nas. Zadolostovalo bo nekaj sekund in spet boste jasno, brez živčnosti, razumeli glasove, tudi če bi vam jih prišepetavali. Ob vsakem prikazovanju aparatov MAICO posebni popusti. Za poskuse obiščite nas brez vsakršne obveznosti.

v TRSTU naš urad
Ul. Mailolica 1
tel. 793-490 vsak četrtek

v SESLANJU Lekarna
dr. Furigo
Narodna ul. 43
tel. 209-197 v torek, 17. 3. 1981

v BOLJUNCU Lekarna
Val Rosandra
tel. 223-124 v sredo, 18. 3. 1981

v ZGONIKU Lekarna
(Božje polje) dr. Budin
tel. 225-596 v četrtek, 19. 3. 1981

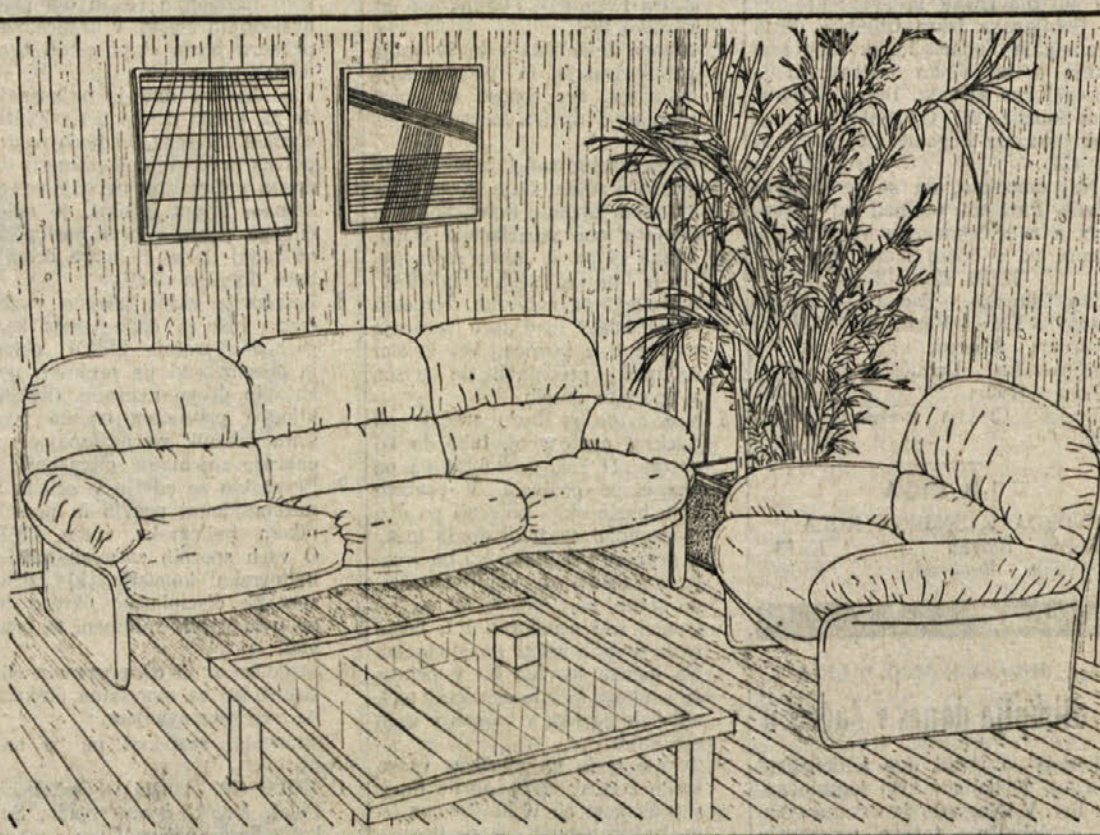
Cremcaffè PRIMO ROVIS

Nudi pravim ljubiteljem kave

1. široko izbiro najboljših kave
2. najbolj ugodne cene, ki se ujemajo s kakovostjo kave
3. dnevno sveže praženo kavo na vašem domu in se obveže, da bo ohranilo nespremenjene cene

SKODELICA KAVE 200 lir

Kavnne mešanice CREMCAFFÈ so vam na razpolago v degustaciji na Trgu Goldoni št. 10 ter v vseh trgovinah, supermarketih in kavarnah.

Za oblikovanje svojega stanovanja
potrebujete:

- praktično, solidno, izbrano,
- kakovostno in poceni pohištvo

EDI MOBILI

TRST Ul. Balamonti 3 — telefon: 820766
Ul. Di Vittorio 12 — telefon: 813301

Zastopnik
sedežne garniture
BUSNELLI

